

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน
ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562
LEGAL PROBLEMS CONCERNING INTERNAL WATERS UNDER
NATIONAL MARITIME INTEREST PROTECTION ACT B.E. 2562 (2019)

สิทธิินนท์ เนตรนรินทร์
SITINON NETNARIN

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน
คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ. 2566
ลิขสิทธิ์ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

**LEGAL PROBLEMS CONCERNING INTERNAL WATERS UNDER
NATIONAL MARITIME INTEREST PROTECTION ACT B.E. 2562 (2019)**

SITINON NETNARIN

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE
OF MASTER OF LAWS
PUBLIC LAW
SCHOOL OF LAW
SRIPATUM UNIVERSITY**

2023

COPYRIGHT OF SCHOOL OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY

สารนิพนธ์เรื่อง	ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายในภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562
คำสำคัญ	น่านน้ำภายใน / พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562
นักศึกษา	สิทธิพนธ์ เนตรนรินทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.สมจิตต์ เซอร์ชันชี
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
	พ.ศ. 2566

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ตามกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยจะศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายทั้งของกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย เพื่อวิเคราะห์ เสนอแนวทางแก้ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มีปัญหาได้แก่เรื่อง คำนิยาม ซึ่งไม่ได้มีการบัญญัติคำว่า “น่านน้ำภายใน” ไว้อย่างชัดเจน นอกจากนั้นยังมีปัญหาเรื่องกำหนดพื้นที่ทางทะเล และการสร้างอาคารติดทะเล แต่จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศพบว่า บางประเทศ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น ซึ่งมีการบัญญัตินิยามเกี่ยวกับ “น่านน้ำภายใน” ให้มีความหมายชัดเจน และบัญญัติไว้ชัดเจนเกี่ยวกับพื้นที่ทางทะเล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ในส่วนของคำนิยาม “น่านน้ำภายใน” ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และมีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ทางทะเล เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

THEMATIC TITLE	LEGAL PROBLEMS CONCERNING INTERNAL WATERS UNDER NATIONAL MARITIME INTEREST PROTECTION ACT B.E. 2562 (2019)
KEYWORDS	INTERNAL WATERS / THE MARITIME NATIONAL INTEREST PROTECTION ACT B.E. 2562 (2019)
STUDENT	SITINON NETNARIN
THEMATIC ADVISOR	DR. SOMJIT SERSANSIE
LEVEL OF STUDY	MASTER OF LAWS, PUBLIC LAW
FACULTY	SCHOOL OF LAW, SRIPATUM UNIVERSITY ACEDMIC YEAR 2023

ABSTRACT

The objective of this research is to study the legal issues relating to internal waters under the Maritime National Interest Protection Act B.E. 2562 (2019) by studying the related concepts and theories as well as the legal measures of the International Public Law, Foreign Laws and Thai laws in order to analyze the issues and propose the solutions to the legal issues relating to internal waters under the Maritime National Interest Protection Act B.E. 2562 (2019).

The findings show that there are some issues in the Maritime National Interest Protection Act B.E. 2562 (2019). There is no clear definition of “internal waters” and there are also issues relating to the determination of maritime zone and construction of beachside buildings. However, in the laws of some nations, such as the Republic of India, the United States of America, and the Republic of Korea, a clear definition of “internal waters” is defined as well as provisions on the determination of maritime zone and construction of beachside buildings.

Therefore, the researcher is of the opinion that the Maritime National Interest Protection Act B.E. 2562 (2019) should be amended to include a clear definition of “internal waters” as well as clear provisions on the determination of maritime zone and construction of beachside buildings. This is to ensure greater performance of the competent officials.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความเมตตา คำปรึกษา และความอนุเคราะห์จาก ท่าน ดร.สมจิตต์ เซอร์ชันซี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเพชร ชลศักดิ์ ตระกูล ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ กรรมการสอบ สารนิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาตลอดเวลาอันมีค่าให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อสังเกตต่างๆ ที่เป็น ประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนตรวจสอบความเรียบร้อยของสารนิพนธ์ฉบับนี้จนแล้วเสร็จ ผู้เขียน จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณต่อบิดาและมารดา ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดและเป็นที่รักเคารพ ของผู้เขียน ซึ่งได้ส่งเสริมและให้การสนับสนุนในด้านการศึกษามาตลอดมา ขอขอบพระคุณครู บาดอาจารย์ทุกท่านในระดับชั้นปริญญาโทที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้เขียน ซึ่งเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

อนึ่งหากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าแก่ผู้ซึ่งมีความ สนใจ ผู้เขียนขอมอบความดีนี้ให้แก่บุพการี คณาจารย์ ตลอดจนผู้แต่งตำรา และบทความต่างๆ ที่ ผู้เขียนได้นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า หากมีความบกพร่องประการใดผู้เขียนขออภัยไว้แต่ เพียงผู้เดียว

ลิตินันท์ เนตรนรินทร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ	IV
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวคิดและทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน.....	8
2.1 หลักการทางกฎหมายทะเล.....	8
2.1.1 หลักกฎหมายทะเลเปิด.....	9
2.1.2 หลักกฎหมายทะเลปิด.....	11
2.2 แนวคิดและทฤษฎีของสหประชาชาติกับกฎหมายทะเล.....	11
2.2.1 การกำหนดเขตอำนาจ.....	14
2.2.2 การกำหนดรัฐหมู่เกาะ.....	16

บทที่	หน้า
2.3 หลักพื้นฐานของอาณาเขตทางทะเล.....	17
2.3.1 น่านน้ำภายใน.....	18
2.3.2 ทะเลอาณาเขต.....	19
2.3.3 เขตต่อเนื่อง.....	20
2.3.4 เขตเศรษฐกิจจำเพาะ.....	24
2.3.5 ทะเลหลวง.....	37
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของรัฐอื่นในทะเลอาณาเขต.....	47
2.4.1 ความหมายของสิทธิการผ่านโดยสุจริต.....	47
2.4.2 ข้อจำกัดของการใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต.....	49
2.4.3 หน้าที่ของเรือต่างชาติในขณะที่ใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต.....	50
2.4.4 ผลของการใช้สิทธิการผ่านโดยไม่สุจริต.....	50
2.4.5 ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต.....	51
3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	
 ตามกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย...	52
3.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982.....	52
3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	
ของต่างประเทศ.....	55
3.2.1 สาธารณรัฐอินเดีย.....	56
3.2.2 สหรัฐอเมริกา.....	60
3.2.3 สาธารณรัฐเกาหลี.....	63
3.3 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน่านน้ำภายในของประเทศไทย.....	64
3.3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.....	64
3.3.2 พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562.....	67

บทที่	หน้า
3.3.3 พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด บางอย่างทะเล พ.ศ. 2490.....	71
3.3.4 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456.....	73
3.4 สรุปเปรียบเทียบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายของราชอาณาจักรไทย.....	74
4 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.....	80
4.1 ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของน่านน้ำภายใน.....	80
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ทางทะเล.....	83
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	87
5.1 บทสรุป.....	87
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	92
ประวัติผู้วิจัย.....	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นภารกิจที่มีความสำคัญของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยการปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าวจะเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายใน 6 หน่วยงาน ประกอบด้วย กองทัพเรือ กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมศุลกากร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกองบังคับการตำรวจน้ำ โดยแต่ละหน่วยงานต่างมีภารกิจที่แตกต่างกัน โดย กองทัพเรือ มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือ การป้องกันราชอาณาจักร¹ กรมเจ้าท่า มีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม พัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำและการพาณิชย์นาวี ให้เชื่อมต่อกับระบบการขนส่งอื่น ๆ ทั้งการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า ท่าเรือ อุ้งเรือ และกิจการเกี่ยวเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว ทั่วถึง และปลอดภัย ตลอดจนการสนับสนุนภาคการส่งออกให้มีความเข้มแข็ง กรมประมง มีหน้าที่ศึกษา วิจัย และพัฒนาด้านการประมง เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ ควบคุมการประมง การผลิตสัตว์น้ำ และสินค้าประมงที่มีมาตรฐาน ถูกสุขอนามัยให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ตลอดจนป้องกันมิให้มีการทำประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน กรมศุลกากร มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรจากการนำเข้าสินค้าและส่งออกสินค้า และป้องกันการกระทำความผิดทางศุลกากร โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร รวมทั้งการเสนอแนะนโยบายการจัดเก็บอากร การส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและการส่งออก และการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศและประชาชน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีหน้าที่อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง เพื่อความมั่นคง สมดุล และยั่งยืนของทะเลไทย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ

¹ พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551. มาตรา 20.

ของประเทศ กองบังคับการตำรวจน้ำ มีหน้าที่ปราบปรามและป้องกันการกระทำผิดอาญาในน่านน้ำไทย

เมื่อนำหน่วยงานทั้ง 6 หน่วยงาน มาปฏิบัติภารกิจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลร่วมกัน แต่ละหน่วยงานจึงมีกฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน โดยกองทัพเรือ จะใช้พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490 กรมเจ้าท่า จะใช้พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 รวมทั้งพระราชบัญญัติเรือไทย พระพุทธศักราช 2481 กรมประมง จะใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 กรมศุลกากร จะใช้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จะใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 กองบังคับการตำรวจน้ำ จะใช้พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. 2496 นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานดังกล่าว เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นต้น

จากอุปสรรคในการปฏิบัติงานดังกล่าว ทำให้มีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐขึ้นมา มีชื่อว่า ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มาตรา 17² โดยทำหน้าที่ในการประสานงาน อำนวยการ และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตามมาตรา 19³ ซึ่งการปฏิบัติงานดังกล่าวจะอยู่ภายใต้อำนาจของมาตรา 27 วรรคสอง กล่าวคือ ในกรณีที่มีเหตุการณ์ปกติ แต่กรณีดังกล่าวเกินขีดความสามารถของหน่วยงานของรัฐ กรณีที่ไม่มีหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว กรณีที่มีความจำเป็นต้องบูรณาการในการปฏิบัติงาน หรือกรณีที่มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลกำหนด หน่วยงานดังกล่าวจะเข้าไปร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กรณีการทำประมงผิดกฎหมาย บริเวณอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี⁴ ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็น

² พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 17.

³ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 19.

⁴ “อ่าวบ้านดอน” ปัญหาการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง, สืบค้นจาก

การกระทำที่ผิดกฎหมายตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ซึ่งเป็นการทำประมงในบริเวณที่ไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งก่อสร้างสิ่งก่อสร้างรุกล้ำลำน้ำ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 หน่วยงาน คือ กรมประมงและกรมเจ้าท่า (ศรชล.) จึงต้องเข้าไปดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้การทำงานของ 2 หน่วยงานนั้นมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ทำให้เกิดประเด็นปัญหาของกฎหมายฉบับดังกล่าวในกรณีความหมายของคำว่า “เขตทางทะเล” ตามมาตรา 3⁵ ที่มีการบัญญัติไว้ไม่ชัดเจนในส่วนของคำว่า “น่านน้ำภายใน” เนื่องจากในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 8 ได้กำหนดให้ น่านน้ำภายใน ให้หมายความรวมถึง ทะเลที่อยู่ในเส้นฐานบริเวณที่น้ำทะเลขึ้นลงสูงสุด ทะเลสาบ แม่น้ำ เป็นต้น จึงทำให้เกิดปัญหาดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของน่านน้ำภายใน

ปัญหาเกี่ยวกับน่านน้ำภายในเป็นเรื่องเกี่ยวกับการในการตีความกฎหมายในประเด็นต่าง ๆ เช่น ทะเลสาบสงขลา แม่น้ำกระบุรี แม่น้ำท่าจีน เป็นต้น เป็นน่านน้ำภายในตามกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ เนื่องจากน่านน้ำภายในตามอนุสัญญาฉบับดังกล่าวระบุไว้แบบกว้างขวาง ไม่ได้กำหนดว่าหมายถึงแหล่งน้ำใดบ้าง จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความในความหมายของคำว่า น่านน้ำภายในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งจะมีปัญหาในการปฏิบัติงาน หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในบริเวณดังกล่าว ศรชล. จะเข้าไปดำเนินการได้หรือไม่ เนื่องจากพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ไม่ได้มีการบัญญัติความหมายของคำว่า น่านน้ำภายใน อย่างชัดเจนว่าได้แก่บริเวณใดบ้าง ในขณะที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติคำว่า น่านน้ำภายใน ในมาตรา 5⁶ ว่าหมายถึง ที่จับสัตว์น้ำในราชอาณาจักรที่มีใช้ทะเล ดังนั้น ทะเลสาบสงขลา แม่น้ำกระบุรี จึงเป็นน่านน้ำภายในตามกฎหมายฉบับดังกล่าว เป็นต้น ซึ่งคำว่า น่านน้ำภายใน ตามกฎหมายฉบับนี้จะไม่รวมพื้นที่ ๆ เป็นทะเล แต่จะมีการกำหนดในคำว่า พื้นที่ชายฝั่ง แทน

⁵ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 3.

⁶ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558. มาตรา 5.

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับ น่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 เพื่อเป็นการสร้างสมดุลระหว่างเสรีภาพในการเดินเรือ กับผลประโยชน์ของรัฐชายฝั่ง ซึ่งอำนาจในการ บังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งจะเจือจางลงตามระยะทางที่ไกลออกไปในทะเล ในการปฏิบัติจริง ของรัฐของฝั่ง ภายใต้สภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน ตลอดจนข้อตกลงและความร่วมมือระหว่าง ประเทศตามกฎหมายอื่นยังคงสร้างปัญหาและความท้าทายให้กับเสรีภาพในการเดินเรือในปัจจุบัน และอนาคตเป็นอย่างยิ่งและอาจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากประเด็นปัญหาต่างๆ ต่อไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ทางทะเล

กฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งส่วนใหญ่มาจากความกังวลและผลประโยชน์ด้านความ มั่นคงของรัฐ แม้ว่าตามกฎหมายทะเล 1982 ได้วางหลักการและบทบัญญัติในการให้อำนาจของรัฐ ชายฝั่งในการออกกฎหมาย เพื่อบังคับต่อรัฐใด ๆ ในการเดินเรือผ่านทะเลอาณาเขตของตน ในเรื่อง ของความปลอดภัยในการเดินเรือ การอนุรักษ์ทรัพยากรที่มี ชีวิต การรักษาสภาพแวดล้อมทางทะเล และอื่น ๆ แต่ยังคงขาดความชัดเจนอยู่

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับ น่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 เพื่อเป็น การสร้างสมดุลระหว่างเสรีภาพในการเดินเรือ กับผลประโยชน์ของรัฐชายฝั่ง ซึ่งอำนาจในการ บังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งจะเจือจางลงตามระยะทางที่ไกลออกไปในทะเล ในการปฏิบัติจริง ของรัฐของฝั่ง ภายใต้สภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน ตลอดจนข้อตกลงและความร่วมมือระหว่าง ประเทศตามกฎหมายอื่นยังคงสร้างปัญหาและความท้าทายให้กับเสรีภาพในการเดินเรือในปัจจุบัน และอนาคตเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น สารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับ น่านน้ำภายใน ตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งนี้ การกำหนดพื้นที่และขอบเขตการ ปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562
4. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา และการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

1.3 สมมติฐานการศึกษา

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน่านน้ำภายใน ภายใต้เขตอำนาจทางกฎหมายในการจับกุมปราบปราม ผู้กระทำความผิดบริเวณน่านน้ำภายใน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของเขตทางทะเล ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) แต่เนื่องจากในพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มีการกำหนดบทบัญญัติความหมายของคำว่า “น่านน้ำภายใน” ไว้ไม่ชัดเจน รวมทั้งทำให้เกิดปัญหาในการตีความหมายทางกฎหมายว่า น่านน้ำภายในรวมถึงทะเลสาบ แม่น้ำ หรือไม่ ดังนั้น บางครั้งเจ้าหน้าที่ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้ถูกฟ้องดำเนินคดีในภายหลัง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนในเรื่องการกำหนดพื้นที่ทางทะเล จึงสมควรต้องมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เพื่อให้บทบัญญัติเกิดความชัดเจนในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในเรื่องนี้จะเป็นการศึกษาในเรื่องอาณาเขตทางทะเล ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวง แต่จะเน้นน่านน้ำภายในเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นกรณีที่มีปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ รวมทั้งศึกษาพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาณาเขตทางทะเล รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายต่าง ๆ เพื่อหาความชัดเจนในเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) มีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน เพื่อมิให้ถูกฟ้องดำเนินคดีตามกฎหมายได้

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้วิธีดำเนินการศึกษาทางเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการค้นคว้าจากบทบัญญัติกฎหมาย ตำรากฎหมาย วารสารทางกฎหมาย รายงานวิจัย บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเน้นศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน่านน้ำภายใน เป็นสำคัญ ประเด็นน่านน้ำภายใน ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กองทัพเรือ กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมศุลกากร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกองบังคับการตำรวจน้ำ รวมทั้งกฎหมายของต่างประเทศ โดยจะศึกษาในประเด็นเขตพื้นที่ทางทะเลต่าง ๆ ที่เจ้าพนักงานมีอำนาจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งหลักการตีความหมายทางกฎหมาย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย

3. ทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหา และการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน

ในบทนี้ ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 การกำหนดพื้นที่และขอบเขตการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน เนื่องจากเป็นกฎหมายที่กำหนดอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยของรัฐต่าง ๆ ในกิจกรรมทางทะเล ซึ่งแต่ละเขตทางทะเลมีอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยที่แตกต่างกัน โดยทะเลในเขตน่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขตจะมีลักษณะเป็นทะเลปิด กล่าวคือ เรือหรืออากาศยานของรัฐชายฝั่งจะไม่สามารถใช้สิทธิหรือทำกิจกรรมทางทะเลได้อย่างเสรีทำได้เพียงเดินทางผ่านน่านน้ำเท่านั้น ในส่วนเขตต่อเนื่องและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จะมีลักษณะเป็นทะเลเปิด กล่าวคือ นอกจากจะมีเสรีภาพในการเดินเรือหรือเสรีภาพในการบินผ่านแล้ว เรือหรืออากาศยานที่กระทำผิดในเขตทางทะเลนี้ จะรับผิดในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดหากได้กระทำผิดในเขตทางทะเลดังกล่าวเท่านั้น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 จะเป็นตัวกำหนดเขตทางทะเลแต่ละเขตว่ารัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยหรือสิทธิอธิปไตยในเขตทางทะเล

2.1 หลักการทางกฎหมายทะเล

สำหรับประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ในวันที่ 10 ธันวาคม 2525 และให้สัตยาบันในวันที่ 15 พฤษภาคม 2554 อนุสัญญาดังกล่าวจึงมีผลผูกพันกับประเทศไทยในฐานะรัฐภาคี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2554 ตามข้อ 308 วรรคสอง ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982¹ เขตทางทะเลที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา ประกอบด้วย แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้เขตอำนาจของรัฐเหนือเขตทางทะเล เส้นฐาน น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และทะเลหลวง โดยในแต่ละเขตทางทะเลจะมีการกำหนดพื้นที่ สิทธิและหน้าที่ของรัฐชายฝั่งว่าเรือหรืออากาศยานของรัฐที่ผ่าน

¹ จุมพต สายสุนทร. (2561). กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 311.

เข้ามาจะมีสิทธิและหน้าที่อะไรบ้าง เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ทางทะเลในแต่ละรัฐนั้นมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

2.1.1 หลักกฎหมายทะเลเปิด²

ในสมัยโบราณการเดินเรือทะเลเปิดโอกาสให้เดินเรือได้โดยเสรี ถือว่าทะเลเป็นสิ่งที่ไม่มีเจ้าของ อำนาจอธิปไตยของรัฐจำกัดอยู่บนพื้นดิน เมื่อวิทยาการของมนุษย์เจริญก้าวหน้าขึ้นสามารถเดินเรือออกไปแสวงหาดินแดนใหม่ ทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างรัฐต่าง ๆ จนเกิดข้อพิพาทขึ้น สมเด็จพระสันตะปาปาอเล็กซานเดอร์ที่ 6 ได้ออกโองการพระสันตะปาปา กำหนดให้ทะเลด้านตะวันตกได้แก่มหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแอตแลนติกด้านใต้ของโมร็อกโกเป็นของโปรตุเกส ส่วนทะเลด้านตะวันออกได้แก่มหาสมุทรแปซิฟิกและอ่าวเม็กซิโก เป็นของประเทศสเปน สหราชอาณาจักรอ้างอำนาจอธิปไตยเหนือช่องแคบต่าง ๆ ในทะเลเหนือและมหาสมุทรแอตแลนติกบางส่วน ซึ่งตามเจตนาที่แท้จริงของโองการพระสันตปาปาดังกล่าวในการแบ่งอาณาเขตทางทะเลระหว่างสเปนและโปรตุเกสนั้น เพื่อสงวนท้องทะเลไว้เพื่อการพาณิชย์ระหว่างรัฐทั้งสองและห้ามรัฐอื่น ๆ เดินเรือในท้องทะเลเพื่อการพาณิชย์ หากต้องการเดินเรือผ่านเส้นทางนั้นต้องทำความตกลงกับสเปนหรือโปรตุเกสก่อน โดยไม่ให้เรือของรัฐอื่นผ่านบริเวณนั้นได้อย่างเสรี

ต่อมาประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ ได้ขยายการค้าและแสวงหาหาอาณานิคมในมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกแทนที่ประเทศสเปนและโปรตุเกส ปี ค.ศ. 1580 (พ.ศ. 2123) เอกอัครราชทูต Mendez แห่งประเทศสเปนได้ยื่นฟ้องพระนางอลิซาเบธที่ 1 ในกรณีของเซอร์ Francis Drake ชาวอังกฤษผู้นำเรือไปปล้นสมบัติที่ขนาบจากอเมริกาผ่านมหาสมุทรแปซิฟิกได้โดยเสรี ทุกรัฐสามารถใช้ท้องทะเลและอากาศได้เพราะเป็นของชนทุกชาติ ไม่มีส่วนใดส่วนหนึ่งของทะเลเป็นของชาติใดชาติหนึ่ง ต่อมาในปี ค.ศ. 1609 (พ.ศ. 2152) Hugo Grotius นักกฎหมายระหว่างประเทศชาวเนเธอร์แลนด์ได้เผยแพร่ข้อเขียนของเขาคือ Mare Librum Grotius มีใจความสำคัญว่า ชาวต่างชาติมีเสรีภาพในการเดินเรือในมหาสมุทรได้โดยเสรี ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตจาก

² นัทร บุนรอด. (2557). ปัญหาเกี่ยวกับใช้สิทธิเดินเรือของชาวประมงไทยผ่านน่านน้ำของรัฐอื่น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. หน้า 37 – 39.

โปรตุเกส Grotius เห็นว่า “ทะเลไม่อาจเป็นทรัพย์สินของรัฐใดได้ รัฐไม่อาจแสดงความเป็นเจ้าของทะเลโดยการครอบครองได้ ทะเลย่อมเป็นอิสระจากอำนาจอธิปไตยของรัฐใด”

1) สาระสำคัญของหลักกฎหมายทะเลเปิด

(1) ทะเลไม่ใช่ทรัพย์สินของรัฐใด ๆ

ชาวต่างชาติได้แล่นเรือผ่านเกาะศรีลังกาและบางส่วนของช่องแคบมะละกา แต่ได้ถูกโปรตุเกสโต้แย้งว่า ชาวต่างชาติไม่มีสิทธิในการเดินเรือในบริเวณดังกล่าว เนื่องจากบริเวณมหาสมุทรอินเดียตะวันออกอยู่ภายใต้การครอบครองของโปรตุเกส หากชาวต่างชาติต้องเดินเรือผ่านบริเวณนั้น ต้องขออนุญาตจากโปรตุเกสก่อน แต่ Grotius เห็นว่า เกาะศรีลังกาและเกาะมะละกา ซึ่งชาวต่างชาติได้ทำการค้าขายนั้นมีกษัตริย์ มีรัฐบาล มีระบบกฎหมายของตนเอง โปรตุเกสจึงไม่สามารถเข้าไปครอบครองหรือแสดงความเป็นเจ้าของดินแดนในบริเวณดังกล่าวได้ ด้วยเหตุผลที่ว่า การค้นพบดินแดนใหม่ไม่ทำให้ประเทศมีอำนาจอธิปไตยในพื้นที่นั้นได้ ทะเลแตกต่างจากทรัพย์สินอื่น เพราะทะเลไม่ใช่ทรัพย์สินของบุคคลใด ทะเลจึงไม่ใช่ทรัพย์สินของโปรตุเกสที่จะแสดงความเป็นเจ้าของได้ ประเทศโปรตุเกสจึงไม่มีสิทธิครอบครองทะเลดังกล่าว

(2) รัฐต่าง ๆ ไม่อาจใช้อำนาจอธิปไตยเหนือท้องทะเล

ทะเลเป็นสมบัติของทุกชาติ ไม่มีรัฐใดมีอำนาจอธิปไตยเหนือท้องทะเล Grotius เห็นว่า ประเทศโปรตุเกสไม่มีอำนาจอธิปไตยเหนือมหาสมุทรอินเดียตะวันออก เพราะคนโปรตุเกสทำสงครามชนะคนพื้นเมือง หรือครอบครองเกาะศรีลังกาและเกาะมะละกาตามโองการของพระสันตปาปาอเล็กซานเดอร์ที่ 6 ซึ่งมีผลผูกพันกับประเทศสเปนและโปรตุเกส ไม่มีผลผูกพันรัฐอื่น โปรตุเกสไม่มีสิทธิห้ามรัฐอื่น ๆ เดินเรือในมหาสมุทรอินเดียตะวันออก เพราะข้อห้ามของโปรตุเกสไม่ได้อยู่บนพื้นฐานแห่งความเที่ยงธรรม

หลักกฎหมายทะเลเปิดไม่ค่อยได้รับการยอมรับมากนัก เนื่องจากในยุคนั้นมีการครอบครองทะเลและใช้อำนาจอธิปไตยเหนือท้องทะเล เมื่อประเทศโปรตุเกสโต้แย้งด้วยหลัก Mare Liberum ของ Grotius จึงมีนักกฎหมายผู้สนับสนุนประเทศสเปนและประเทศโปรตุเกสได้เขียนผลงานคัดค้านข้อเขียนของ Grotius กันมาก

2.1.2 หลักกฎหมายทะเลเปิด³

เมื่อแนวความคิดของ Grotius ที่กล่าวว่า ทะเลไม่ใช่สมบัติของรัฐใดรัฐหนึ่ง รัฐทุกรัฐมีโอกาสใช้ทะเลได้อย่างเสรี ทำให้มีนักกฎหมายบางประเทศไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดนี้ เนื่องจากในแต่ละรัฐมีอำนาจอธิปไตยบนพื้นดิน อำนาจอธิปไตยจึงต้องขยายไปในบนพื้นน้ำและทะเลด้วย จึงทำให้เกิดสองแนวคิด ประกอบด้วย ทะเลเป็นสิ่งที่ครอบครองหรือแสดงความเป็นเจ้าของได้ และรัฐสามารถใช้อำนาจอธิปไตยเหนือท้องทะเลได้

(1) ทะเลเป็นสิ่งที่ครอบครองหรือแสดงความเป็นเจ้าของได้

Seldae เขียนผลงานชื่อ Mare Clausum โดยมีสาระสำคัญคือ รัฐมีอำนาจควบคุมดูแลเหนือท้องทะเล อำนาจการปกครองเหนือท้องทะเลไม่ได้จำกัดเฉพาะในกองทัพเรือ แต่การควบคุมดูแลทะเลควรจะดูแลเหมือนทะเลเป็นทรัพย์สินของรัฐนั้น ซึ่งสามารถแสดงความเป็นเจ้าของได้

(2) รัฐสามารถใช้อำนาจอธิปไตยเหนือท้องทะเลได้

หลักการนี้มาจากสหราชอาณาจักร โดยสหราชอาณาจักรได้วางหลักเกณฑ์ว่าเรือต่างชาติต้องชักธงชาติและลดธงชาติของเรือลง เพื่อแสดงความเคารพต่อกษัตริย์อังกฤษเมื่อเดินเรือเข้ามาในบริเวณทะเลที่ประกาศว่าเป็นทะเลของสหราชอาณาจักร โดยมีนักเขียนหลายคน เช่น Borough Spelman Godolphin เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่า รัฐได้ครอบครองทะเลดังเช่นทรัพย์สินและใช้อำนาจอธิปไตยเหนือท้องทะเล การใช้อำนาจเหนือท้องทะเลนั้นเป็นหลักกฎหมายทะเลเปิด ซึ่งเป็นที่มาของการอ้างอำนาจอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง แตกต่างจากในทะเลหลวงซึ่งให้รัฐทั้งปวงมีเสรีภาพในการเดินเรือตามหลักทะเลเปิด

2.2 แนวคิดและทฤษฎีของสหประชาชาติกับกฎหมายทะเล

การเปิดทะเล และแนวคิดการปิดทะเล จนนำไปสู่การที่แต่ละรัฐชายฝั่งได้อ้างสิทธิของตนในเขตทางทะเล เพื่อประโยชน์ของแต่ละรัฐชายฝั่งนั้น ทำให้บางรัฐชายฝั่งต่างได้ขยายพื้นที่เขตทางทะเลออกไปจำนวนมาก จนทำให้การขยายพื้นที่ดังกล่าวนี้ไปกระทบกับอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยของรัฐอื่น ทำให้บางครั้งอาจเกิดเป็นสงครามระหว่างประเทศเพื่อแย่งชิงดินแดน

³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 39 – 40.

รวมทั้งทรัพยากรทางทะเล ทำให้สหประชาชาติได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในปี ค.ศ. 1957 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้มีข้อมติให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างอนุสัญญาเกี่ยวกับกฎหมายทะเลที่กรมวิชาการกฎหมายระหว่างประเทศทางทะเลได้ยกร่างขึ้น โดยมีการประชุมทั้งหมด 3 ครั้ง ประกอบด้วย

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ 1

การประชุมในครั้งนี้เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 27 เมษายน ค.ศ. 1958 ณ กรุงเจนีวา โดยมีประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม จำนวน 86 ประเทศ ผลของการประชุมดังกล่าว ได้มีการยอมรับอนุสัญญา 4 ฉบับ เรียกโดยรวมว่า อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยกฎหมายทะเล ประกอบด้วย อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง อนุสัญญาว่าด้วยทะเลหลวง อนุสัญญาว่าด้วยการทำประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเลหลวง และอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาทั้ง 4 ฉบับ ในวันที่ 29 เมษายน 2501 และได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2511 อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยกฎหมายทะเลทั้ง 4 ฉบับ จึงมีผลใช้บังคับสำหรับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2511 เป็นต้นไป

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ 2

การประชุมในครั้งนี้เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 7 มีนาคม ถึง 26 เมษายน ค.ศ. 1960 เพื่อหาข้อยุติเรื่องความกว้างของทะเลอาณาเขตรวมทั้งเขตประมง โดยมีรัฐต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม 88 รัฐ ที่ประชุมเสนอให้มีการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตเป็น 6 ไมล์ทะเล และเขตประมงต่อไปอีก 6 ไมล์ทะเล (รวมเป็น 12 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต) แต่ปรากฏว่าข้อเสนอดังกล่าวไม่ได้รับความเห็นชอบสองในสามของที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ ข้อเสนอดังกล่าวจึงตกไป การประชุมครั้งนี้จึงถือว่าล้มเหลว

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 3

นับแต่ช่วงปลายทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา รัฐต่าง ๆ ได้เริ่มประกาศขยายทะเลอาณาเขตของตนไปถึง 12 ไมล์ทะเล และเขตประมงถึง 200 ไมล์ทะเล ในการขยายเขตอำนาจของรัฐเหนือทะเลนั้น ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ในคดี Fisheries Jurisdiction ระหว่างอังกฤษกับไอซ์แลนด์ก็ได้ยอมรับถึงการขยายเขตอำนาจของรัฐเหนือทะเล ทำให้เกิดการประชุมสหประชาชาติว่าด้วย

กฎหมายทะเลครั้งที่ 3 เนื่องจากรัฐต่าง ๆ พึงจะหลุดพ้นจากแนวความคิดการปิดทะเล เพราะไม่ต้องการให้ประเทศที่พัฒนาแล้วเข้ามาแสวงหาทรัพยากรในเขตทะเลของตน การประชุมดังกล่าวจึงเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1973 และสิ้นสุดในปี ค.ศ. 1982 โดยการประชุมครั้งนี้เป็นการนำปัญหาทรัพยากรทางทะเลที่ไม่มีชีวิตขึ้นมาใช้ เนื่องจากมีการค้นพบก้อนแร่แมงกานีส จำนวนมากมายมหาศาลบนพื้นทะเลที่อยู่นอกเขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง ซึ่งก้อนแร่แมงกานีส มีส่วนผสมของแมงกานีส ทองแดง นิกเกิลและโคบอลต์ อันเป็นโลหะที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรม หากปล่อยให้ประเทศที่พัฒนาแล้วนำแร่ดังกล่าวมาใช้โดยเสรีจะเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประเทศด้อยพัฒนาที่ขาดแคลนเทคโนโลยีต่อไป การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 จึงเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยมีการประชุมในสถานที่ต่าง ๆ เช่น นิวออร์ลีนส์ คาราอัส เจนีวา และมอนติโก เบย์ โดยมีรัฐต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม 144 รัฐ

ดังนั้น จากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 จะแตกต่างจากการประชุมในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เนื่องจากสมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติมิได้มอบหมายให้คณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศเป็นผู้ร่าง หากแต่ได้พิจารณาพร้อมกันไปในที่ประชุมโดยสมาชิกต่าง ๆ ของสหประชาชาติ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ใช้เวลาในการร่างอนุสัญญานานมาก อีกทั้งไม่เปิดโอกาสให้มีการตั้งข้อสงวนไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใดแก่อนุสัญญาอีกด้วย จึงทำให้การเจรจายืดเยื้อขึ้นไปอีก ในที่สุด วันที่ 6 – 10 ธันวาคม ค.ศ. 1982 ก็ได้มีการเปิดให้ลงนามและให้สัตยาบันอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ที่มอนติโก เบย์ ประเทศจาเมกา โดยอนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ทะเลถึง 320 ข้อ และจะมีผลใช้บังคับเมื่อครบ 12 เดือนหลังจากที่มีการส่งมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารให้กับเลขาธิการสหประชาชาติครบ 60 ฉบับแล้ว ขณะนี้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2537 ประเทศไทยได้ลงนามอนุสัญญาดังกล่าวตั้งแต่ปี ค.ศ. 1982 และได้ให้สัตยาบันในวันที่ 15 พฤษภาคม 2011 ดังนั้น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 จึงมีผลใช้บังคับสำหรับประเทศไทย เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2011 ตามข้อ 30 วรรคสอง ของอนุสัญญาดังกล่าว

ในการกำหนดเขตทางทะเลต่าง ๆ ของรัฐชายฝั่งและการใช้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือเขตทางทะเลเหล่านั้น รัฐชายฝั่งจำเป็นที่จะต้องกำหนดเส้นฐานเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดความกว้างขวางของเขตทางทะเลต่าง ๆ ซึ่งรัฐชายฝั่งสามารถใช้เขตอำนาจของตนได้ เส้นฐานที่จะทำการศึกษา ประกอบด้วย เส้นฐานปกติ เส้นฐานตรง เส้นฐานตรงหมู่เกาะ และการกำหนดเส้นฐานตรงของประเทศไทย

2.2.1 การกำหนดเขตอำนาจ

เส้นฐานปกติ ได้แก่ แนวน้ำลดตลอดฝั่งทะเล ตามที่รัฐชายฝั่งกำหนดไว้ในแผนที่ของตน แนวน้ำลดตลอดฝั่งนี้อาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ ขึ้นอยู่กับลักษณะของชายฝั่งในท้องที่นั้นๆ ในกรณีที่ชายฝั่งของรัฐมีลักษณะลาดลงสู่ทะเลทีละน้อยๆ เส้นแนวน้ำลดจะอยู่ห่างจากชายฝั่งมาก ซึ่งจะตรงกันข้ามกับกรณีที่รัฐมีชายฝั่งลาดชันมาก เส้นแนวน้ำลดจะอยู่ไม่ห่างจากฝั่งมากนัก ดังนั้น การกำหนดเส้นฐานจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดอาณาเขตทางทะเลของรัฐชายฝั่ง เพราะรัฐชายฝั่งที่มีลักษณะชายฝั่งลาดลงสู่ทะเลทีละน้อยๆ นั้น จะสามารถมีอาณาเขตทางทะเลกว้างกว่ารัฐที่มีชายฝั่งลาดชัน

การกำหนดเส้นฐานตรงนั้น มีหลักการในการกำหนดเส้นฐานตรงคือ ในกรณีที่ชายฝั่งของรัฐ มีลักษณะเว้าแหว่งและตัดลึกเข้ามามากหรือมีแนวเกาะเรียงรายในบริเวณประชิดติดกันกับบริเวณชายฝั่งทะเล รัฐชายฝั่งอาจนำวิธีการลากเส้นฐานตรงเชื่อมต่อกับจุดที่เหมาะสม เช่น จุดนอกสุดของแนวเกาะเหล่านั้นก็ได้ ข้อสำคัญของการลากเส้นฐานตรงคือ เส้นฐานตรงจะต้องไม่หักเหไปจากทิศทางโดยทั่วไปของฝั่งทะเลจนเกินสมควรและบริเวณทะเลซึ่งอยู่ภายในเส้นเหล่านั้นต้องมีความสัมพันธ์กับพื้นแผ่นดินอย่างใกล้ชิดเพียงพอที่จะอยู่ได้บังคับแห่งระบอบน่านน้ำภายในได้

สำหรับประเทศไทยนั้น มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง อ่าวไทยตอนใน ลงวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2502⁴ กำหนดให้อ่าวไทยตอนในตั้งแต่บริเวณเหนือเส้นฐานจากจุดที่หนึ่ง ณ บ้านช่องแสมสาร ละติจูด 12° - 35' - 45'' ละติจูด 100° - 51' - 45'' ตะวันออกตามเส้นขนานละติจูดไปทางทิศตะวันตกถึงจุดที่สอง ณ ฝั่งทะเลตรงข้ามละติจูด 12° - 35' - 45'' เหนือ ลองจิจูด 90° - 57' -

⁴ แหล่งเดิม.

30'' ตะวันออก เป็นอ่าวประวัติศาสตร์ และน่านน้ำเหนือเส้นฐานดังกล่าวนี้เป็นน่านน้ำภายในของประเทศไทย

ในกรณีของโขดหินของเกาะที่ตั้งอยู่บนหินปะการัง หรือของเกาะที่มีชายขอบเป็นแนวโขดหินนั้น รัฐชายฝั่งอาจกำหนดให้เส้นแนวน้ำลดทางด้านทะเลของโขดหินเป็นเส้นฐานสำหรับวัดความกว้างของทะเลอาณาเขตก็ได้ ทั้งนี้ แนวน้ำลดทางด้านทะเลของโขดหินเช่นว่านั้น รัฐชายฝั่งต้องแสดงไว้ด้วยเครื่องหมายที่เหมาะสมบนแผนที่ที่รัฐชายฝั่งรับรองอย่างเป็นทางการแล้ว

จากการศึกษาการลากเส้นฐานตรงโดยใช้วิธีต่าง ๆ แล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นการลากเส้นฐานตรงให้ครอบคลุมเกาะ หรือหมู่เกาะที่เรียงรายกันในบริเวณที่อยู่ภายในรัฐชายฝั่งโดยจะกำหนดให้ทะเลที่อยู่ในบริเวณเส้นฐานนั้นเป็นน่านน้ำภายใน แต่ในบางครั้งการลากเส้นฐานตรงมักจะมีข้อจำกัดดังต่อไปนี้

(1) การลากเส้นฐานตรงของรัฐชายฝั่งนั้นต้องไม่เป็นการหักเหไปจากแนวชายฝั่งทะเลโดยทั่วไปจนเกินสมควรและบริเวณทะเลซึ่งอยู่ภายในเส้นฐานต้องมีความสัมพันธ์กับพื้นแผ่นดินอย่างใกล้ชิดเพียงพอที่จะให้อยู่ภายในระบบน่านน้ำภายในได้

(2) ห้ามรัฐชายฝั่งลากเส้นฐานตรงเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ที่อยู่เหนือระดับน้ำขณะน้ำลด เว้นแต่จะมีการติดตั้งประภาคารหรือสิ่งติดตั้งประภาคารหรือสิ่งติดตั้งทำนองเดียวกันอันมีลักษณะถาวรเหนือน้ำทะเล หรือเว้นแต่การลากเส้นฐานตรงเชื่อมระหว่างพื้นที่ที่อยู่เหนือระดับน้ำขณะน้ำลดนั้นจะเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้ว

(3) การลากเส้นฐานตรงของรัฐชายฝั่งนั้นจะต้องไม่เป็นการปิดกั้นทะเลอาณาเขตของรัฐอื่นจากทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

ดังนั้น ในกรณีที่การลากเส้นฐานตรงของรัฐชายฝั่งมีผลทำให้บริเวณทะเลอาณาเขตเดิมของรัฐชายฝั่งต้องกลายเป็นน่านน้ำภายในไป เรือต่างชาติยังคงมีสิทธิการผ่าน โดยสุจริตในน่านน้ำภายในเช่นว่านั้นได้ หรือในกรณีที่การลากเส้นฐานตรงในช่องแคบเป็นผลทำให้บริเวณที่ไม่เคยเป็นน่านน้ำภายในมาก่อนต้องกลายเป็นน่านน้ำภายในเพราะมีการลากเส้นฐานตรงนั้น เรือต่างชาติก็ยังมีสิทธิการผ่านช่องแคบได้

2.2.2 การกำหนดรัฐหมู่เกาะ

รัฐหมู่เกาะ หมายถึง รัฐที่ประกอบด้วยหมู่เกาะหรือมากกว่านั้น และอาจรวมถึงเกาะอื่น ๆ ด้วย อาจลากเส้นฐานตรงเชื่อมต่อจุดนอกสุดของเกาะที่ตั้งอยู่นอกสุดกับโขดหินที่โผล่พ้นน้ำของหมู่เกาะก็ได้ หากปรากฏว่าภายในเส้นฐานตรงนั้นมีเกาะใหญ่อยู่และอัตราส่วนของพื้นน้ำต่อพื้นดินภายในเส้นฐานตรง รวมทั้งปะการังด้วย อยู่ระหว่าง 1 ต่อ 1 และ 9 ต่อ 1 เพื่อวัตถุประสงค์ในการคิดคำนวณอัตราส่วนดังกล่าวบริเวณพื้นดินอาจรวมถึงพื้นน้ำ ซึ่งอยู่ภายในชายขอบแนวโขดหินของเกาะและปะการังและรวมถึงส่วนของที่ราบสูงได้สมุทร ซึ่งถูกปิดล้อมโดยแนวเกาะหินปูนและโขดหินที่โผล่พ้นน้ำที่อยู่บนขอบปริมณฑลของที่ราบสูงด้วย

อย่างไรก็ดี ความยาวของเส้นฐานตรงดังกล่าวต้องไม่เกิน 100 ไมล์ทะเล ยกเว้นไม่เกินร้อยละ 3 ของจำนวนทั้งหมดของเส้นฐานที่ปิดล้อมหมู่เกาะใด ๆ อาจมีความยาวเกินกว่านั้นได้ จนกระทั่งความยาวมากที่สุดเพียง 125 ไมล์ทะเล เช่น ในจำนวนเส้นฐาน 100 เส้นอาจมี 3 เส้น ที่มีความยาวเกิน 100 ไมล์ทะเล แต่ไม่เกิน 125 ไมล์ทะเล

จากการศึกษาเรื่องเส้นฐานตรงหมู่เกาะนั้น รัฐชายฝั่งจะใช้วิธีลากเส้นฐานตรงหมู่เกาะ โดยนำเกาะที่อยู่ใกล้เคียงกันหลายเกาะมารวมกันเป็นหมู่เกาะ โดยใช้วิธีลากเส้นฐานตรงหมู่เกาะด้วยการนำความห่างกันของแต่ละเกาะมาลากเส้นต่อกัน เพื่อทำให้เกิดหมู่เกาะขึ้น แต่การลากเส้นฐานตรงหมู่เกาะมักจะมีข้อจำกัดดังต่อไปนี้

- (1) การลากเส้นฐานตรงหมู่เกาะจะต้องไม่หักเหไปจากสัณฐานทั่วไปของรัฐหมู่เกาะ
- (2) รัฐหมู่เกาะต้องไม่ลากเส้นฐานตรงเชื่อมระหว่างพื้นที่ที่อยู่เหนือระดับน้ำขณะน้ำลด เว้นแต่จะได้สร้างประการหรือสิ่งติดตั้งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันอันมีลักษณะถาวรไว้เหนือระดับน้ำทะเล หรือ ณ ที่ซึ่งพื้นที่ซึ่งอยู่เหนือระดับน้ำขณะน้ำลดนั้นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนตั้งอยู่ในระยะไม่เกินความกว้างของทะเลอาณาเขตซึ่งวัดจากเกาะที่อยู่ใกล้ที่สุด
- (3) การลากเส้นฐานตรงหมู่เกาะนั้นต้องไม่เป็นการตัดหรือปิดกั้นทะเลอาณาเขตของรัฐอื่นจากทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
- (4) ในกรณีที่ส่วนหนึ่งของน่านน้ำหมู่เกาะของรัฐหมู่เกาะอยู่ระหว่างสองส่วนของรัฐเพื่อนบ้านรัฐหนึ่งซึ่งประชิดติดต่อกัน รัฐหมู่เกาะนั้นจะต้องยอมรับบรรดาสิทธิหรือผลประโยชน์อันชอบ

กรรมอื่นใดของรัฐข้างเคียงนั้นอันเคยมีอยู่ในน่านน้ำหมู่เกาะของตน ตลอดจนบรรดาสิทธิทั้งหลายตามข้อตกลงระหว่างรัฐหมู่เกาะและรัฐประชิดข้างเคียงนั้นก็ให้มีผลใช้บังคับต่อไป

ประเทศไทยได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2513⁵ กำหนดเส้นฐานตรงในสามบริเวณ ได้แก่ บริเวณอ่าวไทย ด้านจังหวัดตราด ตั้งแต่แหลมลิงถึงหลักเขตแดนไทย – กัมพูชา บริเวณอ่าวไทยด้านจังหวัดชุมพร ตั้งแต่แหลมใหญ่ ผ่านเกาะไข่ เกาะเต่า เกาะพะงัน เกาะสมุย จนถึงแหลมหน้าถ้ำ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และบริเวณทะเลอันดามัน ด้านจังหวัดภูเก็ต ผ่านเกาะไม้ท่อน เกาะลันตาใหญ่ เกาะตะรุเตา จนถึงพรหมแดนไทย – มาเลเซีย และกำหนดให้น่านน้ำภายในเส้นฐานตรงของสามบริเวณดังกล่าวเป็นน่านน้ำภายในของประเทศไทย

2.3 หลักพื้นฐานของอาณาเขตทางทะเล

ประเทศไทย มีอาณาเขตทางทะเล (Maritime Zone) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กว่า 350,000 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมากกว่า 2 ใน 3 ของอาณาเขตทางบก ที่มีอยู่ประมาณ 513,000 ตารางกิโลเมตร โดยมีความยาวของชายฝั่งทะเล ทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน รวมถึงช่องแคบมะละกาตอนเหนือ รวมความยาวชายฝั่งทะเลในประเทศไทยทั้งสิ้นกว่า 3,148.23 กิโลเมตร ครอบคลุม 23 จังหวัด⁶ ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากทะเลได้ ไม่เฉพาะแต่ในเขตทางทะเลของประเทศเราเองเท่านั้น หากยังสามารถใช้ทะเลไปถึงนอกเขตทางทะเลของประเทศด้วย เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากทะเลเป็นมาตรฐานเดียวกัน อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลจึงได้กำหนดเขตน่านน้ำทางทะเลออกเป็น 6 เขต⁷ ดังนี้

⁵ แหล่งเดิม.

⁶ คลังความรู้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. อาณาเขตทางทะเลไทย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://km.dmcr.go.th/c_54

⁷ กรมสนธิสัญญาและกฎหมายกระทรวงการต่างประเทศ. ภูมิหลังและสถานะล่าสุดการเข้าเป็นภาคี อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http://mrpolicy.trf.or.th/เอกสารเผยแพร่สำหรับผู้สนใจทั่วไป/ tabid/65/Default.aspx](http://mrpolicy.trf.or.th/เอกสารเผยแพร่สำหรับผู้สนใจทั่วไป/tabid/65/Default.aspx)

2.3.1 น่านน้ำภายใน

น่านน้ำภายใน หมายถึง น่านน้ำที่อยู่ภายในเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต เช่น อ่าว แม่น้ำ ปากแม่น้ำ ทะเลสาบ เป็นต้น แต่ในกรณีของรัฐหมู่เกาะนั้น น่านน้ำที่อยู่ภายในเส้นฐานตรงหมู่เกาะ เรียกว่า น่านน้ำหมู่เกาะ มิใช่ น่านน้ำภายใน อย่างไรก็ตาม รัฐหมู่เกาะอาจลากเส้นปิดที่เกาะใด ๆ ภายในน่านน้ำหมู่เกาะก็ได้ เช่น ลากเส้นปิดปากอ่าวที่เกาะใดเกาะหนึ่งในน่านน้ำหมู่เกาะเพื่อกำหนดเป็นเขตน่านน้ำภายในของตนก็ได้

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 ได้กำหนดความกว้างของเขตต่อเนื่องไว้ว่าต้องไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต แต่ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 นั้น เขตต่อเนื่องมีความกว้างไม่เกิน 24 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต แต่ส่วนที่เป็นเขตต่อเนื่องอย่างแท้จริงนั้นมีความกว้างไม่เกิน 12 ไมล์ทะเลเท่านั้น โดยวัดต่อจากขอบนอกสุดของทะเลอาณาเขตซึ่งมีความกว้างไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐาน

ในกรณีที่ชายฝั่งมีลักษณะไม่คงที่อย่างมากนัก เช่น เป็นดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ หรือมีลักษณะธรรมชาติอื่นใดอันทำให้ชายฝั่งมีลักษณะไม่แน่นอน รัฐชายฝั่งอาจกำหนดให้จุดไกลสุดของแนวน้ำลดเป็นจุดที่จะลากเส้นฐานตรงก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ แม้ต่อมาชายฝั่งดังกล่าวจะเปลี่ยนไปจนทำให้แนวน้ำลดเปลี่ยนไปด้วย ก็ให้ถือเส้นฐานตรงที่รัฐชายฝั่งเคยกำหนดไว้ เป็นเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต เว้นแต่จะมีการเปลี่ยนแนวน้ำลดโดยรัฐชายฝั่งนั้น เช่น กรณีปากแม่น้ำมิสซิสซิปปี ปากแม่น้ำไนล์ ปากแม่น้ำเจ้าพระยา ปากแม่น้ำกระบุรี ปากแม่น้ำระยอง เป็นต้น

ในกรณีที่ชายฝั่งเป็นปากแม่น้ำ เส้นฐาน คือ เส้นที่เชื่อมระหว่างแนวน้ำลดของปากแม่น้ำแต่ละฝั่ง อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 มิได้กำหนดความยาวสูงสุดปิดปากแม่น้ำไว้ จึงมีบางประเทศ เช่น เวเนซุเอลาได้ลากเส้นปิดปากแม่น้ำโอริโนโก มีความยาวถึง 39 ไมล์ เป็นต้น

ในกรณีที่ชายฝั่งเป็นอ่าว กล่าวคือ ส่วนเว้าของน้ำที่ตัดเว้าเข้ามาในแผ่นดิน โดยมีพื้นที่ของส่วนเว้า ที่เป็นน่านน้ำนั้นกว้างหรือเท่ากับหรือกว้างกว่าพื้นที่รูปครึ่งวงกลมซึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลางเป็นเส้นที่ลากตัดปากของส่วนเว้า นั้น รัฐชายฝั่งอาจลากเส้นฐานตรงปิดปากอ่าวได้ โดยลากจาก

แนวจุดน้ำลดปากอ่าว ด้านหนึ่งไปยังจุดแนวน้ำลดปากอ่าวอีกด้านหนึ่ง ทั้งนี้ เส้นฐานตรงปิดปากอ่าวต้องยาวไม่เกิน 24 ไมล์ทะเล และอ่าวที่จะลากเส้นฐานตรงปิดปากอ่าวนี้ต้องเป็นอ่าวของรัฐชายฝั่งเพียงรัฐเดียวเท่านั้น หากปากอ่าวมีเกาะเรียงรายอยู่ ให้ลากรูปครึ่งวงกลมบนเส้นซึ่งยาวเท่ากับผลรวมทั้งหมดของความยาวของเส้นที่เชื่อมระหว่างฝั่งกับเกาะทะเลนั้น ๆ แต่ถ้าอ่าวมีความกว้างเกินกว่า 24 ไมล์ทะเล รัฐชายฝั่งจะลากเส้นฐานตรงได้เพียง 24 ไมล์ทะเลเท่านั้น เว้นแต่รัฐชายฝั่งนั้นจะอ้างว่าอ่าวนั้นเป็นอ่าวประวัติศาสตร์ ในการอ้างสิทธิเหนืออ่าวประวัติศาสตร์นั้น รัฐชายฝั่งที่อ้างสิทธินั้นจะต้องกระทำโดยเปิดเผย อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระยะเวลายาวนาน และมีการใช้อำนาจเหนืออ่าวดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และต้องไม่มีการคัดค้านการใช้อำนาจจากรัฐอื่น ๆ เช่น ในกรณีทีลิวเบียอ้างว่า อ่าวซิดรา เป็นอ่าวประวัติศาสตร์ ลิวเบียจึงลากเส้นปิดอ่าวยาวถึง 300 ไมล์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1973 ซึ่งได้รับการคัดค้านมาโดยตลอดจากประเทศอื่น ๆ ที่มีส่วนได้เสีย เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งต้องการใช้เสรีภาพในการเดินเรือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองเรือรบของสหรัฐอเมริกาที่ประจำการอยู่ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็นต้น

2.3.2 ทะเลอาณาเขต

รัฐชายฝั่งย่อมมีอำนาจอธิปไตยเหนือน่านน้ำภายใน ในทำนองเดียวกันกับที่รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนส่วนที่เป็นแผ่นดิน ดังนั้น หากเรือต่างชาติหรืออากาศยานต่างชาติจะผ่านเข้ามาในเขตน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่ง เรือต่างชาติหรืออากาศยานต่างชาตินั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐชายฝั่งนั้นก่อน ซึ่งกรณีจะต่างกับการที่เรือต่างชาติแล่นผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง ซึ่งถึงแม้รัฐชายฝั่งจะมีอำนาจอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขตก็ตาม แต่เรือต่างชาติสามารถใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตในทะเลอาณาเขตดังกล่าวได้ ในขณะที่เรือต่างชาติไม่สามารถใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตในเขตน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่งได้

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 ข้อ 24 วรรคสามบัญญัติว่า “ในกรณีที่ชายฝั่งทะเลของรัฐสองรัฐอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกัน หากไม่มีความตกลงระหว่างกันเป็นอย่างอื่น รัฐใดรัฐหนึ่งของทั้งสองรัฐไม่มีสิทธิที่จะขยายเขตต่อเนื่องของตนเลยเส้นมัธยะ ซึ่งทุกจุดบนเส้นนั้นมีระยะห่างเท่ากันจากจุดที่ใกล้ที่สุดบนเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตของรัฐทั้งสอง”

ประเทศไทยได้มีประกาศพระบรมราชโองการกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2509 กำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทยเป็นระยะ 12 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้สำหรับวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต⁸ ดังนั้น กรณีของการกำหนดเขตทะเลอาณาเขตของรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกัน กล่าวคือ การกำหนดเขตต่อเนื่องของรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันให้เป็นไปตามความตกลงของรัฐเหล่านั้น หากไม่มีความตกลงระหว่างรัฐดังกล่าว รัฐใดรัฐหนึ่งจะขยายเขตต่อเนื่องของตนเลยเส้นมัธยะ หรือเส้นแบ่งครึ่งระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามกัน โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตของรัฐดังกล่าวหรือเส้นที่ตั้งฉากกับเส้นฐาน ซึ่งจุดทุกจุดมีระยะเท่ากันจากจุดที่ใกล้ที่สุดบนเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตของรัฐดังกล่าวในกรณีของรัฐที่มีฝั่งทะเลประชิดกันหาได้ไม่

จากการศึกษาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ตรงกันข้าม ข้อ 33 มิได้มีบทบัญญัติ ว่าด้วยการกำหนดเขตต่อเนื่องระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันแต่ประการใด เหตุที่ข้อ 33 มิได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการกำหนดเขตต่อเนื่องระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันนั้น เนื่องจากเขตต่อเนื่องได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งไปแล้ว ในกรณีเช่นนี้ หากมีการทับซ้อนของเขตต่อเนื่องระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกัน การกำหนดเขตต่อเนื่องระหว่างรัฐดังกล่าวจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ตามข้อ 74

2.3.3 เขตต่อเนื่อง

โดยปกติแล้ว เรือต่างชาติที่จะใช้ท่าเรือของรัฐชายฝั่งมักจะต้องผ่านเข้าไปในน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่ง ซึ่งตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศแล้ว รัฐชายฝั่งจะยอมให้เรือต่างชาติ โดยเฉพาะเรือสินค้าสามารถใช้ท่าเรือของรัฐชายฝั่งได้ภายใต้กฎหมายที่รัฐชายฝั่งกำหนดไว้ตามหลักแห่งการต่างตอบแทน แต่ในกรณีของเรือรบและอากาศยานต่างชาตินั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐชายฝั่งก่อนจึงจะผ่านเข้าไปในน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่งได้ เว้นแต่จะมีสนธิสัญญาหรือ

⁸ แหล่งเดิม.

ความตกลงเป็นอย่างอื่นระหว่างรัฐชายฝั่งกับรัฐเจ้าของธงของเรือรบหรือรัฐที่รับจดทะเบียนอากาศยานนั้น อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เรือต่างชาติมีเหตุที่จะต้องเข้าไปในน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่งเพราะเกิดทุกข์ภัยทางทะเลแก่เรือต่างชาตินั้น เช่น เกยตื้นหรือชนหินโสโครก หรือเพราะเหตุสุดวิสัย เช่น พายุ เรือต่างชาติดังกล่าวก็อาจเข้าไปในน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่งได้โดยมิต้องอนุญาตจากรัฐชายฝั่งก่อน

ในเขตต่อเนื่องนั้น รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจในการควบคุมเพื่อ

(ก.) ป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับของตนว่าด้วยศุลกากร การเข้าเมือง รัชฎากร และสุขภาพภิบาล อันเกิดขึ้นในดินแดนหรือทะเลอาณาเขตของตน

(ข.) ลงโทษต่อการกระทำอันฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งได้กระทำในดินแดนหรือทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง

นอกจากเขตอำนาจของรัฐชายฝั่งดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับโบราณวัตถุหรือวัตถุทางประวัติศาสตร์ที่พบใต้ทะเลในเขตต่อเนื่องนั้น ข้อ 303 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ยังบัญญัติให้รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจในการคุ้มครองวัตถุโบราณหรือวัตถุทางประวัติศาสตร์นั้น กล่าวคือ หากมีการเคลื่อนย้ายวัตถุโบราณหรือวัตถุทางประวัติศาสตร์ที่อยู่บนพื้นทะเลในเขตต่อเนื่อง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งอาจสันนิษฐานว่า การกระทำดังกล่าวฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐชายฝั่งได้

อย่างไรก็ดี เหตุที่เขตต่อเนื่องเป็นส่วนหนึ่งของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จึงเป็นไปได้ว่าในเขตต่อเนื่องนี้ รัฐชายฝั่งอาจออกกฎหมายและใช้บังคับกฎหมายอันเกี่ยวด้วยการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต หรือกฎหมายอันเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การใช้พลังงานจากกระแสน้ำหรือกระแสลม ตลอดจนทั้งกฎหมายต่าง ๆ อันเกี่ยวกับกิจกรรมบางอย่าง เช่น การสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้าง การสำรวจวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะกระทบกระเทือนต่อเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่นในเขตต่อเนื่องได้

ประเทศไทยมีการประกาศเขตต่อเนื่องแห่งราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2538⁹ เพื่อเป็นการใช้สิทธิของประเทศไทยเกี่ยวกับเขตต่อเนื่องตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ อันเป็นที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไป ดังนี้

1. เขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรไทย ได้แก่ บริเวณที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักรไทย มีความกว้าง 24 ไมล์ทะเล วัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต

2. ในเขตต่อเนื่องนี้ ราชอาณาจักรไทยจะดำเนินการที่จำเป็นเพื่อ

ก. ป้องกันการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการศุลกากร การคลัง การเข้าเมือง หรือการสาธารณสุข ที่จะกระทำหรืออาจจะกระทำภายในราชอาณาจักรหรือทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักร

ข. ลงโทษการละเมิดกฎหมายและระเบียบข้อบังคับตาม (ก) ที่ได้กระทำภายในราชอาณาจักรหรือทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักร

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความกว้างของเขตต่อเนื่องตามประกาศข้างต้นของประเทศไทยนั้น เป็นไปตามข้อ 33 วรรคสอง ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่ง กำหนดว่า ความกว้างของเขตต่อเนื่องไม่อาจขยายเกินกว่า 24 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ส่วนเนื้อหาของการใช้เขตอำนาจในเขตต่อเนื่องตามประกาศข้างต้นนี้ แตกต่างไปจากเนื้อหาของการใช้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งในเขตต่อเนื่อง ตามข้อ 33 วรรคหนึ่งของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เล็กน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้อยคำที่ใช้ในข้อ 2 (ก) ของประกาศดังกล่าวข้างต้นจะแตกต่างจากถ้อยคำที่ใช้ในข้อ 33 วรรคหนึ่ง (a) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยข้อ 2 (ก) ของประกาศข้างต้น ใช้คำว่า “...ที่จะกระทำหรืออาจจะกระทำภายในราชอาณาจักรหรือทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักร” แต่ข้อ 33 วรรคหนึ่ง (a) ใช้คำว่า “...Within its Territorial Sea” ซึ่งจะเห็นได้ว่า ถ้อยคำที่ใช้ในข้อ 2 (ก) ข้างต้นระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นการละเมิดกฎหมายต่าง ๆ ดังกล่าวในข้อ 2 (ก) “...ที่จะกระทำหรืออาจจะกระทำภายในราชอาณาจักรหรือทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักร” ซึ่งคำว่า “...ที่จะกระทำหรืออาจ

⁹ แหล่งเดิม.

กระทำ...” ตามข้อ 2 (ก) ของประกาศข้างต้นนี้ไม่ปรากฏอยู่ในข้อ 33 วรรคหนึ่ง (a) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

การระบุให้ชัดเจนโดยใช้คำว่า “...ที่จะกระทำหรืออาจกระทำ...” ตามข้อ 2 (ก) แห่งประกาศข้างต้นนี้นอกจากจะไม่ถือว่าขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศแต่ประการใดแล้ว ยังจะช่วยให้เกิดความชัดเจนในการใช้เขตอำนาจของรัฐในการป้องกันการละเมิดกฎหมายและระเบียบข้อบังคับตามที่ระบุไว้ในข้อ 2 (ก) โดยการให้ดุลพินิจแก่เจ้าพนักงานของประเทศไทยที่จะพิจารณาว่า จะมีการละเมิดหรืออาจจะมีการละเมิดกฎหมายและระเบียบข้อบังคับตามที่ระบุไว้ในข้อ 2 (ก) หรือไม่ หากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายดังที่ระบุไว้ในข้อ 2 (ก) เห็นว่าจะมีการละเมิดกฎหมายดังกล่าวภายในข้อ 2 (ก) ภายในราชอาณาจักรหรือทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักรแล้ว ก็สามารถใช้มาตรการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับดังกล่าวได้ แต่มาตรการเช่นว่านั้นจะต้องมิใช่มาตรการลงโทษซึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อมีการละเมิดกฎหมายและระเบียบข้อบังคับตามข้อ 2 (ก) แห่งประกาศข้างต้น ซึ่งได้กระทำภายในราชอาณาจักร หรือทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักรแล้วผู้กระทำผิดหรือเรือที่กระทำผิดกำลังจะออกจากทะเลอาณาเขตและอยู่ในเขตต่อเนื่อง ทั้งนี้ เจ้าพนักงานของประเทศไทยอาจใช้สิทธิการไล่ตามคิดค้น ตามข้อ 111 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ไล่ตามเรือที่กระทำความผิดดังกล่าวได้อีก แม้ว่าเรือเช่นว่านั้นจะออกจากเขตต่อเนื่องของประเทศไทยแล้วก็ตาม โดยสิทธิการไล่ตามคิดค้นนี้จะมีอยู่จนกว่าเรือที่กระทำความผิดจะเข้าสู่ทะเลอาณาเขตของรัฐเจ้าของธงของตนหรือของรัฐอื่น

สำหรับประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวในมาตรา 33 วรรคหนึ่ง¹⁰ ที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เรือต่างชาติที่กระทำผิดตามกฎหมายไทย สั่งให้เรือต่างชาตินั้นหยุดการกระทำดังกล่าว หากเรือต่างชาติไม่หยุดตามคำสั่งดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจไล่ตามคิดค้นเรือต่างชาติที่กระทำความผิดนั้นได้ โดยสามารถไล่ตามคิดค้นได้ตั้งแต่ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ รวมทั้งทะเลหลวง โดยสามารถไล่ตามคิดค้นได้จนกว่าเรือต่างชาตินั้นจะแล่นเข้าไปในเขตทางทะเลของรัฐชายฝั่งอื่น

¹⁰ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 33 วรรคหนึ่ง.

ประเทศไทยได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องอ่าวไทยตอนใน ลงวันที่ 22 กันยายน 2502¹¹ กำหนดเส้นฐานตั้งแต่แหลมบ้านช่องแสมสาร ไปจนถึงฝั่งทะเลตรงข้ามละติจูด 12° - 35' - 45'' เหนือ ลองจิจูด 90° - 57' - 30'' ตะวันออก ให้เป็นอ่าวประวัติศาสตร์ และกำหนดให้น่านน้ำเหนือเส้นฐานดังกล่าวเป็นน่านน้ำภายในของประเทศไทย นอกจากนี้ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2513¹² ได้กำหนดเส้นฐานตรงใน 3 บริเวณ ประกอบด้วย บริเวณอ่าวไทยด้านจังหวัดตราด ตั้งแต่แหลมลิงถึงหลักเขตแดนไทย - กัมพูชา บริเวณอ่าวไทยด้านจังหวัดชุมพร ตั้งแต่แหลมใหญ่ ผ่านเกาะไข่ เกาะเต่า เกาะพะงัน เกาะสมุย จนถึงแหลมหน้าถ้ำ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และบริเวณทะเลอันดามัน ด้านจังหวัดภูเก็ต ผ่านเกาะไม้ท่อน เกาะลันตาใหญ่ เกาะตะรุเตา จนถึงพรมแดนไทย - มาเลเซีย เป็นน่านน้ำภายในเช่นเดียวกัน ทำให้น่านน้ำภายในที่มีลักษณะเป็นทะเลของประเทศไทยมีจำนวนทั้ง 4 บริเวณ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น

2.3.4 เขตเศรษฐกิจจำเพาะ

เขตเศรษฐกิจจำเพาะได้รับแรงกระตุ้นจากการที่ประธานาธิบดี Truman แห่งสหรัฐอเมริกาได้ประกาศขยายเขตอำนาจเหนือไหล่ทวีปใน ค.ศ. 1945 โดยมีได้ประกาศขยายเขตอำนาจเหนือห้วงน้ำ หรือผิวน้ำเหนือเขตไหล่ทวีปแต่อย่างใด ทั้งนี้ เนื่องจากสหรัฐอเมริกาสามารถนำทรัพยากรธรรมชาติบนและใต้ไหล่ทวีปมาใช้ได้ ในขณะที่ห้วงน้ำและผิวน้ำยังคงสภาพเป็นทะเลหลวงอยู่เหมือนเดิม ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้รับประโยชน์จากการใช้เสรีภาพในทะเลหลวง เช่น เสรีภาพในการเดินเรือ เสรีภาพในการประมง เป็นต้น

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 57 กำหนดว่า เขตเศรษฐกิจจำเพาะมีความกว้างไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต แต่ความกว้างที่แท้จริงของเขตเศรษฐกิจจำเพาะคือไม่เกิน 176 ไมล์ทะเล โดยวัดจากขอบนอกสุดของเขตต่อเนื่องซึ่งมีความกว้าง 24 ไมล์ทะเล

¹¹ แหล่งเดิม.

¹² เพิ่งอ้าง.

เขตเศรษฐกิจจำเพาะมีสถานะทางกฎหมายเฉพาะของตัวเอง กล่าวคือ สิทธิและหน้าที่ของรัฐชายฝั่งและรัฐอื่น ๆ ในเขตดังกล่าวจะเป็นไปตามบทบัญญัติเฉพาะในภาคที่ 5 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (ข้อ 55 – 57) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สถานะทางกฎหมายของเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นแตกต่างจากทะเลอาณาเขตและทะเลหลวง กล่าวคือ ในทะเลอาณาเขตนั้นรัฐชายฝั่งจะต้องยอมรับการใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติ ในขณะที่ทะเลหลวงนั้นรัฐทุกรัฐย่อมมีเสรีภาพในการใช้ทะเลหลวงเหมือนกันหมด

ส่วนเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นเป็นวิวัฒนาการในทางกฎหมายระหว่างประเทศ โดยที่รัฐชายฝั่งต้องการที่จะขยายเขตอำนาจของตนออกไปในทะเล โดยเฉพาะเพื่อการสำรวจและใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต แต่ขณะเดียวกันรัฐอื่นไม่ต้องการขยายเขตอำนาจของรัฐชายฝั่งนั้นกระทบกระเทือนถึงเสรีภาพต่าง ๆ ในการใช้ทะเลหลวงที่ตนเคยมีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพในการเดินเรือ เสรีภาพในการบินผ่าน เสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล ตลอดจนเสรีภาพในการใช้ทะเลประการอื่นอันชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ

ดังนั้น เขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงเป็นเขตที่เกิดจากการประนีประนอมระหว่างการใช้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติในเขตดังกล่าวและเสรีภาพของรัฐอื่น ๆ ในการใช้ เช่นว่านั้น โดยตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์โดยเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในภาคที่ 5 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะประกอบด้วย สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และสิทธิอื่น ๆ

2.3.4.1 สิทธิอธิปไตย

รัฐชายฝั่งย่อมมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ไม่ว่าทรัพยากรนั้นจะอยู่ ณ พื้นดินท้องทะเล และดินใต้ผิวดินของพื้นดินท้องทะเล หรือในห้วงน้ำเหนือพื้นดินท้องทะเล ตลอดจนทั้งมีสิทธิอธิปไตยเหนือกิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการสำรวจและการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจในเขตดังกล่าว เช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ กระแสน้ำ และกระแสลม

คำว่า “สิทธิอธิปไตย” ในที่นี้แตกต่างจากคำว่า “อำนาจอธิปไตย” กล่าวคือ สิทธิอธิปไตยจะมีลักษณะของการใช้บังคับที่จำกัดกว่าอำนาจอธิปไตยมาก ทั้งในแง่เนื้อหาของสิทธิและบริเวณที่ใช้

บังคับสิทธิ ในขณะที่อำนาจอธิปไตยของรัฐนั้นจะครอบคลุมทุกเรื่องและทุกสถานที่ที่อยู่ภายใต้ อำนาจอธิปไตยของรัฐ เว้นแต่กรณีที่ถูกกฎหมายระหว่างประเทศห้ามไว้เท่านั้น แต่การใช้สิทธิ อธิปไตยของรัฐจะครอบคลุมเพียงบางเรื่องและบางสถานที่เท่าที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรองไว้ เท่านั้น

ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งย่อมครอบคลุมเฉพาะการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมอื่น ๆ ในทาง เศรษฐกิจตามที่รองรับไว้ในข้อ 56 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เท่านั้น กิจกรรมอื่นใดนอกจากนี้ย่อมไม่ตกอยู่ภายใต้สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่ง เช่น การเดินเรือ การ บินผ่าน เป็นต้น และสิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งก็ครอบคลุมเฉพาะพื้นดินท้องทะเล ดินใต้ผิวดิน ของพื้นดินท้องทะเล และห้วงน้ำเหนือพื้นดิน ท้องทะเลในระยะไม่เกิน 200 ไมล์ทะเลโดยวัดจาก เส้นฐานเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงห้วงอากาศเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะดังกล่าวด้วย ซึ่งจะแตกต่างจาก อำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่งเหนือทะเลอาณาเขต ซึ่งจะรวมถึงอำนาจอธิปไตยในห้วงอากาศเหนือ ทะเลอาณาเขตและอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นดินท้องทะเล และดินใต้ผิวดินของทะเลอาณาเขตด้วย

“สิทธิอธิปไตย” เหนือทรัพยากรธรรมชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง หมายถึง การที่รัฐชายฝั่งมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการสำรวจ แสวงผลประโยชน์การอนุรักษ์และการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ รัฐอื่น ๆ ตลอดทั้งองค์การระหว่างประเทศหรือเอกชนอื่นใดจะเข้ามากระทำการ ดังกล่าวโดยที่รัฐชายฝั่งไม่อนุญาตหาได้ไม่ หรืออีกนัยหนึ่งอำนาจในการตัดสินใจว่าจะให้ใคร เข้ามาสำรวจ แสวงประโยชน์ อนุรักษ์หรือจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น ขึ้นอยู่กับรัฐชายฝั่งแต่เพียงผู้เดียว

1. สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิต

ในการใช้สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตในเขตเศรษฐกิจ จำเพาะนี้ รัฐชายฝั่งมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการสร้างหรืออนุญาตให้สร้างและควบคุมการสร้างเกาะ เทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้าง เพื่อทำการสำรวจและแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มี ชีวิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือควบคุมการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้างอันอาจเป็น อุปสรรคต่อการใช้สิทธิของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

2. สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต

ในการใช้สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตนั้น รัฐชายฝั่งมีหน้าที่ที่จะต้องกำหนดมาตรการในการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีชีวิต เพื่อป้องกันมิให้ทรัพยากรเหล่านั้นต้องประสบกับสภาพการทำประมงเกินขนาด ดังนั้น รัฐชายฝั่งจะกำหนดปริมาณสัตว์น้ำที่อนุญาตให้จับได้ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน และรัฐชายฝั่งจะกำหนดขีดความสามารถของตนในการจับสัตว์น้ำที่อนุญาตให้จับได้เช่นว่านั้น หากปรากฏว่าขีดความสามารถ ในการจับสัตว์น้ำเช่นว่านั้นของรัฐชายฝั่งไม่พอ กับปริมาณสัตว์น้ำที่อนุญาตให้จับได้ รัฐชายฝั่งควรอนุญาตให้รัฐอื่นเข้ามาจับสัตว์น้ำในส่วนที่เกินขีดความสามารถของตนได้

อย่างไรก็ดี การอนุญาตให้รัฐอื่น ๆ เข้ามาจับสัตว์น้ำส่วนเกินในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งนั้น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 มิได้บังคับรัฐชายฝั่งว่าจะต้องทำอะไร ดังนั้น จึงเป็นอำนาจของรัฐชายฝั่งที่จะอนุญาตให้รัฐใด ๆ ก็ได้เข้ามาจับสัตว์น้ำส่วนเกินในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน อำนาจของรัฐชายฝั่งในการอนุญาตให้รัฐอื่นเข้ามาจับสัตว์น้ำส่วนเกินนี้เป็นดุลพินิจของรัฐชายฝั่ง รัฐอื่นจะบังคับให้รัฐชายฝั่งให้อนุญาตตนเพื่อจับสัตว์น้ำส่วนเกินในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งหาได้ไม่ นอกจากนี้ รัฐชายฝั่งและรัฐอื่น ๆ ต้องร่วมมือกันในการวางมาตรการในการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต โดยเฉพาะพันธุ์สัตว์น้ำซึ่งวางไข่ เจริญเติบโต หรือใช้ชีวิตอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐนั้นหรือร่วมมือกับรัฐที่ประชากรของรัฐจับพันธุ์สัตว์น้ำนั้น

สำหรับกรณีของประเทศไทยนั้น พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ได้มีบทบัญญัติในเรื่องสิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งเหนือทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิต โดยกำหนดให้เขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นทะเลนอกชายฝั่ง¹³ โดยเรือของต่างชาติจะเข้ามาทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับดังกล่าวด้วย กล่าวคือ เรือประมงต่างชาติจะต้องจดทะเบียนยื่นคำขอใบอนุญาต ทำการประมงในประเทศไทย โดยในใบอนุญาตจะต้องระบุ

¹³ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558. มาตรา 5.

เครื่องมือการทำประมง พื้นที่ทำการประมง ปริมาณสัตว์น้ำสูงสุดที่อนุญาตให้ทำประมง เป็นต้น นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังมีการบัญญัติในเรื่องมาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรประมง เพื่อคุ้มครองทรัพยากรประมงไม่ให้สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย¹⁴

2.3.4.2 เขตอำนาจ

“เขตอำนาจ” หมายถึง เขตอำนาจในการออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติและบังคับใช้กฎหมายโดยฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ซึ่งจะแตกต่างจากสิทธิอธิปไตย โดยสิทธิอธิปไตยมีลักษณะเป็นการหวงกันและการเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งสิทธิในการหวงกันแต่เพียงผู้เดียวนี้ รัฐชายฝั่งย่อมมีเขตอำนาจในการออกกฎหมายและใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ อยู่แล้วในตัว แต่ในกรณีที่รัฐชายฝั่งมีแต่เพียงเขตอำนาจนั้น รัฐชายฝั่งไม่มีสิทธิในการหวงกันแต่เพียงผู้เดียว เพราะรัฐอื่นอาจมีเขตอำนาจในทำนองเดียวกันด้วยก็ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ “สิทธิอธิปไตย” มีความหมายรวมถึงเขตอำนาจด้วย แต่เขตอำนาจอาจไม่รวมถึงสิทธิอธิปไตย และสิทธิอธิปไตยนี้จะเป็นของรัฐชายฝั่ง แต่เพียงผู้เดียวโดยไม่ซ้ำซ้อนกับของรัฐอื่นเหมือนกรณีของเขตอำนาจ ทั้งนี้ ขอให้สังเกตว่า “สิทธิอธิปไตย” เป็นเรื่องของสิทธิอธิปไตยเหนือ “ทรัพยากรธรรมชาติ” ในขณะที่ “เขตอำนาจ” เป็นเรื่องของเขตอำนาจเหนือ “กิจกรรมหรือการกระทำบางประเภท” ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจเหนือกิจกรรมหรือการกระทำดังต่อไปนี้ คือ การสร้างและ การใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้าง การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล การคุ้มครองและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีกรณีการกระทำความผิดที่มีการละเมิดอำนาจอธิปไตยในบริเวณเขตทางทะเลของประเทศไทย โดยเป็นกรณีการสร้างบ้านลอยน้ำในเขตต่อเนื่องของประเทศไทยที่จังหวัดภูเก็ต เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Sea Steading¹⁵ โดยเป็นกรณีที่มีชาวต่างชาติสร้างบ้านลอยน้ำในเขตทางทะเลของประเทศไทย โดยผู้สร้างบ้านได้ประกาศตนเองว่า เป็นรัฐอิสระ ซึ่งการกระทำ

¹⁴ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558. มาตรา 70.

¹⁵ รัฐบาลลอยน้ำกลางทะเล จ.ภูเก็ต ยังไม่พบตัวสามี-ภรรยา. ข่าวไทยพีบีเอส. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

ดังกล่าวถือว่าการกระทำที่ละเมิดต่ออำนาจอธิปไตยแห่งรัฐ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 119¹⁶ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะอ้างสิทธิอธิปไตยได้ แต่ไม่สามารถละเมิดอำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่งนั้นได้เช่นกัน

สำหรับประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ได้มีบทบัญญัติในการตรวจค้นเรือหรืออากาศยานที่ต้องสงสัยว่า ได้มีการกระทำความผิด โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 30 (4)¹⁷ โดยให้การค้นนั้นไม่ต้องมีหมายค้น สิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติก็ดี การใช้เขตอำนาจเหนือกิจกรรมต่าง ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะก็ดีหรือการใช้สิทธิประการอื่น ๆ ตลอดทั้งการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ก็ดี รัฐชายฝั่งจำต้องเคารพสิทธิของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนด้วย สิทธิของรัฐอื่น ๆ ในที่นี้หมายถึง เสรีภาพในการเดินเรือ การบินผ่าน การวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 58 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

2.3.4.3 เสรีภาพในการเดินเรือ

เสรีภาพในการเดินเรือ หมายถึง เสรีภาพของเรือทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นเรือสินค้า เรือบรรทุกน้ำมัน เรือรบ เรือประมง ฯลฯ และไม่ว่ารัฐเจ้าของธงของเรือเหล่านั้นจะเป็นรัฐชายฝั่งหรือรัฐไร้ชายฝั่งก็ตาม ซึ่งกรณีของเรือประมงที่ใช้เสรีภาพในการเดินเรือผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งซึ่งอาจต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐชายฝั่งที่ออกมาเพื่อคุ้มครองทรัพยากรประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตน ในกรณีที่เรือประมงต่างชาติไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประมงของรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งมีอำนาจตรวจค้น จับกุมและดำเนินคดีต่อเรือที่ฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวได้

ตามข้อ 58 วรรคสาม ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้ยืนยันถึงการให้เสรีภาพในการเดินเรือของรัฐต่าง ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งว่า เรือต่างชาติต้องเคารพกฎหมายและข้อบังคับของของรัฐชายฝั่งที่ใช้บังคับในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยมีเงื่อนไขว่า กฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งเช่นว่านั้นต้องสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และหลักกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ กล่าวคือ

¹⁶ ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 119.

¹⁷ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 30.

กฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งต้องไม่ทำให้เสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งต้องเสื่อมเสียไป

ดังนั้น ในการออกกฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐชายฝั่งเพื่อควบคุมการผ่านของเรือต่างชาติ โดยเฉพาะเรือประมงต่างชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งนั้น ได้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐชายฝั่งและรัฐเจ้าของธงของเรือประมงอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะรัฐชายฝั่งบางรัฐได้ใช้มาตรการควบคุมการผ่านของเรือประมงต่างชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนอย่างเข้มงวดจนถึงขนาดที่รัฐเจ้าของธงของเรือประมงนั้นเห็นว่า กฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐชายฝั่งนั้นขัดกับเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามที่รับรองไว้โดยอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

จากการศึกษามาตรการต่าง ๆ ที่รัฐชายฝั่งใช้ในการควบคุมการผ่านของเรือประมงต่างชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนอาจเป็นมาตรการที่เข้มงวดที่สุดอันถือว่าขัดกับหลักเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจนถึงมาตรการที่ยอมรับได้ว่าไม่ขัดต่อเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เช่น

1. การห้ามเรือประมงต่างชาติผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตโดยชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่ง
2. การปฏิบัติต่อเรือประมงต่างชาติที่ผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งเสมือนหนึ่งเรือประมงนั้นผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง
3. รัฐชายฝั่งกำหนดช่องเดินเรือหรือแผนแบ่งแนวจราจรในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
4. การกำหนดให้เรือประมงต่างชาติที่จะผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งแจ้งให้ทราบถึงการผ่าน
5. การกำหนดให้เรือประมงต่างชาติจัดเก็บอุปกรณ์การทำประมงในขณะที่ผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง

2.3.4.4 เสรีภาพในการวางสายเคเบิลและใต้ท้องทะเล

การสื่อสารคมนาคมและขนส่งน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติ รัฐทุกรัฐย่อมมีเสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งได้ เพื่อประโยชน์เส้นทางในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลดังกล่าวยังคงต้องได้รับความยินยอมจากรัฐชายฝั่งอยู่ และต้องระมัดระวังเกี่ยวกับสายเคเบิลและท่อที่วางอยู่แล้วด้วย

นอกจากนี้ ตามประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยดังกล่าว ประเทศไทยได้ยอมรับเสรีภาพในการเดินเรือและการบินผ่าน ตลอดทั้งการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลของรัฐอื่น ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ในการใช้ทะเลประการอื่น ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายระหว่างประเทศอันเกี่ยวกับการใช้เสรีภาพในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ การใช้ทะเลประการอื่น ๆ หมายถึง การใช้ทะเลอันเกี่ยวกับการทำงานของเรือของอากาศยานและการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล ซึ่งประเทศที่สนับสนุนเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เห็นว่าควรรวมถึงการฝึกซ้อมกำลังทางทะเลด้วย เพราะถือว่าเกี่ยวข้องกับการทำงานของเรือรบ ทั้งนี้ ในการใช้เสรีภาพต่าง ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งนั้น รัฐอื่น ๆ มีหน้าที่ที่จะต้องเคารพกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งที่ออกและใช้บังคับโดยไม่ขัดกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รวมทั้งกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศอื่น ๆ เท่าที่ไม่ขัดกับอนุสัญญาดังกล่าว นอกจากนี้ รัฐอื่น ๆ ยังเคารพต่อเขตความปลอดภัย รอบเกาะเทียม สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้าง ตลอดทั้งมาตรฐานในทางระหว่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปเกี่ยวกับการเดินเรือในบริเวณใกล้เคียงกับเกาะเทียม สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างด้วย

หลักเกณฑ์ในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกัน มีปรากฏครั้งแรกในข้อ 74 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ดังนี้

1. การกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันให้กระทำโดยความตกลงบนพื้นฐานแห่งกฎหมายระหว่างประเทศตามที่อ้างถึงในข้อ 38 ของธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเพื่อให้บรรลุผลอันเที่ยงธรรม

2. หากไม่สามารถทำความตกลงกันได้ในระยะเวลาดังกล่าว ให้รัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในภาค 15

3. ในระหว่างที่รอการทำความตกลงตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้รัฐที่เกี่ยวข้องพยายามทำทุกวิถีทางที่จะจัดทำข้อตกลงชั่วคราว ซึ่งมีลักษณะที่ปฏิบัติได้ด้วยเจตนารมณ์แห่งความเข้าใจและความร่วมมือกันในช่วงระยะเวลาสั้น รัฐเหล่านั้นจะไม่ขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวกระทำความตกลงขั้นสุดท้ายและข้อตกลงเช่นว่านั้นต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการกำหนดเขตขั้นสุดท้ายระหว่างรัฐเหล่านั้น

4. ในกรณีที่มีความตกลงใช้บังคับอยู่ระหว่างรัฐที่เกี่ยวข้อง ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะให้พิจารณาตามบทบัญญัติแห่งความตกลงนั้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐชายฝั่งจะมีเขตอำนาจในการป้องกันและลงโทษต่อการกระทำ ความผิดประเภทดังกล่าวข้างต้นแล้วก็ตาม เรือของรัฐอื่น ๆ ยังคงมีเสรีภาพในการเดินเรือ หรืออากาศยานของรัฐอื่นก็ยังคงมีเสรีภาพในการบินผ่านในหรือเหนือเขตต่อเนื่องของรัฐชายฝั่งอยู่ ดังนั้น ในการใช้เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งในเขตต่อเนื่องนั้น รัฐชายฝั่งจำต้องเคารพเสรีภาพในการเดินเรือและการบินผ่านของเรือหรืออากาศยานต่างชาติด้วย การออกกฎหมายและการใช้บังคับกฎหมายของรัฐชายฝั่งในเขตต่อเนื่องอันไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้ง 4 ประการดังกล่าวข้างต้น ย่อมถือว่าเป็นการขัดต่อเสรีภาพในการเดินเรือของเรือต่างชาติ หรือการบินผ่านของอากาศยานต่างชาติ

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 74 เป็นผลมาจากการ ประนีประนอมระหว่างรัฐต่าง ๆ ที่เข้าร่วมเจรจาในการประชุมของสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ 3 ดังนั้น หลักเกณฑ์ที่ปรากฏในข้อ 74 นี้ จึงเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันที่พอจะยอมรับกันได้

ดังนั้น หากจะเปรียบเทียบบทบัญญัติในข้อ 74 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กับบทบัญญัติในข้อ 12 ของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 และข้อ 6 ของอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 แล้ว จะเห็นว่า บทบัญญัติในข้อ 74 มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่

ตรงข้ามหรือประชิดกันแต่ประการใด ในขณะที่การกำหนดทะเลอาณาเขตและเขตไหล่ทวีประหว่างรัฐชายฝั่งที่มีทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันตามอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 และอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 ได้วางหลักเกณฑ์ในการกำหนดทะเลอาณาเขตและเขตไหล่ทวีประหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันไว้อย่างชัดเจน เช่น เส้นมัธยะ เป็นต้น

อีกประการหนึ่ง การกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะในแต่ละกรณีนั้นอาจต้องคำนึงถึงพฤติการณ์พิเศษอื่น ๆ มาประกอบในการเจรจาหรือการพิจารณา ซึ่งจะมีผลทำให้เขตเศรษฐกิจจำเพาะมีลักษณะพิเศษในแต่ละกรณี ๆ ไป ดังนั้น เจนารมณ์ของข้อ 74 จึงเพียงแต่วางแนวทางทั่วไปในทางกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศตามที่ระบุไว้ในข้อ 38 ของธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อ 38 วรรคสอง ที่ว่าด้วยหลักสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งแนวปฏิบัติของรัฐต่าง ๆ ในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ได้แก่ หลักเส้นมัธยะ ในกรณีของรัฐ ที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามกัน เส้นมัธยะ คือ เส้นที่แบ่งครึ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะส่วนที่ทับซ้อนกัน ซึ่งทุกจุดบนเส้นนั้นมีระยะห่างเท่ากันจากจุดที่ใกล้ที่สุดบนเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตของรัฐทั้งสอง ส่วน ในกรณีของรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ประชิดกัน เส้นมัธยะ คือ เส้นที่ตั้งฉากกับเส้นฐานซึ่งจุดทุกจุดมีระยะทางเท่ากันจากจุดที่ใกล้ที่สุดบนเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขตของรัฐดังกล่าว ประเทศที่สนับสนุนหลักเส้นมัธยะ ได้แก่ เดนมาร์ก แคมเบีย กรีซ เป็นต้น

ดังนั้น นอกจากหลักเส้นมัธยะแล้ว บางรัฐยังสนับสนุนหลัก “Equitable Delimitation” ซึ่งจะมีหลักความยืดหยุ่นกว่าหลักเส้นมัธยะ เพราะในบางกรณี การนำหลักเส้นมัธยะมาใช้ในการแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่รัฐใดรัฐหนึ่งได้ เช่น ชาวประมงของรัฐ A ได้ทำประมงในเขตที่กลายเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐ B มาเป็นเวลานานแล้ว และมีความจำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรประมงในเขตดังกล่าวของรัฐ B เพื่อการยังชีพ หากมีการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐ A กับรัฐ B โดยใช้หลักเส้นมัธยะอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อรัฐ A และชาวประมงของรัฐ A ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐ A และรัฐ B อาจเจรจาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย เช่น อาจกำหนดให้เขตทับซ้อนของเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นเขตพัฒนาประมงร่วมกัน

เป็นต้น โดยที่ทั้งรัฐ A และรัฐ B ยังคงไว้ซึ่งสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติและเขตอำนาจเหนือกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในส่วนที่มีได้ทับซ้อนกัน

จากการศึกษา จะเห็นได้ว่า หลัก “Equitable Delimitation” เปิดโอกาสให้รัฐนำพฤติการณ์พิเศษมาพิจารณาประกอบในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างตน ตัวอย่างของประเทศที่สนับสนุนหลักนี้ได้แก่ ฝรั่งเศส ลิเบีย ปากีสถาน ไทย มาเลเซีย เป็นต้น¹⁸ สำหรับประเทศไทยนั้น ได้นำหลัก “Equitable Delimitation” มาใช้ในโครงการพื้นที่พัฒนาร่วมไทย – มาเลเซีย (Joint Development Area: JDA) โดยนำพื้นที่ว่างระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียกำหนดเป็นพื้นที่พัฒนาร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการผลิตก๊าซปิโตรเลียม¹⁹

ในกรณีที่มีเขตเศรษฐกิจจำเพาะอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันแต่ไม่อาจตกลงกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะกันได้ในเวลาอันสมสมควร ข้อ 74 วรรคสอง ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดให้รัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในภาค 15 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ว่าด้วยการระงับข้อพิพาท

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติในภาค 15 จะเห็นได้ว่า ข้อบทที่เกี่ยวข้องกับข้อ 74 คือ ข้อ 298 วรรคหนึ่ง (a) (i) ซึ่งบัญญัติว่า ข้อพิพาทเกี่ยวกับการตีความและการใช้ข้อบังคับข้อ 74 เกี่ยวกับการกำหนดเขตแดนทะเลให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการประนีประนอมเชิงบังคับตามภาคผนวกที่ 5 หมวด 2 โดยมีเงื่อนไขว่า

1. รัฐได้ประกาศเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะยอมรับกระบวนการพิจารณาข้อใดข้อหนึ่ง หรือมากกว่านั้นที่บัญญัติอยู่ในหมวด 2 แห่งภาคผนวกในขณะที่รัฐลงนาม ให้สัตยาบัน หรือเข้าภาคยานุวัติอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 หรือในเวลาใดเวลาหนึ่งหลังจากนั้น

¹⁸ จุมพต สายสุนทร. (2532). “เทคนิคทางกฎหมายในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ”. วารสารนิติศาสตร์, 2(19). หน้า 7 – 8.

¹⁹ พื้นที่พัฒนาร่วมไทย – มาเลเซีย, สำนักงานศุลกากรภาคที่ 4. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก:

http://bureau4.customs.go.th/cont_strc_simple.php?ini_content=international_cooperation_161018_02_161018_01&ini_menu=international_cooperation_161017_01&left_menu=international_cooperation_161017_01_161018_01&lang=th&left_menu=international_cooperation_161017_01.

2. ข้อพิพาทได้เกิดขึ้นแล้วภายหลังที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับ

3. รัฐไม่อาจตกลงกันได้ในเวลาอันสมควร

ตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น การประนีประนอมเชิงบังคับเกี่ยวกับการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันนั้น จะนำมาใช้ได้ก็ต่อเมื่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 มีผลใช้บังคับแล้วและรัฐไม่อาจตกลงกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ในเวลาอันสมควร

ดังนั้น ในข้อ 74 วรรคสาม ถือได้ว่าเป็นแนวทางให้รัฐที่ยังไม่อาจตกลงกันได้เกี่ยวกับการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะสามารถดำเนินการบางประการเพื่อให้บรรลุถึงข้อตกลงในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยในระหว่างที่รอการทำความตกลงเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 74 วรรคหนึ่ง ให้รัฐที่เกี่ยวข้องพยายามทุกวิถีทางที่จะทำความตกลงชั่วคราว ซึ่งมีลักษณะที่ปฏิบัติได้ด้วยเจตนารมณ์แห่งความเข้าใจและร่วมมือกัน และในช่วงเปลี่ยนแปลงนี้ รัฐดังกล่าวต้องไม่ทำการขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวการทำความตกลงขั้นสุดท้ายและข้อตกลงเช่นนั้นจะต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการกำหนดเขตแดนในขั้นสุดท้าย

ประเทศไทยมีการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2524²⁰ ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ได้แก่บริเวณที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตของราชอาณาจักรไทย มีความกว้าง 200 ไมล์ทะเล วัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต และเพื่อความมุ่งประสงค์ในการใช้สิทธิอธิปไตยของราชอาณาจักรไทยในการแสวงประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตในทะเล โดยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะนี้ ราชอาณาจักรไทยมีสิทธิในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ดังนี้

1. สิทธิอธิปไตยในอันที่จะสำรวจและแสวงประโยชน์ อนุรักษ์และจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตบนพื้นดินท้องทะเลและใต้พื้นดินท้องทะเล และในห้วงน้ำเหนือบริเวณดังกล่าวขึ้นไป สิทธิอธิปไตยเกี่ยวกับกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อการสำรวจและแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจในเขตดังกล่าว อาทิ การผลิตพลังงานจากน้ำ กระแสน้ำและกระแสลม

²⁰ แหล่งเดิม.

2. เขตอำนาจเกี่ยวกับ

2.1 การสร้างและการใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและ โครงสร้างต่าง ๆ

2.2 การสำรวจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางทะเล

2.3 การรักษาสภาพแวดล้อมทางทะเล

3. สิทธิอื่นใดซึ่งมีตามกฎหมายระหว่างประเทศ

ประเทศไทยมิได้นำหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในข้อ 74 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ว่าด้วยการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐที่มีชายฝั่งทะเลอยู่ตรงข้ามหรือประชิดกันมาใช้ เพียงแต่ประเทศไทยพร้อมที่จะเจรจากับรัฐชายฝั่งที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะเท่านั้น ซึ่งได้นำหลัก หลัก “Equitable Delimitation” มาใช้ในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ด้านอ่าวไทยส่วนที่ประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซีย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2531²¹ เพิ่มเติมจากประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2524 เพื่อกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ด้านอ่าวไทยส่วนที่ประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซียตามจุดพิคัดภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ด้านอ่าวไทยส่วนที่ประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซีย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2531 โดยถือตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับนับถือกันทั่วไป

จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยได้มีประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยด้านทะเลอันดามัน ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2531 มีความกว้าง 200 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ตามประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2524 ตามจุดพิคัดภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ด้านทะเลอันดามัน ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2531 การประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยนั้น สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล

²¹ แหล่งเดิม.

ค.ศ. 1982 และการใช้สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และสิทธิอื่นใดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น เป็นไปตามข้อ 56 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 นอกจากนี้ ในกรณีที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยอยู่ประชิดหรือตรงข้ามกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของของรัฐชายฝั่งอื่น รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยพร้อมที่จะเจรจากับรัฐชายฝั่งที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะต่อไป

2.3.5 ทะเลหลวง

ทะเลหลวง²² หมายถึง ทุกส่วนของทะเลซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) ในทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) หรือในน่านน้ำภายใน (Internal Waters) ของรัฐ หรือในน่านน้ำหมู่เกาะ (Archipelagic Waters) ของรัฐหมู่เกาะ (อนุสัญญาฯ ข้อ 86) เป็นที่น่าสังเกตว่า ห้วงน้ำ (Water Column) และผิวน้ำเหนือไหล่ทวีปที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจจำเพาะยังคงเป็นเขตทะเลหลวง ถึงแม้ไหล่ทวีปและทวีปจะตกอยู่ภายใต้สิทธิอธิปไตย (Sovereign Rights) ของรัฐชายฝั่งก็ตาม ทะเลหลวงเปิดให้แก่อำนาจของรัฐทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นรัฐชายฝั่ง (Coastal States) หรือรัฐไร้ฝั่งทะเล (Landlocked States) เสรีภาพแห่งทะเลหลวงใช้ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญาฯ และหลักเกณฑ์อื่นๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศ อาทิเช่น เสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of Navigation) เสรีภาพในการบิน (Freedom of Overflight) เสรีภาพในการทำประมง (Freedom of Fishing) โดยหน้าที่ประการสำคัญของรัฐต่างๆ ที่ทำการประมงในทะเลหลวง คือ ต้องร่วมมือกันเพื่อกำหนดมาตรการในการอนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรที่มีชีวิตในท้องทะเล

2.3.5.1 สิทธิการไล่ตามติดพัน

สิทธิการไล่ตามติดพันนี้เป็นสิทธิของรัฐชายฝั่งตามกฎหมายระหว่างประเทศที่จะบังคับให้ เป็นไปตามกฎหมายภายในของตนในกรณีที่มีการกระทำความผิดของเรือต่างชาติตามกฎหมายภายในและข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง และเรือนั้นหลบหนีเพื่อให้พ้นจากเขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง ในกรณี เช่นว่านี้ เรือรบหรืออากาศยานทางทหารหรือเรือในราชการของรัฐชายฝั่งมีอำนาจหน้าที่ไล่ตามเรือที่

²² คลังความรู้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ทะเลหลวง. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://km.dmcr.go.th/c_54/d_198

กระทำคามผิดนั้นได้ ถึงแม้เรือที่กระทำคามผิดนั้นจากออกไปจากอาณาเขตทางทะเลของรัฐชายฝั่งก็ตาม

ในการใช้สิทธิการไล่ตามติดพันของรัฐชายฝั่งนี้จะต้องปรากฏว่าเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจของรัฐชายฝั่งมีเหตุผลที่ควรเชื่อได้ว่า เรือต่างชาตินั้นได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย และข้อบังคับของรัฐชายฝั่ง ซึ่งกฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวอาจเป็นกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้บังคับในน่านน้ำภายใน น่านน้ำหมู่เกาะ ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป หรือเขตปลอดภัยรอบ ๆ สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างบนไหล่ทวีปก็ได้ ดังนั้น สิทธิการไล่ตามติดพันของรัฐชายฝั่งเริ่มต้นขึ้นเมื่อเรือต่างชาติหรือเรือเล็กลำหนึ่งของเรือต่างชาตินั้นอยู่ในน่านน้ำภายใน น่านน้ำหมู่เกาะ ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือเขตปลอดภัยรอบ ๆ สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างบนไหล่ทวีป โดยที่การไล่ตามติดพันนั้นมิได้ขาดตอนลง ทั้งนี้ ไม่จำเป็นว่าเรือต่างชาติที่อยู่ในเขตดังกล่าวนั้นจะได้รับคำสั่งให้หยุดหรือไม่ แต่เรือหรืออากาศยานที่ออกคำสั่งควรอยู่ในทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง หรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือเหนือไหล่ทวีป เช่นเดียวกันกับเรือต่างชาติที่ฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับเขตนั้น ๆ ของรัฐชายฝั่ง โดยเรือที่มีสิทธิไล่ตามติดพันต้องให้ทัศนสัญญาณหรือโสตสัญญาณในระยะห่างจากเรือต่างชาติพอที่เรือต่างชาตินั้นจะเห็นหรือได้ยินสัญญาณได้

ในกรณีที่สิทธิการไล่ตามติดพันนี้ใช้โดยอากาศยานของรัฐชายฝั่งที่เป็นอากาศยานทางทหารหรืออากาศยานที่ใช้ในราชการของรัฐและได้รับมอบอำนาจเพื่อการนั้น อากาศยานดังกล่าวต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นเช่นเดียวกับกรณีที่สิทธิการไล่ตามติดพันนี้ใช้โดยเรือรบหรือเรือที่ใช้ในราชการของรัฐชายฝั่งเพื่อการนั้น แต่อากาศยานดังกล่าวที่ออกคำสั่งให้เรือต่างชาตินั้นหยุดต้องไล่ตามเรือต่างชาตินั้นอย่างจริงจังด้วยตนเอง จนกระทั่งเรือหรืออากาศยานลำอื่นของรัฐชายฝั่งที่อากาศยานนั้นเรียกมา ได้มาถึงเพื่อรับช่วงการไล่ตามแล้ว เว้นแต่อากาศยานนั้นเพียงแต่เห็นเรือว่าเป็นผู้กระทำคามผิด หรือเป็นผู้ต้องสงสัยว่าได้กระทำคามผิดเท่านั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ หากเรื่อนั้นยังมีได้ถูกสั่งให้หยุดและถูกไล่ตามโดยอากาศยานนั้นเองหรืออากาศยานหรือเรือลำอื่นซึ่งไล่ตามต่อไปไม่ขาดตอน ดังนั้น เฉพาะเรือรบหรืออากาศยานทางทหารหรือเรือหรืออากาศยานอื่น ๆ ซึ่งมีเครื่องหมายชัดเจนและบ่งชี้ว่าเป็นเรือที่ใช้ในราชการของรัฐบาลของรัฐชายฝั่ง และได้รับมอบอำนาจเพื่อการนั้นเท่านั้นที่จะใช้สิทธิไล่ตามติดพันได้ และการใช้สิทธิไล่

ตามติดพันของเรือหรืออากาศยานดังกล่าวข้อมลสิ้นสุดลงเมื่อเรือซึ่งถูก ไล่ตามนั้นเข้าไปในทะเลอาณาเขตของรัฐเจ้าของธงของเรือนั้นหรือเข้าไปในทะเลอาณาเขตของรัฐที่สาม

ดังนั้น การที่เรือที่ถูกจับกุมตามเขตอำนาจของรัฐนั้นถูกควบคุมไปยังท่าเรือเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำการสอบสวนและในการควบคุมเรือดังกล่าวไปยังท่าเรือโดยผ่านส่วนหนึ่ง ส่วนใดของเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือทะเลหลวง เพราะมีพฤติการณ์จำเป็นที่ต้องทำเช่นนั้นแล้ว เรือดังกล่าวจะขอให้ปล่อยเพราะเหตุที่การควบคุมนั้นต้องผ่านส่วนหนึ่งส่วนใดของเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือทะเลหลวงหาได้ไม่ ซึ่งในกรณีที่เรือ ได้ถูกสั่งให้หยุดหรือถูกจับกุมภายนอกทะเลอาณาเขตในพฤติการณ์ที่ไม่อาจทำให้การใช้สิทธิการไล่ตามติดพันนั้นกระทำได้โดยชอบ เรือนั้นจะได้รับการชดเชยสำหรับการสูญเสียหรือความเสียหายอย่างใด ๆ ที่อาจได้รับการชดเชย

2.3.5.2 เขตอำนาจเหนือการกระทำความผิดของเรือ

เรือรบหรืออากาศยานทางทหาร หรือเรือหรืออากาศยานอื่น ซึ่งมีเครื่องหมายชัดเจนและบ่งชี้ว่าเป็นเรือหรืออากาศยานที่ใช้ในราชการของรัฐบาลของรัฐ อาจทำการตรวจค้นหรือยึดเรือต่างชาติในทะเลหลวงซึ่งมิใช่เรือที่ได้รับความคุ้มกันโดยเด็ดขาด กล่าวคือ มิใช่เรือรบต่างชาติหรือเรือของรัฐต่างชาติที่ใช้ในราชการของรัฐบาลอันมิใช่การพาณิชย์ หากเรือรบนั้นมีเหตุอันควรสงสัยว่าเรือต่างชาติดังกล่าวได้กระทำการดังต่อไปนี้

1. เรือนั้นได้กระทำการอันเป็นโจรสลัด กล่าวคือ ได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

1.1 กระทำการใด ๆ อันมิชอบด้วยกฎหมายโดยการใช้กำลังหรือกักขัง หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการปล้นสะดมซึ่งกระทำโดยวัตถุประสงค์ส่วนตัว โดยถูกเรือหรือผู้โดยสารของเรือเอกชนหรืออากาศยานของเอกชน และมุ่งกระทำในทะเลหลวงต่อเรือหรืออากาศยานลำอื่น หรือต่อบุคคลหรือทรัพย์สินในเรือหรืออากาศยานเช่นว่านั้นต่อเรือ อากาศยาน บุคคล หรือทรัพย์สินในที่ที่อยู่นอกเขตอำนาจของรัฐใด ๆ

1.2 กระทำการใด ๆ อันเป็นการเข้าร่วมโดยสมัครใจในการปฏิบัติการของเรือหรือของอากาศยานโดยทราบว่าการปฏิบัติการนั้นทำให้เรือหรืออากาศยานนั้นเป็นโจรสลัด

1.3 กระทำการใด ๆ อันเป็นการยุยงหรืออำนวยการโดยจงใจต่อการกระทำที่ระบุไว้ในข้อ 2.1.1 หรือ ข้อ 2.1.2 ข้างต้น

2. เรือนั้นกระทำการค้าทาส

3. เรือนั้นได้กระทำการออกอากาศในทะเลหลวงโดยมิได้รับอนุญาต กล่าวคือ ได้มีการส่งวิทยุกระจายเสียงหรือแพรภาพโทรทัศน์จากเรือ หรือสิ่งติดตั้งในทะเลหลวง โดยมุ่งให้สาธารณชนรับได้โดยขัดต่อข้อบังคับระหว่างประเทศ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือ แต่เรือรบหรือเรือของรัฐที่จะตรวจค้น จับกุม หรือเรือดำน้ำที่ทำการออกอากาศโดยไม่ได้รับอนุญาต และยึดเครื่องมือออกอากาศได้นั้นต้องมีสัญชาติของรัฐใดรัฐหนึ่งดังต่อไปนี้

3.1 รัฐเจ้าของธงของเรือที่ออกอากาศในทะเลหลวงโดยมิได้รับอนุญาต

3.2 รัฐซึ่งเป็นสถานที่จดทะเบียนของสิ่งติดตั้ง

3.3 รัฐซึ่งบุคคลผู้กระทำการออกอากาศโดยมิได้รับอนุญาตเป็นพลเมือง

3.4 รัฐใดซึ่งสามารถรับการออกอากาศนั้นได้

3.5 รัฐใดซึ่งการสื่อสารทางวิทยุที่ได้รับอนุญาตได้รับความเดือดร้อนจากคลื่นรบกวนในทะเลหลวง

4. เรือนั้นปราศจากสัญชาติ

5. เรือนั้น แม้ว่าจะชักธงต่างชาติหรือไม่ยอมแสดงธงของตน แต่ตามความเป็นจริงแล้วเรื่อนั้น มีสัญชาติเดียวกันกับเรือรบ อากาศยานทางทหารหรือเรือ หรืออากาศยานอื่น ซึ่งมีเครื่องหมายชัดเจนและ บ่งชี้ว่าเป็นเรือหรืออากาศยานที่ใช้ในราชการของรัฐบาลนั้น

2.3.5.3 เสรีภาพในการเดินเรือ

รัฐทุกรัฐไม่ว่ารัฐชายฝั่งหรือรัฐไร้ชายฝั่ง ย่อมมีเสรีภาพในการเดินเรือในทะเลหลวง โดยรัฐจะเป็น ผู้กำหนดการให้สัญชาติแก่เรือที่จะใช้ธงของตนหรือที่จดทะเบียนในรัฐของตน การให้สัญชาติแก่เรื่อนั้นจะต้องปรากฏว่ามีความเกี่ยวโยงอันแท้จริงระหว่างรัฐและเรือที่จะได้สัญชาติของรัฐนั้น และรัฐที่ให้สัญชาติต้องออกเอกสารประจำเรือให้แก่เรือที่รัฐนั้นให้สัญชาติด้วย เรือที่มีสัญชาติของรัฐใดก็จะได้รับความคุ้มครองและอยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐนั้นและเรือจะต้องมี

สัญชาติของรัฐเพียงรัฐเดียว เว้นแต่จะได้มีการตกลงไว้อย่างชัดเจนในสนธิสัญญาหรืออนุสัญญา การที่เรือชักธงของรัฐสองรัฐหรือมากกว่านั้นขึ้นไปเพื่อความสะดวกประการใดก็ดี เรือ นั้น ๆ จะอ้างความคุ้มครองจากรัฐใด ๆ มิได้ และจะถือว่าเป็นเรือที่ไร้สัญชาติและอาจถูกตรวจค้นโดยเรือรบของรัฐได้ เว้นแต่จะเป็นเรือที่ใช้ในราชการขององค์การสหประชาชาติ หรือองค์การชำนาญพิเศษต่าง ๆ ของสหประชาชาติและทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ เรือรบที่อยู่ในทะเลหลวงย่อมมีความคุ้มกันโดยสมบูรณ์จากเขตอำนาจของรัฐใด ๆ นอกเหนือไปจากรัฐเจ้าของธง

2.3.5.4 เสรีภาพในการบินผ่าน

อากาศยานทั้งที่เป็นอากาศยานทางทหารและอากาศยานพลเรือนย่อมมีเสรีภาพในการบินผ่านเหนือทะเลหลวง ในกรณีของอากาศยานพลเรือนนั้น จะต้องปฏิบัติตามข้อ 12 ของอนุสัญญาชิคาโกว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ค.ศ. 1944 โดยมีองค์การที่รับผิดชอบคือ องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ส่วนอากาศยานทางทหารหรืออากาศยานของรัฐก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามโดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการเดินอากาศตลอดเวลาด้วย

2.3.5.4 เสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล

รัฐทุกรัฐย่อมมีเสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลบนพื้นดินของทะเลหลวงที่อยู่ถัดออกไปจากไหล่ทวีป ในกรณีเช่นนี้ รัฐดังกล่าวต้องระมัดระวังตามสมควรถึงสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลที่วางอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางสายเคเบิลหรือท่อใต้ทะเลใหม่นั้นจะต้องไม่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการซ่อมแซมสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลที่มีอยู่แล้ว

ในกรณีของการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลบนไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่งนั้น รัฐอื่น ๆ ย่อมมีเสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเลบนไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่งได้ แต่การกำหนดเส้นทางสำหรับวางสายเคเบิลหรือท่อใต้ทะเลเช่นนั้นต้องอยู่ภายใต้การยินยอมของรัฐชายฝั่ง

อย่างไรก็ดี รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องออกกฎหมายหรือข้อบังคับที่จำเป็นเพื่อกำหนดว่า การทำให้สายเคเบิลหรือท่อใต้ทะเลหลวงแตกหักหรือเสียหายโดยเรือที่ชักธงของตน หรือโดยบุคคลที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจตนโดยเจตนาหรือโดยประมาท เป็นความผิดในลักษณะที่จะทำให้การสื่อสารทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์ขาดตอนหรือถูกขัดขวาง

นอกจากนี้ รัฐทุกรัฐต้องออกกฎหมายและข้อบังคับที่จำเป็นเพื่อประกันว่า เจ้าของเรือซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่า ตนได้ยอมสละเรือ อวน หรืออุปกรณ์การทำประมงอื่นใด เพื่อหลีกเลี่ยงการทำ ความเสียหาย แก่สายเคเบิลหรือท่อใต้ทะเลจะได้รับชดใช้ค่าเสียหายจากเจ้าของสายเคเบิลหรือท่อใต้ทะเลนั้น หากว่าเจ้าของเรือได้ใช้มาตรการระมัดระวังอันควรล่วงหน้าแล้ว

2.3.5.5 เสรีภาพในการทำประมง

รัฐทุกรัฐย่อมมีเสรีภาพในการทำประมง เว้นแต่

1. มีพันธกรณีตามสนธิสัญญากำหนดไว้โดยเฉพาะ
2. กระทบกระเทือนถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐชายฝั่งเกี่ยวข้องกับสิทธิเหนือพันธุ์สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ ทั้งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งและในทะเลหลวง ซึ่งในกรณีเช่นว่านี้ รัฐชายฝั่ง และรัฐที่ทำการจับพันธุ์สัตว์น้ำเช่นว่านั้นในทะเลหลวงจะต้องตกลงกันไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยผ่านองค์การระดับภูมิภาค ในการวางมาตรการที่จำเป็นเพื่อการอนุรักษ์และการจัดการพันธุ์สัตว์น้ำ นั้น
3. มีพันธุ์สัตว์น้ำบางชนิดซึ่งรัฐที่ทำการประมงจะต้องร่วมมือกันเพื่อวางมาตรการในการอนุรักษ์ แม้พันธุ์สัตว์น้ำเหล่านั้นจะอยู่ในทะเลหลวง กล่าวคือ

3.1 พันธุ์สัตว์น้ำที่มีการย้ายถิ่นอยู่เสมอ ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวกที่ 1 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้แก่ ปลาจำพวกทูน่า เช่น Albacore Bluefin Bigeye เป็นต้น

3.2 สัตว์ทะเลที่เลี้ยงลูกด้วยนม

3.3 มวลสัตว์น้ำที่ว่ายจากทะเลขึ้นมาในแม่น้ำระหว่างฤดูวางไข่

3.4 พันธุ์สัตว์น้ำที่ว่ายจากน้ำจืดลงไปในทะเลระหว่างฤดูวางไข่

2.3.5.6 เสรีภาพในการสร้างเกาะเทียมและสิ่งติดตั้งอื่น ๆ

เสรีภาพในการสร้างเกาะเทียมและสิ่งติดตั้งอื่น ๆ ในทะเลหลวงนั้นจะตกอยู่ภายใต้ บทบัญญัติในภาค 6 ว่าด้วยไหล่ทวีป ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

โดยเฉพาะข้อ 80 ว่าด้วยการสร้างเกาะเทียม สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

2.3.5.7 เสรีภาพในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์

รัฐทุกรัฐตลอดทั้งองค์การระหว่างประเทศย่อมมีเสรีภาพในการทำการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทางทะเลในห้วงน่านอกเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งซึ่งเป็นทะเลหลวงได้ ในส่วนกรณีของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทางทะเลที่กระทำบนไหล่ทวีปหรือดินใต้ไหล่ทวีปนอกเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งนั้น รัฐหรือองค์การระหว่างประเทศย่อมมีเสรีภาพที่จะทำได้ โดยรัฐชายฝั่งอาจเป็นผู้กำหนดประกาศเขตที่จะทำวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทางทะเลเช่นว่านั้น

ดังนั้น ในข้อ 87 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ว่าด้วยเสรีภาพในทะเลหลวงมิได้กล่าวถึงเสรีภาพในการแสวงหาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตบนพื้นดินของทะเลหลวง ทั้งนี้ เพราะบทบัญญัติว่าด้วยการแสวงหาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตในเขตดังกล่าวนั้นจะอยู่ภายใต้ระบบกฎหมาย โดยเฉพาะแยกต่างหากจากส่วนอื่น ๆ กล่าวคือ มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง โดยจะบัญญัติไว้ในภาค 11 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ว่าด้วย “บริเวณพื้นที่” หมายถึง พื้นทะเล และพื้นมหาสมุทร และดินใต้ผิวดิน ที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่ง กล่าวคือ นอกจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่งสุดแต่ว่าเขตใดจะกว้างกว่ากัน หลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้บังคับแก่บริเวณพื้นที่ และทรัพยากรในบริเวณพื้นที่ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 คือ หลัก “สมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ”²³

หลัก “สมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ” นี้ ผู้แทนของประเทศมอลตา ประจำองค์การสหประชาชาติชื่อ Arvid Pardo ได้เสนอต่อที่ประชุมสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1967 ว่า พื้นที่ทะเลที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งนั้น ควรจะถือเป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ กล่าวคือ การแสวงหาและการใช้ทรัพยากรจากพื้นทะเลเช่นว่านั้นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของมวลมนุษยชาติทั้งมวล มิใช่เพื่อประโยชน์ของรัฐใด รัฐหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเหตุผลเบื้องหลังในการเสนอ

²³ อำนาจ วงศ์บัณฑิต. (2523). “หลัก Freedom of the Sea ขัดกับหลัก Common Heritage of Mankind หรือไม่”.

แนวความคิดเรื่องสมบัตินี้ร่วมกันมนุษยชาตินี้เกิดจากการที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเห็นว่า หากปล่อยให้ประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ากว่าสามารถแสวงหาและใช้ทรัพยากรบนพื้นทะเลได้โดยเสรีแล้ว ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสองกลุ่มนี้ก็คงจะมีอยู่ต่อไป

สำหรับกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาเห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่ต้องมีการทบทวนสภาพทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มประเทศที่ร่ำรวยและกลุ่มประเทศที่ยากจนให้มีความเหลื่อมล้ำน้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาและการใช้ทรัพยากรบนพื้นทะเลจำพวกแร่แมงกานีส ซึ่งส่วนประกอบของแร่ที่สำคัญที่สุดคือ นิกเกิล ทองแดง โคบอลต์ และแมงกานีส แร่ธาตุเหล่านี้มีความสำคัญทางอุตสาหกรรมมาก หากเปิดโอกาสให้ประเทศที่พัฒนาแล้วนำแร่ธาตุเหล่านี้มาใช้ได้โดยเสรี ประเทศที่กำลังพัฒนาจะเสียเปรียบมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ในการประชุมกฎหมายทะเล ครั้งที่ 3 กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจึงเสนอให้มีการยอมรับหลัก “สมบัตินี้ร่วมกันของมนุษยชาติ” ซึ่งบัญญัติว่า บริเวณพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณพื้นที่เป็นสมบัตินี้ร่วมกันของมนุษยชาติ ตามข้อ 137 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้วางหลักของสมบัตินี้ร่วมกันของมนุษยชาติ ดังนี้

1. รัฐจะต้องไม่อ้างหรือใช้อำนาจอธิปไตย หรือสิทธิอธิปไตย เหนือส่วนใดส่วนหนึ่งของบริเวณพื้นที่หรือทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณพื้นที่และรัฐหรือบุคคลหรือนิติบุคคลจะต้องไม่ยึดเอาส่วนใดส่วนหนึ่งของบริเวณพื้นที่เป็นของตน

2. สิทธิที่พึงหวงเหนือทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณพื้นที่ให้ตกอยู่กับมนุษยชาติโดยส่วนรวม โดยมีองค์กร เรียกว่า องค์กรพื้นทะเลระหว่างประเทศ เป็นผู้กระทำการแทนและทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณพื้นที่เหล่านี้ย่อมไม่ตกอยู่ภายใต้การจำหน่ายจ่ายโอน อย่างไรก็ตาม แร่ที่นำขึ้นมาจากบริเวณพื้นที่อาจถูกจำหน่ายจ่ายโอนได้ตามหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ และขั้นตอนขององค์กรเท่านั้น

3. รัฐ บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ไม่อาจจะอ้าง ได้มา หรือใช้สิทธิในส่วนที่เกี่ยวกับแร่ที่นำขึ้นมาจากบริเวณพื้นที่ เว้นแต่จะเป็นไปตามภาค 11 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

อย่างไรก็ดี แม้แนวความคิดเรื่องสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติจะนำมาบัญญัติไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 แต่แนวความคิดเรื่องระบอบกฎหมายของพื้นที่ทะเลที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งนั้นยังไม่ยุติ กล่าวคือ การที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาถือว่าพื้นที่ทะเลดังกล่าวเป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาตินั้นเป็นเพียงแนวความคิดหนึ่งเท่านั้น กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วนำโดยสหรัฐอเมริกายังไม่เห็นด้วยกับการที่จะถือว่าพื้นที่ทะเลที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่ง เป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติดังที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเข้าใจ และด้วยเหตุผลนี้เอง ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศที่พัฒนาแล้วในยุโรป เช่น อังกฤษและฝรั่งเศส จึงยังมิได้ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982²⁴ ทั้งนี้ โดยที่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศที่พัฒนาแล้วดังกล่าวยังถือว่าการนำทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ทะเลที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งขึ้นมาใช้นั้น เป็นการใช้เสรีภาพแห่งทะเลหลวง ตามที่บัญญัติรับรองไว้ในอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ. 1958 ซึ่งข้อจำกัดในการใช้เสรีภาพดังกล่าวเป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ. 1958 เท่านั้น กล่าวคือ การใช้เสรีภาพในทะเลหลวงนั้น รัฐจะต้องคำนึงถึงสิทธิของรัฐอื่น ๆ ในการใช้ทะเลหลวงด้วย หรืออีกนัยหนึ่งคือ การนำทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่ทะเลที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งขึ้นมาใช้นั้น ต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอุปสรรคต่อเสรีภาพในการเดินเรือ เสรีภาพในการทำประมง เสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล เสรีภาพในการสร้างเกาะเทียม สิ่งก่อสร้างหรือสิ่งติดตั้งอื่น ๆ และต้องหลีกเลี่ยงมิให้เกิดข้อพิพาทหรือต้องระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นด้วยสันติวิธีด้วยกลไกต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 นี้ ไม่ได้รับการยอมรับจากประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกาที่เห็นว่า

1. การนำทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งขึ้นมาใช้นั้น ผู้ใช้ควรมีสิทธิเลือกสถานที่หรือบริเวณที่ตนต้องการนำทรัพยากรดังกล่าวขึ้นมาใช้โดยมีการควบคุมให้น้อยที่สุด ในขณะที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดให้องค์กรพื้นทะเลระหว่างประเทศ เป็นผู้ควบคุมดูแลและจัดสรรบริเวณที่จะให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติ

²⁴ จุมพต สายสุนทร. (2529). “การทำเหมืองแร่ใต้ทะเลลึก: ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา”. วารสารนิติศาสตร์. 4(16). หน้า 55-70

ดังกล่าวขึ้นมาใช้ นอกจากนี้ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ยังกำหนดให้ ผู้ลงทุนบุกเบิกในการนำทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวขึ้นมาใช้ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี เพื่อเป็นการบำรุงองค์กรพื้นที่ทะเลระหว่างประเทศอีกด้วย

2. การลงทุนนำทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นทะเลที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งขึ้นมาใช้นั้น ต้องใช้ทุนจำนวนไม่ต่ำกว่า 1.5 พันล้านเหรียญสหรัฐต่อหนึ่งแหล่งเป็นอย่างน้อย ดังนั้น เอกชนที่ลงทุนบุกเบิกควรจะได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่างกับทุนที่ลงไปตลอด ทั้งดอกเบี้ยที่ต้องมีกำไรตามสมควรด้วย แต่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดให้องค์กรพื้นที่ทะเลระหว่างประเทศหักภาษีจากกำไรที่ได้จากการนำทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวขึ้นมาใช้และนำภาษีที่หักได้นั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของรัฐต่าง ๆ โดยเฉพาะรัฐที่ด้อยพัฒนาที่สุดต่อไป

3. นอกจากการนำทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณดังกล่าวขึ้นมาใช้จะต้องใช้ทุนสูงแล้ว ผู้ใช้จะต้องทำการค้นคว้าวิจัยและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ดังนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นว่าควรให้การคุ้มครองผู้ที่ทำการค้นคว้าวิจัยหรือผู้ที่คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ แต่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กลับเปิดโอกาสให้ “Enterprise” ซึ่งเป็นหน่วยงานขององค์กรพื้นที่ทะเลระหว่างประเทศ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากการนำทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งขึ้นมาใช้ภายใต้เงื่อนไขที่เป็นธรรม ตลอดจนได้รับการอำนวยความสะดวกในการ นำเทคโนโลยีนั้นมาใช้ด้วย

4. เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นผู้อุปโภคบริโภคใหญ่ของแร่ธาตุที่จะได้จากการนำทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งขึ้นมาใช้ สหรัฐอเมริกาไม่ต้องการให้มีการจำกัดปริมาณการนำแร่ธาตุดังกล่าวขึ้นมาใช้ แต่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้จำกัดปริมาณการนำทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณดังกล่าวขึ้นมาใช้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ประเทศสหรัฐอเมริกาตลอดทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วในยุโรป เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นต้น จึงมิได้ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และประเทศสหรัฐอเมริกาได้เตรียมพร้อมที่นำทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่นอกเขตอำนาจแห่งชาติของรัฐชายฝั่งขึ้นมาใช้ โดยอาศัยกฎหมายของตนคือ Deep Sea-Bed Hard Mineral

Resources Act ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่ ค.ศ. 1982 และเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1988 เป็นต้นไป

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจสิทธิของรัฐอื่นในทะเลอาณาเขต

การเดินเรือผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งอย่างต่อเนื่องและมีชกซ้ำ ต้องไม่เป็นปฏิบัติที่ต่อสันติภาพ ความสงบและความมั่นคงของรัฐชายฝั่ง (มาตรา 19(1)) ขณะผ่านต้องไม่ทำการซ้อมหรือฝึกอาวุธชนิดใด ๆ ไม่ทำการประมงใดๆ ไม่นำอากาศยานขึ้นสู่อากาศหรือปล่อยลงพื้น หรือนำขึ้นมาจากเรือ ไม่ส่งขึ้นสู่อากาศ ลงสู่พื้น หรือการนำขึ้นมาจากเรือซึ่งอากาศยานใด ๆ ต้องไม่ปล่อยขึ้นสู่อากาศ ลงสู่พื้นหรือนำขึ้นมาจากเรือซึ่งกลอุบายทางทหารใด ๆ ต้องไม่กระทำการใดๆ โดยเจตนาที่ก่อให้เกิดภาวะมลพิษอย่างร้ายแรง ต้องไม่ดำเนินกิจกรรมวิจัยหรือสำรวจ ต้องไม่กระทำการใดๆ ที่มุ่งประสงค์เพื่อแทรกแซงระบบการสื่อสารใดๆ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งติดตั้งอื่นใดของรัฐชายฝั่ง ต้องไม่กระทำการใดๆ ที่มุ่งประสงค์ในการรวบรวมข้อสนเทศที่เป็นการเสื่อมเสียต่อการป้องกัน หรือความมั่นคงของรัฐชายฝั่ง ต้องไม่กระทำการขนลง หรือขนขึ้นจากเรือซึ่งโภคภัณฑ์ เงินตรา หรือบุคคลใดๆ ที่ขัดต่อกฎหมายและข้อบังคับทางศุลกากร รัษฎากร การเข้าเมือง หรือการสุขภาพบาลของรัฐชายฝั่ง ต้องไม่กระทำการโฆษณาชวนเชื่อใดๆ ที่มุ่งประสงค์ให้กระทบต่อการป้องกัน หรือความมั่นคงของรัฐชายฝั่ง²⁵

2.4.1 ความหมายของสิทธิการผ่านโดยสุจริต

“การผ่าน” คือ การเดินเรือผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งเพื่อ

ก. ผ่านทะเลอาณาเขตโดยมิได้เข้าไปในน่านน้ำภายในหรือจุดแวง ณ ที่ทอดจอดเรือหรือที่อำนวยความสะดวกของท่าเรือที่อยู่ภายนอกน่านน้ำภายใน หรือ

ข. เดินเรือเข้าไปหรือออกจากน่านน้ำภายในเรือจุดแวง ณ ที่ทอดจอดเรือหรือที่อำนวยความสะดวกของท่าเรือเช่นว่านั้น

กล่าวโดยสรุป การผ่านนั้นต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่ชักช้า อย่างไรก็ดี เรืออาจหยุดหรือทอดสมอได้หากการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำตามปกติวิสัยของการเดินเรือ หรืออาจมี

²⁵ สิทธิการผ่านโดยสุจริต. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/15433>

ความจำเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย หรือทุกข์อื่นใด หรือเพื่อช่วยเหลือบุคคล เรือหรืออากาศยานที่อยู่ใน ภัยอันตรายหรือทุกข์

“การผ่านโดยสุจริต” คือ การเดินเรือผ่านทะเลอาณาเขตจะถือว่าสุจริตก็ต่อเมื่อการผ่านนั้น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อสันติภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของรัฐชายฝั่ง การผ่านของเรือ ต่างชาติในทะเลอาณาเขตที่จะถือว่าเป็นปฏิปักษ์ต่อสันติภาพ ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ของรัฐชายฝั่งก็ต่อเมื่อเรือนั้น

(ก) คุกคามหรือใช้กำลังอันเป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน หรือเอกราชทางการเมืองของรัฐชายฝั่ง หรือโดยการกระทำอื่นใดอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ ดังที่ระบุไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ

(ข) ทำการซ้อมอาวุธหรือทำการฝึกอาวุธไม่ว่าชนิดใด ๆ

(ค) กระทำการใดเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารอันจะเป็นปฏิปักษ์ต่อการป้องกันประเทศหรือ ความมั่นคงของรัฐชายฝั่ง

(ง) กระทำการใดอันเป็นการโฆษณาชวนเชื่ออันจะกระทบกระเทือนต่อการป้องกัน ประเทศหรือความมั่นคงของรัฐชายฝั่ง

(จ) นำขึ้นสู่อากาศหรือปล่อยลงสู่พื้นหรือนำขึ้นมาบนเรือซึ่งอากาศยานใด ๆ

(ฉ) นำขึ้นสู่อากาศหรือปล่อยลงพื้นหรือนำขึ้นมาบนเรือซึ่งยุทธโปกรณ์ทางทหารใด ๆ

(ช) ทำการขนถ่ายโภคภัณฑ์ เงินตรา บุคคล อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับของรัฐ ชายฝั่ง ว่าด้วยศุลกากร รัษฎากร การเข้าเมืองหรือสุขาภิบาล

(ซ) จงใจก่อให้เกิดมลภาวะอย่างร้ายแรงในทะเลอาณาเขต

(ฌ) ทำการประมงใด ๆ ในทะเลอาณาเขต

(ญ) ทำการวิจัยหรือสำรวจ

(ฎ) กระทำการใดอันเป็นการแทรกแซงระบบสื่อสารใด ๆ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกหรือ สิ่งติดตั้งอื่นใดของรัฐชายฝั่ง

(ฎ) กระทำการอื่นใดอันไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สิทธิผ่าน

2.4.2 ข้อจำกัดของการใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต

กฎหมาย กฎเกณฑ์และข้อบังคับของรัฐชายฝั่งนี้ต้องมีใช้เรื่องเกี่ยวกับการออกแบบ การก่อสร้าง การจัดบุคลากร หรือเครื่องมือเครื่องใช้ของเรือต่างชาติ เว้นแต่กฎเกณฑ์ดังกล่าวเป็นกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพราะจะทำให้มีผลในทางปฏิบัติเป็นการปฏิเสธหรือทำให้เสื่อมเสียต่อสิทธิการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติ ซึ่งรัฐชายฝั่งอาจออกกฎหมายหรือข้อบังคับต่อไปนี้เกี่ยวกับการใช้สิทธิผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติได้

(ก) ว่าด้วยความปลอดภัยในการเดินเรือและการสัญจรทางทะเล

(ข) ว่าด้วยการคุ้มครองเครื่องช่วยเหลือและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินเรือ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดหรือสิ่งติดตั้งอื่น ๆ

(ค) ว่าด้วยการคุ้มครองสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล

(ง) ว่าด้วยกฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการประมงของรัฐชายฝั่ง

(จ) ว่าด้วยการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของรัฐชายฝั่งและการป้องกัน การลดและการควบคุมภาวะมลพิษที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

(ฉ) ว่าด้วยการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลและการสำรวจทางอุทกศาสตร์

(ช) ว่าด้วยการป้องกันและการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับกฎหมายศุลกากร รัษฎากร การเข้าเมือง หรือสุขาภิบาลของรัฐชายฝั่ง

นอกจากนี้ เพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ รัฐชายฝั่งอาจกำหนดช่องเดินเรือ หรือแผนแบ่งแนวจราจรในทะเลอาณาเขตของตน เพื่อให้เรือต่างชาติที่ใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตใช้เดินเรือผ่านได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเรือต่างชาตินั้นเป็นเรือบรรทุกน้ำมัน เรือที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานปรมาณู และเรือที่บรรทุกสารปรมาณู หรือวัตถุหรือสารอื่นใดที่โดยสภาพเป็นอันตรายหรือมีพิษ

ดังนั้น รัฐชายฝั่งอาจระงับการใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติในบริเวณที่ระบุไว้ในทะเลอาณาเขตของตนชั่วคราว หากการระงับเช่นว่านั้นจำเป็นเพื่อการรักษาความมั่นคงของตน

รวมทั้งการฝึกซ้อมอาวุธและการระงับเช่นว่านั้นจะมีผลต่อเมื่อได้ประกาศให้ทราบโดยชอบแล้ว ทั้งนี้ รัฐชายฝั่งดังกล่าวต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อเรือของรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะ

2.4.3 หน้าทีของเรือต่างชาติในขณะที่ใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต

เรือต่างชาติที่ใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตในทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์และข้อบังคับที่รัฐชายฝั่งกำหนดเกี่ยวกับการใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติ อีกทั้ง ยังต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และข้อบังคับของรัฐชายฝั่งหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากเรือชนกันอีกด้วย

ในกรณีของเรือที่ขับเคลื่อนด้วยพลังปรมาณูหรือเรือที่บรรทุกสารปรมาณูหรือสารอื่นใดที่โดยสภาพเป็นสารอันตรายหรือมีพิษ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐชายฝั่งแล้ว เรือดังกล่าวจะยังต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ระบุไว้ในอนุสัญญาระหว่างประเทศอีกด้วย เช่น ต้องมีเอกสารประจำเรือและแผนมาตรการป้องกันพิเศษไว้ในความตกลงระหว่างประเทศ

2.4.4 ผลของการใช้สิทธิการผ่านโดยไม่สุจริต

เมื่อปรากฏว่าเรือต่างชาติที่ผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งทำการผ่านโดยไม่สุจริต รัฐชายฝั่งอาจกระทำการเพื่อป้องกันการผ่านโดยไม่สุจริตเช่นว่านั้นได้ เช่น รัฐชายฝั่งอาจปฏิเสธไม่ให้เรือต่างชาติผ่านทะเลอาณาเขตของตนหรือจับกุมเรือนั้น

ในกรณีที่เรือต่างชาตินั้นเป็นเรือรบ ซึ่งหมายถึงเรือซึ่งเป็นของกำลังทางทหารของรัฐ ซึ่งมีเครื่องหมายภายนอกแสดงสัญชาติของเรือดังกล่าวอย่างชัดเจนและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนายทหารซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลของรัฐและมีชื่อของเรือปรากฏอยู่ในบัญชีประจำการที่ถูกต้องหรือบัญชีอื่นในทำนองเดียวกัน และประจำการโดยลูกเรือซึ่งอยู่ภายใต้วินัยของทหารประจำการ และรวมถึงเรือค้ำน้ำที่ใช้เป็นเรือรบด้วย หากเรือรบเช่นว่านั้นไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์และข้อบังคับของรัฐชายฝั่งว่าด้วยการใช้สิทธิผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง หรือเมื่อเรือรบนั้นปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำร้องขอของรัฐชายฝั่งเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งถึงแม้จะไม่สามารถจับกุมลงโทษเรือรบเช่นว่านั้นได้ เนื่องจากเรือรบดังกล่าวมีความคุ้มกันจากเขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง แต่รัฐชายฝั่งก็อาจขอให้เรือรบต่างชาตินั้นออกจากทะเลอาณาเขตของตนได้โดยพลัน และหากเรือรบต่างชาติไม่ปฏิบัติตามคำเรียกร้องของรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของธง

ของเรือรบนั้นจะต้องรับผิดชอบในความสูญเสียหรือความเสียหายที่เกิดต่อรัฐชายฝั่ง อันสืบเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐชายฝั่งหรือกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้สิทธิการผ่านทะเลอาณาเขตของเรือรบนั้น

2.4.5 ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต

(ก) การใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตมีเฉพาะเรือต่างชาติเท่านั้น ไม่รวมถึงอากาศยานต่างชาติ ซึ่งกรณีจะต่างจากช่องแคบ ซึ่งทั้งเรือต่างชาติและอากาศยานต่างชาติต่างก็มีสิทธิดังกล่าวได้

(ข) เรือทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นเรือของรัฐ เช่น เรือรบ เรือดำน้ำ หรือเรือที่ใช้ในกิจการของรัฐอื่นใด หรือเรือเอกชน เช่น เรือสินค้า เรือบรรทุกน้ำมัน เรือประมง ต่างก็มีสิทธิการผ่านโดยสุจริตในทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งทั้งสิ้น หากแต่อาจตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายของรัฐชายฝั่งตามประเภทและกิจการของเรือ นั้น ๆ เช่น เรือประมงต่างชาติก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งเกี่ยวกับการทำประมง นอกเหนือจากกฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งเกี่ยวกับการเดินเรือในทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง

(ค) เรือดำน้ำเมื่อใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริตจะต้องลอยบนผิวน้ำและแสดงธง

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานดังกล่าว โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อการกำหนดพื้นที่และขอบเขตการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอวิเคราะห์ประเด็นดังกล่าวนี้ไว้ในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ตามกฎหมายมหาชน ระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของ ราชอาณาจักรไทย

จากการศึกษาเรื่องกฎหมายทะเลในบทที่ 2 ซึ่งได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีในการกำเนิดกฎหมายทะเล ประวัติความเป็นมาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) การแบ่งเขตทางทะเลโดยใช้เส้นฐาน เขตทางทะเล ซึ่งประกอบด้วย น่านน้ำภายในทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และทะเลหลวง ในบทที่ 3 ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างในทะเล พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ส่วนกฎหมายของต่างประเทศประกอบด้วย กฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี รวมทั้งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะความผิดและอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งเขตพื้นที่ทางทะเลตามที่กฎหมายกำหนด

3.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) เป็นอนุสัญญาที่กล่าวถึงสิทธิหน้าที่ของรัฐภาคีเกี่ยวกับทะเลไว้อย่างกว้างๆ ในประเด็นต่างๆ อันได้แก่ทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ช่องแคบที่ใช้สำหรับการเดินเรือระหว่างประเทศ รัฐหมู่เกาะเขตเศรษฐกิจจำเพาะไหล่ทวีป

ทะเลหลวงระบอบของเกาะทะเลเปิดหรือกึ่งปิดสิทธิของรัฐไร้ฝั่งทะเลที่จะออกไปสู่และเข้ามาจาก ทะเล และเสรีภาพในการผ่านบริเวณพื้นที่การคุ้มครองและการรักษาสีงแวดล้อมทางทะเลการวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเลการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทะเลและการระงับข้อพิพาท เหตุที่ อนุสัญญาฯกล่าวถึงสิทธิหน้าที่ของรัฐภาคีเกี่ยวกับทะเลไว้อย่างกว้างๆก็เพราะต้องการให้แต่ละ รัฐภาคี สามารถอนุวัติการกฎหมายภายในของตนให้มีความเหมาะสมกับประเทศของตนได้ซึ่งจะทำให้ รัฐภาคี ได้รับประโยชน์สูงสุดจากอนุสัญญาฯแต่กว่าที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (พ.ศ. 2525) จะมีความสมบูรณ์ดังเช่นในปัจจุบันอนุสัญญาฯก็ได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องยาวนาน

นอกจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลค.ศ.1982 (พ.ศ. 2525) จะรวบรวม เนื้อหาของ อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยกฎหมายทะเลค.ศ.1958 (พ.ศ. 2501) ทั้งสิ้นฉบับไว้แล้วอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ยังได้ ปรับปรุงและเพิ่มหลักกฎหมายใหม่ๆหลายเรื่องอันได้แก่ระบบกฎหมายของรัฐหมู่เกาะเขต เศรษฐกิจจำเพาะสิทธิของรัฐไร้ฝั่งทะเลเป็นต้นซึ่งอนุสัญญาฯฉบับนี้ได้วางหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ระหว่าง ประเทศเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และเขตอำนาจของรัฐประเภทต่างๆเกี่ยวกับการใช้ทะเลของประเทศ สมาชิกในน่านน้ำอาณาเขตต่างๆ ทั้งในทะเลหลวงและน่านน้ำอาณาเขตของประเทศสมาชิกไว้ ด้วย ซึ่งก็ได้แก่

- น่านน้ำภายใน (Internal Water)
- ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea)
- เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)
- เขตเศรษฐกิจเฉพาะ (Economic Exclusive Zone)
- ทะเลหลวง (High Seas)
- ไหล่ทวีป (Continental Shelf)¹

โดยในปัจจุบันอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลค.ศ.1982 (พ.ศ. 2525) ถือว่าเป็น หลักกฎหมาย ที่ใช้ในการกำกับดูแลการใช้ทะเลและทรัพยากรทางทะเลในทุกด้านซึ่งอนุสัญญาฯฉบับนี้

¹ ศรีณย์ เพ็ชรพิรุณ. (2549). สมุทรกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. หน้า 4-5.

มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน ค.ศ.1994 (พ.ศ. 2537) หลังจากที่รัฐภาคีลำดับที่ 60 ได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯ ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ โดยในปัจจุบันมีประเทศสมาชิกจำนวน 167ประเทศ²

สำหรับประเทศไทย ได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ในวันที่ 10 ธันวาคม 2525 และให้สัตยาบันในวันที่ 15 พฤษภาคม 2554 อนุสัญญาฉบับดังกล่าวจึงมีผลผูกพันกับประเทศไทยในฐานะรัฐภาคี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2554 ตามข้อ 308 วรรคสอง ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ส่งผลให้ประเทศไทยต้องตรากฎหมายที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศฉบับดังกล่าว ในปัจจุบันมีกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 เป็นต้น ซึ่งกฎหมายในแต่ละฉบับได้มีการกำหนดลักษณะความผิดที่ได้กระทำลงในเขตทางทะเลว่าความผิดนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายฉบับใด และหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ หากมีการกระทำความผิดในเขตทางทะเลของประเทศไทย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งในการบังคับใช้กฎหมายทะเลนั้น เนื่องจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งโดยทฤษฎีทางกฎหมายระหว่างประเทศนั้น รัฐที่เป็นภาคีสมาชิกแห่งกฎหมายระหว่างประเทศจะต้องลงนามรับรองเพื่อให้สัตยาบันในกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าว เมื่อรัฐภาคีได้ลงนามรับรองในกฎหมายฉบับนั้นแล้ว รัฐภาคีเหล่านั้นจะต้องตรากฎหมายในรัฐของตนให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศที่รัฐของตนได้ลงนามไว้

² United Nations. **Chronological lists of ratifications of accessions and successions to the Convention and the related Agreements as at 3 October 2014.** March 15, 2015. Source: (Online). Available: http://www.un.org/depts/los/reference_files/chronological_lists_of_ratifications.htm

3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของต่างประเทศ

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในต่างประเทศนั้น หน่วยงานของรัฐต่างก็ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เพราะนอกจากจะมีกองทัพเรือแล้ว ยังมีหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่มีบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เช่น กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง เป็นต้น ทำให้การปฏิบัติการกิจในบางครั้งต้องมีการบูรณาการการทำงานหลายหน่วยงาน จึงต้องมีการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หน่วยยามฝั่งที่จัดตั้งขึ้นจะมี 5 รูปแบบ ประกอบด้วย Super Coastguards, Law Enforcement Coastguards, Coordinating Coastguards, Naval Coastguards และ Navies as Coastguard

Super Coastguards เป็นแนวทางการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของประเทศที่ไม่มีกองทัพเรือ มีแต่เพียงหน่วยยามฝั่งหน่วยเดียวเท่านั้นที่ปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างในทะเล ตั้งแต่การแสวงหาประโยชน์จากทะเล การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การปกป้องสิ่งแวดลอม การบังคับใช้กฎหมาย รวมไปถึงการป้องกันประเทศ ตัวอย่างหน่วยยามฝั่งแบบนี้ ได้แก่ หน่วยยามฝั่งไอซ์แลนด์ และหน่วยยามฝั่งมัลดีฟส์

Law Enforcement Coastguards เป็นหน่วยยามฝั่งที่มีสถานะเป็นทั้งหน่วยงานพลเรือน และหน่วยงานทหาร มีการจัดหน่วยงานแยกออกจากกองทัพเรืออย่างเด็ดขาด โดยในยามปกติจะทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างกว้างขวาง เช่น การบังคับใช้กฎหมาย การค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย การปกป้องสิ่งแวดลอมทางทะเล เป็นต้น แต่ในยามสงครามจะทำหน้าที่สนับสนุนการป้องกันประเทศ สำหรับประเทศที่มีการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งแบบนี้ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อินเดีย และญี่ปุ่น เป็นต้น

Coordinating Coastguards เป็นแบบผสมผสานระหว่างหน่วยงานพลเรือนและหน่วยงานทางทหาร เพื่อปฏิบัติหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานคล้ายการจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจโดยสนธิกำลังจากกองทัพเรือ ตำรวจน้ำ กรมประมง เป็นต้น ภายใต้การอำนวยการจากส่วนกลางในลักษณะของการประสานการปฏิบัติ และเนื่องจากเป็นการรวมกำลังของหลายหน่วยงาน การบังคับบัญชาจะขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี หรือนายกรัฐมนตรี โดยอาจแต่งตั้งผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการ เช่น Border Protection Command ของออสเตรเลีย Maritime

and Coastguard Agency ของ สหราชอาณาจักร ศูนย์อำนาจการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ของประเทศไทย เป็นต้น

Naval Coastguards เป็นหน่วยยามฝั่งสังกัดกองทัพเรือ มีลักษณะเป็นหน่วยงานทางทหารที่ได้มีการจัดเตรียมกำลังทางเรือไว้ปฏิบัติงานด้านนี้เป็นการเฉพาะ โดยกำลังทางเรือหลักจะมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศ ส่วนกำลังพลหน่วยยามฝั่งจะปฏิบัติงานด้านการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างต่อเนื่อง กำลังพลอาจหมุนเวียนไปประจำหน่วยอื่นบ้างตามวาระ แต่จะต้องรักษามาตรฐานเมื่อกลับมาปฏิบัติงานหน่วยยามฝั่งอีกครั้ง ตัวอย่างของประเทศที่จัดตั้งหน่วยยามฝั่งแบบนี้ ได้แก่ อิตาลี นอร์เวย์ และอิตาลี

Navies as Coastguards ประเทศที่มีกองทัพเรือเป็นเพียงหน่วยงานเดียวในทะเลถือว่าปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยยามฝั่งแบบนี้ เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันประเทศแล้ว กองทัพเรือหรือหน่วยยามฝั่งแบบนี้จะต้องรับหน้าที่รักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเลไปโดยปริยาย เพราะไม่มีหน่วยงานอื่นช่วยทำ ดังจะเห็นได้จากการปฏิบัติงานของกองทัพเรือในประเทศแถบลาตินอเมริกา แอฟริกา และหลาย ๆ ประเทศในเอเชียแปซิฟิก³

สำหรับกฎหมายต่างประเทศที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา คือ กฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งสาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อให้ทราบว่ากฎหมายของประเทศเหล่านี้มีการระบุคำว่า “น่านน้ำภายใน” อยู่ในกฎหมายฉบับดังกล่าวหรือไม่

3.2.1 สาธารณรัฐอินเดีย

สาธารณรัฐอินเดียตั้งอยู่ทางตอนเหนือของมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลักเส้นทางหนึ่ง ของโลก ประมาณกึ่งหนึ่งของตู้คอนเทนเนอร์สินค้าลำเลียงผ่านเส้นทางนี้ แต่ด้วยระยะขอบฝั่งที่ยาว ประมาณ 7,500 กิโลเมตร จึงมักมีการลำเลียงสินค้าโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร และมีการเข้า/ออก เมืองโดยผิดกฎหมายเป็นประจำ นอกจากนี้ประมาณหนึ่งในสามของการขนส่งน้ำมันทาง

³ ไกรศรี เกสร. (2553). การปรับปรุงโครงสร้างการจ้องการในการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 83 – 85.

ทะเลของโลก ก็ผ่านพื้นที่นี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งหากจะนับเฉพาะเรือน้ำมันที่เดินทางผ่านเข้า/ออกเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ของอินเดียที่มีขนาดประมาณ 2 ล้านตารางกิโลเมตรแล้ว ในแต่ละปีจะมีมากกว่า 3,000 ลำ คิดเป็น ปริมาณน้ำมัน 550 ล้านเมตริกตัน อีกทั้งยังคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่าภายในปี 2563 (ค.ศ.2020) ซึ่งจากสถิติแล้วเรือเหล่านี้มีจำนวนมากที่ไม่ได้มาตรฐาน ประสบเหตุน้ำมันรั่ว หรือเกยตื้นบ่อยครั้ง เฉลี่ยแล้วประมาณ 15 ลำต่อเดือน⁴ และที่สำคัญอินเดียต้องพึ่งพาทะเลเป็นอย่างมากในการทำประมงเพื่อหาเลี้ยงคนในชาติ ซึ่งปริมาณปลาที่จับได้ก็ถือว่ามากเป็นอันดับ 7 ของโลก อีกทั้งยังต้องอาศัยทะเลเป็นเส้นทางในการค้าขายถึงร้อยละ 90 นำเข้าพลังงานเพื่อใช้ภายในประเทศร้อยละ 70 และเชื่อมต่อความเจริญไปยังเกาะต่าง ๆ อีก 1,197 เกาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมู่เกาะอันดามันและ นิโคบาร์ที่ห่างออกไปทางทิศตะวันออกถึง 1,300 กิโลเมตร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนกระตุ้นให้รัฐบาลมี ความต้องการที่จะคงไว้ซึ่งความปลอดภัยและเสรีภาพในการแสวงประโยชน์จากทะเลอย่างยั่งยืน โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการทะเล ให้กองเรือพาณิชย์รับผิดชอบการค้าขายระหว่างประเทศกองเรือประมงดำเนินกิจการประมง กองทัพเรือทำหน้าที่ป้องกันอธิปไตยทางทะเล ส่วนหน่วยยามฝั่งอินเดีย ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายทะเล ช่วยผู้เหลือผู้ประสบภัยในทะเล และป้องกันสิ่งแวดล้อมทางทะเล ด้วยยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและกำลังพลที่ได้รับการฝึกฝนเป็นการเฉพาะเหมือนหน่วยยามฝั่งสหรัฐ⁶

3.2.1.1 การจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง

สาธารณรัฐอินเดียมีการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง ตามรัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง 1978 (พ.ศ. 2521) (Coast Guard Act 1978) ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงกลาโหม หน่วยยามฝั่งอินเดียมีหน้าที่รับผิดชอบกว้างขวาง ตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหน่วยยามฝั่ง ได้แก่ การประกันความปลอดภัยเกาะเทียมและสิ่งปลูกสร้างในทะเล การปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเลและอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตได้

⁴ แหล่งเดิม.

⁵ Ibid.

⁶ “Indian Coast Guard History Indian Coast Guard, (Online). Available:

[http://indiancoastguard.nic.in/Indian coastguard/history/history.html](http://indiancoastguard.nic.in/Indian%20coastguard/history/history.html)> (1 October 2009).

ทะเลที่ใกล้จะสูญพันธุ์ การป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล การบังคับใช้กฎหมายทะเลและการปฏิบัติอื่น ๆ ตามนโยบายรัฐบาล โดยแบ่งภารกิจออกเป็น 6 กลุ่มงาน ประกอบด้วย การรักษาความมั่นคงนอกชายฝั่ง การรักษาความมั่นคงสิ่งแวดล้อมทางน้ำ การรักษาความมั่นคงพื้นที่ทางทะเล การรักษาความปลอดภัยทางน้ำ การสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์ และการรักษาความมั่นคงประเทศ⁷

3.2.1.2 การกำหนดพื้นที่ทางทะเล

สำหรับพื้นที่ทางทะเลของสาธารณรัฐอินเดียนั้น รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง 1978 (พ.ศ. 2521) ได้กำหนดพื้นที่ทางทะเลตามกฎหมายฉบับนี้ ประกอบด้วย เขตน่านน้ำ เขตต่อเนื่อง ไหล่ทวีป เขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือเขตทางทะเลอื่นใดของอินเดีย เขตน่านน้ำของอินเดียนั้น ความหมายรวมถึงน่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขตของสาธารณรัฐอินเดีย เนื่องจากเป็นน่านน้ำของรัฐชายฝั่งที่มีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมาย แต่ไม่ได้มีการระบุขอบเขตที่ชัดเจนว่า น่านน้ำภายในมีความหมายรวมไปถึงทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง หรือไม่ เนื่องจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ได้กำหนดว่า น่านน้ำภายใน หมายถึงจุดที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด ซึ่งรวมถึง ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง ด้วย นอกจากนี้ รัฐบัญญัติเขตการเดินเรือ ค.ศ. 1976 (พ.ศ. 2519) มาตรา 3 (1) ได้กำหนดการใช้อำนาจอธิปไตยและขอบเขตน่านน้ำ กล่าวคือ สาธารณรัฐอินเดีย มีเขตอำนาจอธิปไตยขยายไปถึงน่านน้ำภายในอินเดีย ทั้งบนดิน ผิวน้ำ ใต้ดิน รวมทั้งอากาศ ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ไม่มีบทบัญญัติที่จำกัดความของคำว่า น่านน้ำภายใน ซึ่งหมายถึง ทะเลที่อยู่ในเส้นทางที่ระดับน้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง เป็นต้น

3.2.1.3 การกำหนดภารกิจของหน่วยยามฝั่ง

ภารกิจของหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐอินเดีย รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง 1978 (พ.ศ. 2521) ได้กำหนดภารกิจของหน่วยยามฝั่งไว้ใน หมวดที่ 3 มาตรา 14 โดยหน่วยยามฝั่งมีหน้าที่ ดังนี้

(1) ให้ความปลอดภัยท่าเทียบเรือนอกชายฝั่ง การสร้างเกาะเทียม และอุปกรณ์อื่น ๆ ในเขตการเดินเรือ

⁷ เรื่องเดียวกัน. หน้า 28.

- (2) ให้ความช่วยเหลือชาวประมงในยามทุกข์ยาก
- (3) ใช้มาตรการจำเป็นเพื่อรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเลและควบคุมมลพิษทางทะเล
- (4) ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ศุลกากรและหน่วยงานอื่น ๆ ในการลักลอบนำสินค้าเข้ามาหรือส่งไป

นอกประเทศ

- (5) การปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจะต้องไม่เกิดความซ้ำซ้อนกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายฉบับอื่น

หน่วยยามฝั่งอินเดียมีกองบัญชาการตั้งอยู่ ณ กรุงนิวเดลี แบ่งพื้นที่ปฏิบัติการออกเป็น 3 ภาค ได้แก่

1) หน่วยยามฝั่งภาคตะวันตก (Coast Guard Western Region) มีกองบัญชาการ ตั้งอยู่ที่เมือง Mumbai ควบคุม 5 เขต ได้แก่ Porbandar, Mumbai, New Mangalore, Kochi และ Goa

2) หน่วยยามฝั่งภาคตะวันออก (Coast Guard Eastern Region) มีกองบัญชาการ ตั้งอยู่ที่เมือง Chennai ควบคุม 4 เขต ได้แก่ Vizag, Paradip, Haldia และ Kolkata

3) หน่วยยามฝั่งภาคอันดามันและนิโคบาร์ (Coast Guard Andaman & Nicobar Region) มีกองบัญชาการตั้งอยู่ที่เมือง Port Blair ควบคุม 2 เขต ได้แก่ Diglipur และ Campbell Bay⁸

3.2.1.4 หน้าที่รับผิดชอบ

สำหรับหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐอินเดีย มีหน้าที่รับผิดชอบกว้างขวางตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหน่วยยามฝั่ง อัน ได้แก่ การประกันความปลอดภัยแก่เที่ยวและสิ่งปลูกสร้างในทะเล การปกป้อง สิ่งแวดล้อมทางทะเลและอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตใต้ทะเลที่ใกล้จะสูญพันธุ์ การป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล การสนับสนุนกรมศุลกากรในการต่อต้านการลักลอบลำเลียงสินค้าผิดกฎหมาย การช่วยเหลือ ลูกเรือประมงที่ประสบภัย, การค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยและทรัพย์สินในทะเล

⁸ "Indian Coast Guard Organization," [Indiancoastguard.org/org.htm](http://indiancoastguard.org/org.htm).> (13 October 2009). Indian Coast Guard. (Online). Available: <http://indiancoastguard.nic.in/>

การป้องกันการ ลักลอบจับสัตว์น้ำในทะเล, การสนับสนุนการสำรวจสมุทรศาสตร์ การบังคับใช้กฎหมายทะเล และการ ปฏิบัติอื่น ๆ ตามนโยบายรัฐบาล ในการนี้หน่วยยามฝั่งอินเดียได้ประมวลภารกิจออกเป็น 6 กลุ่มงาน⁹ ได้แก่ การรักษาความมั่นคงนอกชายฝั่ง (Offshore Security), การรักษาความมั่นคงสิ่งแวดล้อมทางน้ำ (Marine Environmental Security), การรักษาความมั่นคงพื้นที่ทางทะเล (Maritime Zone Security), การรักษาความปลอดภัยทางน้ำ (Marine Safety), การสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Assistance) และการรักษาความมั่นคงประเทศ (National Security)

3.2.2 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งสหรัฐอเมริกา โดยตราบัญญัติที่ 329 (Coast Guard Act 239) โดยยุบกองเรือรักษาและหน่วยงานช่วยชีวิตเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกชื่อหน่วยงานใหม่ว่าหน่วยยามฝั่ง ภายใต้สังกัดกระทรวงการคลัง ต่อมาปี ค.ศ. 1939 (พ.ศ. 2482) ได้ยุบกองประภาคารเข้ามาพร้อมกับหน่วยงานนี้ จากนั้นได้ยุบกองตรวจเรือกลไฟพร้อมสำนักงานการเดินเรือเข้ามารวมในหน่วยยามฝั่งก่อนที่หน่วยงานทั้งหมดจะย้ายไปสังกัดกระทรวงคมนาคม หลังจากเหตุการณ์ผู้ก่อการร้ายโจมตีสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 รัฐสภาได้จัดตั้งกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ และย้ายหน่วยยามฝั่งมาสังกัดกระทรวงแห่งนี้ ตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2546 จนถึงปัจจุบัน

3.2.2.1 การจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง

หน่วยยามฝั่งสหรัฐอเมริกามีคุณลักษณะพิเศษ สามารถผสมผสานขีดความสามารถด้านการทหาร การปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม และการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน ทำให้ได้รับบทบาทสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของสหรัฐอเมริกาในทุกพื้นที่ทางทะเลที่ผลประโยชน์เหล่านี้มีความเสี่ยง โดยจัดกลุ่มภารกิจ 5 เป้าหมาย ประกอบด้วย ความปลอดภัยทางทะเล ความมั่นคงทางทะเล การป้องกันประเทศ การปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ และการสัญจรทางทะเล¹⁰

⁹ แหล่งเดิม.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน. หน้า 33 – 34.

หน่วยยามฝั่งสหรัฐฯ เป็นหน่วยงานทหารเพียงหน่วยงานเดียวที่ไม่ได้สังกัดกระทรวง กลาโหม (Department of Defense) และไม่ได้ถูกจำกัดด้วย Posse Comitatus Act ที่ห้ามทหาร ปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมายกับประชาชนภายในประเทศ จึงเป็นหน่วยงานที่มีคุณลักษณะพิเศษ สามารถผสมผสานขีดความสามารถด้านการทหาร การปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม และการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน ทำให้ได้รับบทบาทสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความ มั่นคงของสหรัฐฯ ในทุกพื้นที่ทางทะเลที่ผลประโยชน์เหล่านี้มีความเสี่ยง โดยจัดกลุ่มภารกิจออกเป็น 5 เป้าหมาย¹¹ ได้แก่

1. ความปลอดภัยทางทะเล (Maritime Safety) เป็นกลุ่มงานที่มุ่งจัดการสูญเสียชีวิต การบาดเจ็บ และความเสียหายของทรัพย์สินที่เกิดจากการคมนาคมทางน้ำ การประมง และการใช้เรือ เพื่อความสำราญ

2. ความมั่นคงทางทะเล (Maritime Security) มีวัตถุประสงค์เพื่อยับยั้งการลำเลียง สิ่งของและบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ยาเสพติด สิ่งของผิดกฎหมาย ผู้หลบหนีเข้าเมือง และผู้ก่อการร้าย เข้าประเทศผ่านเส้นทางสัญจรทางน้ำ ป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย และดำเนินการกับผู้กระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ ในทะเล

3. การสัญจรทางทะเล (Maritime Mobility) เป็นการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการค้าขายทางทะเลและกำจัดอุปสรรคใด ๆ ที่จะขัดขวางการคมนาคมขนส่งสินค้า/ประชาชนอย่างประหยัด ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนแสวงความสำราญจากทะเลได้อย่างเต็มที่ในเวลาและมีประสิทธิภาพเดียวกัน

4. การป้องกันประเทศ (National Defense) นอกจากการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเลแล้ว หน่วยยามฝั่งยังรับผิดชอบปกป้องประเทศในเขตป้องกันประเทศทางทะเล (Maritime Defense Zones) อีกด้วย

¹¹ แหล่งเดิม.

5. การปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ (Protection of Natural Resources) เป็นการ ดำเนินงานเพื่อ ป้องกันและจำกัดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมและเป็นสาเหตุให้ ทรัพยากรธรรมชาติถูก ทำลาย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการคมนาคมทางทะเล การประมง และการใช้เรือ เพื่อความสำราญ

สำหรับพื้นที่ทางทะเลของสหรัฐอเมริกา นั้น รัษฎบัญญัติที่ 239¹² ไม่ได้ระบุว่า การบังคับใช้ กฎหมายหน่วยยามฝั่งทางทะเลจะใช้บังคับในพื้นที่ทางทะเลใดบ้าง และพื้นที่น่านน้ำภายในจะรวมถึง ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง หรือ ไม่ เพราะกฎหมายไม่ได้ระบุพื้นที่ของน่านน้ำภายในไว้ จึงทำให้เกิดการ ตีความกฎหมายของน่านน้ำภายในไว้ต่างกัน ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีการระบุแก้ไขให้มีการจัดตั้งหน่วยยาม

¹² §239. Office of Cargo Security Policy

(a) Establishment

There is established within the Department an Office of Cargo Security Policy (referred to in this section as the "Office").

(b) Purpose

The Office shall-

- (1) coordinate all Department policies relating to cargo security; and
- (2) consult with stakeholders and coordinate with other Federal agencies in the establishment of standards and regulations and to promote best practices.

(c) Director

(1) Appointment

The Office shall be headed by a Director, who shall-

- (A) be appointed by the Secretary; and
- (B) report to the Assistant Secretary for Policy.

(2) Responsibilities

The Director shall-

- (A) advise the Assistant Secretary for Policy in the development of Department-wide policies regarding cargo security.
- (B) coordinate all policies relating to cargo security among the agencies and offices within the Department relating to cargo security; and
- (C) coordinate the cargo security policies of the Department with the policies of other executive agencies.

ฝั่งของสหรัฐอเมริกา และการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ไม่ได้ระบุพื้นที่ทางทะเลไว้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความได้

3.2.3 สาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลีมีการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง ตามรัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง ซึ่งการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลีนั้น เป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบของ Law Enforcement Coastguard เหมือนกับสาธารณรัฐอินเดียและสหรัฐอเมริกา แต่หน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลีจะมีเป้าหมายคือ พัฒนาและรักษาความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อประกันอธิปไตยทางทะเลของชาติให้ได้รับการยอมรับจากชาติว่าเป็นผู้พิทักษ์ความมั่นคงทางทะเล เป็นหน่วยงานความปลอดภัยทางทะเลที่สำคัญที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนาและปรับปรุงความสามารถในการตอบสนองต่อข้อกำหนดการค้นหาและกู้ภัยทางทะเลทั่วทั้งพื้นที่รับผิดชอบ พัฒนาปรับปรุงความสามารถในการอนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเล

หน้าที่หลักของหน่วยยามฝั่งสาธารณรัฐเกาหลีคือ ค้นหาและกู้ภัย รักษาความมั่นคงทางทะเลคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล กิจการระหว่างประเทศ จัดการความปลอดภัยและการจราจรทางทะเล และป้องกันมลภาวะทางทะเล

สำหรับการกำหนดพื้นที่ทางทะเลนั้น กฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลีมีการแบ่งพื้นที่ทางทะเลเป็น 3 ประเภท คือ พื้นที่ชายฝั่ง พื้นที่ทะเลปิด และพื้นที่ทะเลเปิด โดยพื้นที่ชายฝั่งจะเป็นพื้นที่น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต ส่วนพื้นที่ทะเลปิดจะเป็นเขตต่อเนื่อง ส่วนพื้นที่ทะเลเปิดจะเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

สำหรับประเด็นกฎหมายเรื่องน่านน้ำภายในนั้น กฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้น่านน้ำภายในคือส่วนหนึ่งของน่านน้ำชายฝั่ง ซึ่งรวมถึงพื้นที่ทะเลอาณาเขตด้วย แต่พื้นที่น่านน้ำชายฝั่งจะไม่รวมพื้นที่บริเวณแม่น้ำ ทะเลสาบ คลอง เป็นต้น¹³ ซึ่งพื้นที่น่านน้ำภายในตามกฎหมายฉบับนี้จะเป็นพื้นที่น้ำทะเลที่อยู่ในเส้นฐานบริเวณน้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด

¹³ Coast Guard Affairs Act

Article 2 The definitions of the terms used in this Act shall be as follows

สำหรับกฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของประเทศอื่นก็มีการกำหนดให้คำว่า “น่านน้ำภายใน” ไม่รวมถึงพื้นที่บริเวณแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ เช่นกัน อาทิ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเคนย่า เป็นต้น

3.3 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน่านน้ำภายในของราชอาณาจักรไทย

กฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งนี้ การกำหนดพื้นที่และขอบเขตการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นไป

3.3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจอธิปไตย การจัดโครงสร้างองค์กรของรัฐ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยจะขอนำเสนอมาตราที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในส่วนของสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หน้าที่ของปวงชนชาวไทย หน้าที่ของรัฐ และแนวนโยบายแห่งรัฐ

3.3.1.1 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยนั้น หลักการพื้นฐานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องจะปรากฏในมาตรา 25 กล่าวคือ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ การกระทำที่รัฐธรรมนูญไม่ได้ห้ามหรือจำกัดไว้ ปวงชนชาวไทยย่อมสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องดังกล่าวได้ หากการใช้สิทธิและเสรีภาพนั้นไม่ไปกระทบถึงการใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

3. The term “coastal waters” mean territorial seas and internal water (excluding surface of internal waters under subparagraph 1 of the Article 2 of the Inland Water Fisheries Act) under Articles 1 and 3 of the Territorial Sea and Contiguous Zone Act;

3.3.1.2 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลถือเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้ในมาตรา 50 (2)¹⁴ ซึ่งคำว่า “ผลประโยชน์ของชาติ” ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้หมายความว่าถึง ผลประโยชน์ของชาติที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ทรัพยากรทางทะเล แร่ เป็นต้น พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 จึงมีบทบัญญัติในมาตรา 19 (5)¹⁵ ที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพราะผลประโยชน์ของชาติทางทะเลถือว่ามีความสำคัญที่ประชาชนชาวไทยจะต้องหวงแหนและรักษาไว้ให้ยั่งยืน

3.3.1.3 หน้าที่ของรัฐ

หน้าที่ของรัฐในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีบทบัญญัติที่สอดคล้องในเรื่องดังกล่าว คือ มาตรา 52 บทบัญญัติแห่งมาตรา 52 ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการเกื้อหนุนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย ผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้น ถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญของรัฐในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เพื่อไม่ให้ทรัพยากรทางทะเล หรือการกระทำอันใดที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้รับความเสียหาย การที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจะต้องมีการดำเนินการบูรณาการในทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง จึงเป็นที่มาของการตราพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ขึ้นมา เพื่อจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (สรชล.) เพื่อทำหน้าที่ในการติดต่อ ประสานงาน บูรณาการ การทำงานของหน่วยงานของรัฐในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

¹⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 50.

¹⁵ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 19.

มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะขอกล่าวต่อไปในเรื่องที่ 3.2 พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

3.3.1.4 แนวนโยบายแห่งรัฐ

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐไว้ในมาตรา 66¹⁶ ซึ่งเป็นการดำเนินนโยบายในทางสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ และคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติ โดยเป็นการกำหนดความร่วมมือในการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เนื่องจากการตราพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ได้อนุมัติการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยนำสาระสำคัญของอนุสัญญานับดังกล่าวมากำหนดเป็นแนวทางในการตรากฎหมายฉบับดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการดำเนินการบางครั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากรัฐบาลต่างประเทศในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เช่น เรือที่กระทำความผิดได้แล่นเข้าไปในอาณาเขตทางทะเลของรัฐอื่นประเทศไทยจะต้องประสานความร่วมมือไปยังประเทศที่เรือแล่นเข้าไปในอาณาเขตทางทะเลของรัฐนั้น เพื่อให้เกิดการจับกุมเรือที่กระทำความผิดนั้น มีการกำหนดให้มีพื้นที่พัฒนาร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล เป็นต้น

นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้รัฐมีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า ประกอบกับมาตรา 258 (ค) การปฏิรูปกฎหมาย โดยให้นำหลักเกณฑ์ของมาตรา 77 มาใช้บังคับด้วย การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตามกฎหมายของประเทศไทยมีจำนวนหลายฉบับ บางฉบับใช้บังคับมาเป็นเวลาหลายปี ซึ่งไม่ทันกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เช่น การใช้ภาษาในสมัยโบราณ การระบุเขตทางทะเลที่ยังไม่มีความชัดเจนระหว่างอำนาจอธิปไตยกับสิทธิอธิปไตย รวมทั้งนิยามของคำว่าน่านน้ำภายในที่มีความหมายไม่ชัดเจน เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การไม่ระบุพื้นที่ทางทะเลใน

¹⁶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. มาตรา 66.

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 พระราชบัญญัติส่งเสริมและบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 เป็นต้น

3.3.2 พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 13 มีนาคม 2562 มีทั้งหมด 5 หมวด 45 มาตรา ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับบททั่วไป คณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ภารกิจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การปฏิบัติการและพนักงานเจ้าหน้าที่ บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล สำหรับกฎหมายฉบับนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในส่วนของ บททั่วไป ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ภารกิจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และการปฏิบัติการและพนักงานเจ้าหน้าที่

3.3.2.1 บททั่วไป

บททั่วไปมีทั้งหมด 4 มาตรา โดยผู้วิจัยจะศึกษาในส่วนของคำศัพท์ในกฎหมายฉบับนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ คำศัพท์ที่มีความสำคัญ ประกอบด้วย ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เขตทางทะเล กิจกรรมทางทะเล หน่วยงานของรัฐ

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล¹⁷ หมายถึง ผลประโยชน์ของประเทศไทยอันพึงได้รับจากกิจกรรมทางทะเล หรือประโยชน์อื่นใดในเขตทางทะเล เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านทรัพยากร หรือด้านสิ่งแวดล้อม

เขตทางทะเล หมายถึง ชายฝั่งทะเลและพื้นที่ทางทะเลที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยหรือสิทธิอธิปไตย หรือมีสิทธิหรือเสรีภาพในการใช้หรือจะใช้ หรือมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสนธิสัญญา แล้วแต่กรณี ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป และทะเลหลวง นอกจากนั้น กฎหมายฉบับนี้ยังหมายความรวมถึง เกาะ

¹⁷ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 3.

เทียม สิ่งติดตั้ง และสิ่งปลูกสร้างในทะเล รวมทั้งห้วงอากาศเหนือทะเล พื้นดินท้องทะเล และใต้พื้นดินท้องทะเลด้วย

กิจกรรมทางทะเล¹⁸ หมายถึง การดำเนินการเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตทางทะเลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพาณิชย์ การประมง การท่องเที่ยว การแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและทะเลชายฝั่ง การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การสำรวจและวิจัยทางทะเล เป็นต้น

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เป็นส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี โดยเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะ มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี¹⁹

ส่วนราชการในรูปแบบเฉพาะจะมีลักษณะที่แตกต่างจากส่วนราชการในรูปแบบทั่วไปคือ ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงสุด คือ นายกรัฐมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ผอ.ศรชล.) รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (รอง ผอ.ศรชล.) โดยมีผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง และมีเลขาธิการศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (เลขาธิการ ศรชล.) โดยมีเสนาธิการทหารเรือ เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง²⁰ ในขณะที่ส่วนราชการในรูปแบบทั่วไป ผู้บริหารสูงสุดจะดำรงตำแหน่งนั้นเพียงตำแหน่งเดียว โดยไม่มีการดำรงตำแหน่งอื่นด้วยอีกหนึ่งตำแหน่ง

อำนาจหน้าที่ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล²¹ ประกอบด้วย

1. วางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

¹⁸ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 3.

¹⁹ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 17

²⁰ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 18

²¹ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 19

2. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

3. เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ หรือแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงานและโครงการเพื่อปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนและแนวทางต่อไป

4. วางแผน พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมบังคับบัญชาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการปฏิบัติงานของ ศรชล. ให้สามารถติดต่อ เชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

5. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนตระหนักรู้ในความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และสิทธิในการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรในเขตทางทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ และหน้าที่ในการพิทักษ์และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

3.3.2.2 ภารกิจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ ศรชล. มีภารกิจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยจะเป็นการร่วมกันบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของ ศรชล. นั้น ได้แบ่งสถานการณ์ทางทะเลออกเป็น 3 ระดับสถานการณ์²² โดยในระดับที่หนึ่ง จะเป็นกรณีที่มีเหตุการณ์ตามปกติ แต่สถานการณ์นั้นหน่วยงานของรัฐสามารถรับมือกับสถานการณ์นั้นได้ โดยไม่ต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐอื่นเข้ามาร่วมดำเนินการ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงแหล่งน้ำจืด ต่อมาน้ำเสียนั้นได้ออกสู่ทะเล แต่กรม

²² พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 25620. มาตรา 27.

เจ้าทำสามารถจัดการกับปัญหาเหล่านั้นได้ เป็นต้น กรณีเช่นนี้ ศรชล. จะยังไม่เข้าไปดำเนินการ แต่ ศรชล. จะทำหน้าที่ในการติดตามสถานการณ์ว่า ศรชล. ควรจะยกระดับสถานการณ์เป็นเหตุการณ์ในระดับที่สองหรือไม่ การที่สถานการณ์ทางทะเลในระดับที่หนึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ ตามกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐนั้นรับผิดชอบ เพื่อเป็นการให้เกียรติหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในเรื่องนั้นอย่างสุดความสามารถ

สถานการณ์ทางทะเลในระดับที่สองนั้น จะเป็นเหตุการณ์ทางทะเลในภาวะปกติ แต่เป็นเหตุการณ์ที่เกินขีดความสามารถของหน่วยงานของรัฐ กรณีไม่มีหน่วยงานของรัฐใดรับผิดชอบ กรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน ศรชล. จะเข้าไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีประสิทธิภาพ โดย ศรชล. จะทำหน้าที่ในการวางแผนอำนวยความสะดวก และประสานงาน เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวมีประสิทธิภาพ เช่น กรณีการทำประมงผิดกฎหมาย บริเวณอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี กรณีนี้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 หน่วยงาน คือ กรมประมงและกรมเจ้าท่า โดยกรณีกรมประมงจะเป็นความผิดตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558²³ กรณีการวางเครื่องมือทำการประมงโดยกีดขวางทางเดินของสัตว์น้ำ ส่วนกรณีของกรมเจ้าท่าจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456²⁴ โดยเป็นการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำลำน้ำอันเป็นการกีดขวางทางสาธารณะ โดยแต่ละหน่วยงานต่างมีการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น ศรชล. จึงต้องเข้ามาดำเนินการ เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีประสิทธิภาพ

สถานการณ์ทางทะเลในระดับที่สาม จะเป็นกรณีที่เกิดภาวะไม่ปกติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างกว้างขวาง คณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้มอบหมายให้ ศรชล. เป็น ผู้ควบคุมหน่วยงานของรัฐ ในการป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง หรือแก้ไขปัญหานั้นที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในกรณีสถานการณ์ระดับที่สามนั้น นายกรัฐมนตรีต้องประกาศภาวะไม่ปกติคัก่อน ศรชล. จึงสามารถเข้าไปดำเนินการได้ทันที เนื่องจากกฎหมายให้อำนาจ ศรชล. ใน

²³ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558. มาตรา 63.

²⁴ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456. มาตรา 117.

การเข้าไปดำเนินการในส่วนนั้นได้ เมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวสิ้นสุดลง ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิก ภาวะไม่ปกติแล้วให้ สรชล. รายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว สรชล. จะมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้²⁵

1. ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานของรัฐ เพื่อกำกับดูแล ป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง แก้ไข ปัญหา หรือการกระทำผิดกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดย สรชล. มี อำนาจในการประกาศเขตการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยกำหนดพื้นที่เพื่อดำเนินการดังกล่าว กรณีฉุกเฉินหรือเร่งด่วนเป็นการเฉพาะคราว และภายในช่วงเวลาที่กำหนด

2. ดำเนินการเพื่อให้มีการบูรณาการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ เกี่ยวข้อง เพื่อเฝ้าระวัง ตรวจสอบ หรือเตรียมการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ใด ๆ ที่กระทบ หรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเลได้ทันต่อ สถานการณ์และมีประสิทธิภาพ

3. กำกับ ติดตาม และเร่งรัดหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการหรือ บูรณาการในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนเผชิญเหตุ

4. กำกับดูแลท่าเทียบเรือ กิจการทำเรือ ที่จอดเรือ ท่ารับส่งสินค้า ท่ารับส่งคนโดยสาร ท่าเทียบ เรือประมง กิจการแพปลา โดยในกรณีที่มีเหตุการณ์ปกติที่หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการดังกล่าว ได้ด้วยตนเองนั้น หากหน่วยงานนั้นจะให้ สรชล. เข้ามาควบคุมในเรื่องดังกล่าว หน่วยงานของรัฐต้อง ร้องขอ แต่ในกรณีที่ สรชล. จะเข้ามาดำเนินการ สรชล. สามารถดำเนินการได้ทันที

3.3.3 พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทะเล พ.ศ.

2490

พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 17 ธันวาคม 2490 มีทั้งหมด 10 มาตรา ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหา เกี่ยวกับการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือทำการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล

²⁵ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562. มาตรา 28.

โดยจะกำหนดประเภทความผิดที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือสามารถกระทำการบางอย่างได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สำหรับกฎหมายฉบับนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในส่วนของความผิดทางทะเลที่ให้อำนาจทหารเรือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

3.3.3.1 ความผิดที่กฎหมายให้อำนาจ

การกระทำความผิดทางทะเลที่พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจทหารเรือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว ซึ่งกำหนดประเภทของความผิดที่ให้อำนาจทหารเรือสามารถใช้อำนาจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวได้ ประกอบด้วย กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน กฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าว กฎหมายว่าด้วยการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า กฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายเกี่ยวกับประมง²⁶

3.3.3.2 เขตพื้นที่ในการปฏิบัติหน้าที่

เขตพื้นที่ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ได้แบ่งเขตพื้นที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็น 2 เขตพื้นที่ ประกอบด้วย เขตพื้นที่ทางทะเลซึ่งถือเป็นราชอาณาจักร และเขตพื้นที่ทางทะเลซึ่งเป็นเขตนอกราชอาณาจักร โดยเขตพื้นที่ทางทะเลซึ่งถือเป็นราชอาณาจักร ประกอบด้วย น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต โดยน่านน้ำภายใน ได้แก่บริเวณปากแม่น้ำ อ่าว แม่น้ำ ทะเลสาบ ท่าเรือ ตลอดจนบริเวณน่านน้ำที่อยู่ระหว่างฝั่งหรือแผ่นดินกับแนวน้ำลดต่ำสุด รวมทั้งอ่าวไทย ซึ่งถือเป็นอ่าวประวัติศาสตร์ ส่วนทะเลอาณาเขต ประกอบด้วยส่วนของทะเล หรือน่านน้ำที่อยู่ถัดออกไปจากเขตน่านน้ำภายในออกไปในทะเล มีระยะไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล นับจากแนวชายฝั่ง เขตทางทะเลทั้งสองนั้น ราชอาณาจักรไทยได้เคยเห็นดินแดนของรัฐ เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการปฏิบัติการสืบสวน สอบสวน ใช้อำนาจในการตรวจค้น บังคับผู้ควบคุมเรือได้ ตามกฎหมายฉบับดังกล่าว

²⁶ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทะเล พ.ศ. 2490. มาตรา 4.

3.3.4 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กันยายน 2456 มีทั้งหมด 312 มาตรา ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเดินเรือในน่านน้ำของประเทศไทย ประกอบด้วย บททั่วไป เส้นทางเดินเรือ เขตจอดเรือ หน้าที่ของนายเรือเมื่อเรือเข้ามาหรือออกจากน่านน้ำไทย การล่องลำล้าแม่น้ำ การทิ้งสิ่งของลงแม่น้ำ การสำรวจเรือ การทอดสมอจอดเรือ ประภาคาร และการป้องกันโรคภัยอันตราย สำหรับกฎหมายฉบับนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในส่วนของน่านน้ำไทย การสร้างสิ่งปลูกสร้างรูกลำล้าแม่น้ำ และการทิ้งขยะในทะเล ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้วิจัยนำมาเสนอนั้น จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตามกฎหมายฉบับนี้

3.3.4.1 น่านน้ำไทย

น่านน้ำไทย ตามความหมายของกฎหมายฉบับนี้ หมายถึง น่านน้ำที่อยู่ภายใต้อธิปไตยของราชอาณาจักรไทย ประกอบด้วย น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต ซึ่งน่านน้ำในบริเวณแห่งนี้ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมายหากมีการกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้ยังมีบางมาตราที่กฎหมายให้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย หากการกระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้นในบริเวณเขตต่อเนื่อง ประกอบด้วย การเดินเรือที่นายเรือต้องแจ้งต่อเจ้าท่าและชักธงแสดงสัญชาติของเรือ หากเรือลำนั้นแล่นเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร การทิ้งสิ่งของลงในทะเล เรือประสบอุบัติเหตุจมลงในทะเล การนำศพเข้ามาในราชอาณาจักร การปล่อยให้น้ำมันปิโตรเลียมไหลลงสู่ทะเล และการนำคนที่มีโรคติดต่อร้ายแรงเข้ามาในราชอาณาจักรทางทะเล²⁷

สำหรับเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีบทบัญญัติในเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะไว้ เนื่องจากเขตเศรษฐกิจจำเพาะรัฐชายฝั่งไม่มีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมาย คงมีเพียงสิทธิอธิปไตยในการสงวน หวงแหน และรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรทางทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ กฎหมายฉบับนี้จึงไม่มีการบัญญัติให้เขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นส่วนหนึ่งของคำว่า “น่านน้ำไทย”

²⁷พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456. มาตรา 3.

3.3.4.2 การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำลำน้ำ

บทบัญญัติในส่วนนี้จะกล่าวถึงการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำเข้าไปภายในแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ และรวมถึงทะเลภายในน่านน้ำไทยตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย สาระสำคัญของบทบัญญัติในส่วนนี้คือ ห้ามมิให้มีการก่อสร้างอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใดล่วงล้ำ แม่น้ำ คลองทะเลสาบ รวมถึงทะเลในน่านน้ำไทย หากผู้ใดจะทำการก่อสร้าง ต้องยื่นคำร้องต่อกรมเจ้าท่า หรือสำนักงานเจ้าท่าในส่วนภูมิภาค เพื่อขออนุญาตในการก่อสร้างดังกล่าว²⁸ โดยบทบัญญัติในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้ผู้ใดก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างขวางทางสัญจรของประชาชนในการเดินทางในทางน้ำ หากผู้ฝ่าฝืนเจ้าพนักงานมีอำนาจในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและเรียกให้ผู้ฝ่าฝืนออกค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างนั้นได้ การปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำซึ่งจะต้องขออนุญาตนั้น ต้องเป็นการล่วงล้ำเข้าไปในลำน้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน²⁹

3.4 สรุปเปรียบเทียบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายของราชอาณาจักรไทย

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ได้มีการกำหนดให้มีเขตทางทะเล ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และทะเลหลวง โดยพื้นที่น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมาย เขตต่อเนื่องและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยที่จะสงวน ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการสำรวจวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การที่รัฐชายฝั่งได้จัดตั้งหน่วยยามฝั่งขึ้นมาเนื่องจากในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีบางภารกิจที่ต้องบูรณาการร่วมกัน การจัดตั้งหน่วยยามฝั่งจึงมีความจำเป็น เพื่อให้การทำงานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

²⁸ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456. มาตรา 117.

²⁹ เทวินทร์ คันถกษ. (2547). การปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 14

แต่เนื่องจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเลอย่างกว้างขวาง ในส่วนของคำว่า “น่านน้ำภายใน” จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมายว่า น่านน้ำภายใน รวมพื้นที่ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง หรือไม่ เนื่องจากรัฐชายฝั่งบางรัฐมีลักษณะทางกายภาพต่างกัน

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในต่างประเทศนั้น ประเทศต่าง ๆ ที่มีอาณาเขตติดกับทะเลก็มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเช่นเดียวกับประเทศไทย ซึ่งการจัดรูปแบบหน่วยงานในกฎหมายของต่างประเทศจะแบ่งประเภทหน่วยงานที่มีการถือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย Super Coastguards, Law Enforcement Coastguards, Coordinating Coastguards, Naval Coastguards, Navies as Coastguards, โดยเป็นการจัดตั้งในรูปแบบของหน่วยยามฝั่ง ซึ่งหน่วยยามฝั่งทั้ง 5 ประเภท จะมีการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างทหารและพลเรือน โดยการบังคับบัญชาจะขึ้นตรงกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงคมนาคม เป็นต้น แต่การปฏิบัติงานจะมีทหารและพลเรือนมาปฏิบัติงานร่วมกัน

สำหรับประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ผู้วิจัย ได้ศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของทั้งสองประเทศนี้เป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบของ Law Enforcement Coastguards กล่าวคือ เป็นหน่วยยามฝั่งที่มีสถานะเป็นหน่วยงานพลเรือนและหน่วยทหาร มีการจัดหน่วยงานแยกออกจากกองทัพเรืออย่างเด็ดขาด อาจสังกัดกระทรวงแห่งความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ กระทรวงคมนาคม หรือสำนักนายกรัฐมนตรี ในยามปกติจะทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เช่น การทำประมงผิดกฎหมาย การปล่อยสารพิษลงทะเล เป็นต้น แต่ในยามสงครามจะทำหน้าที่สนับสนุนการป้องกันประเทศ

สาธารณรัฐอินเดีย กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลคือ รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง 1978 (พ.ศ. 2521) (Coast Guard Act 1978) เป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งทำหน้าที่การประกันความปลอดภัยเกาะเทียมและสิ่งปลูกสร้างในทะเล

การปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเลและอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตใต้ทะเลที่ใกล้จะสูญพันธุ์ การป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล การบังคับใช้กฎหมาย และการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามนโยบายรัฐบาล

สำหรับการกำหนดพื้นที่ทางทะเลตามกฎหมายฉบับนี้ เขตทางทะเล หมายถึง เขตน่านน้ำ เขตต่อเนื่อง ไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยคำว่า เขตน่านน้ำ หมายถึง น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต แต่พื้นที่น่านน้ำภายในตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่ามีความหมายรวมถึงแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ หรือไม่ เพราะพื้นที่น่านน้ำภายในที่มีลักษณะเป็นทะเลที่อยู่ในเขตน่านน้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุดก็เป็นน่านน้ำภายในเหมือนกัน หากไม่มีการระบุไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าวอาจจะมีปัญหาในการตีความกฎหมาย โดยเฉพาะการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หากต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องในพื้นที่น้ำทะเลต่อเนื่องไปถึงพื้นที่น้ำจืด

สหรัฐอเมริกา กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง คือ รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่งที่ 329 (Coast Guard Act 239) โดยเป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบ Law Enforcement Coastguard โดยมีภารกิจด้านความปลอดภัยทางทะเล ความมั่นคงทางทะเล การสัญจรทางทะเล การป้องกันประเทศ และการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ

สำหรับการกำหนดพื้นที่ทางทะเลนั้น กฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสหรัฐอเมริกา ไม่ได้มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเลไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าว แต่พอจะอนุมานได้ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ที่กำหนดเขตทางทะเลประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่ก็ไม่ได้มีการระบุว่า น่านน้ำภายใน คือ บริเวณส่วนใดของรัฐนั้น และมีความหมายรวมถึงพื้นที่ทางทะเลหรือไม่

สาธารณรัฐเกาหลี กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง คือ รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง (Coast Guard Affairs Act) โดยมีภารกิจหลักคือ รักษาความมั่นคงทางทะเล คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล ดำเนินกิจการระหว่างประเทศ จัดการความปลอดภัยและการจราจรทางทะเล รวมทั้งจัดมลภาวะทางทะเล

สำหรับการกำหนดพื้นที่ทางทะเลนั้น กฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลีมีการแบ่งพื้นที่ทางทะเลเป็น 3 ประเภท คือ พื้นที่ชายฝั่ง พื้นที่ทะเลเปิด และพื้นที่ทะเลเปิด โดยพื้นที่ชายฝั่งจะ

เป็นพื้นที่น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต ส่วนพื้นที่ทะเลเปิดจะเป็นเขตต่อเนื่อง ส่วนพื้นที่ทะเลเปิดจะเป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยพื้นที่น่านน้ำภายในจะไม่รวมถึงพื้นที่ที่เป็นน้ำจืด เช่น ทะเล แม่น้ำ คลอง เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดตั้งศูนย์อำนาจการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล (สรชล.) นั้น เป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบ Law Enforcement Coastguards และ Coordinating Coastguards โดยเป็นส่วนราชการในรูปแบบเฉพาะ การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่จากกองทัพเรือ กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมศุลกากร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกองบังคับการตำรวจน้ำ เข้ามาร่วมปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานดังกล่าว โดยมีข้าราชการพลเรือน รวมทั้งพนักงานราชการ ปฏิบัติหน้าที่ในงานด้านทั่วไปที่ไม่เกี่ยวกับการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล กฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเลในต่างประเทศที่จะนำมาศึกษานั้น ซึ่งจะเป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบของ Law Enforcement Coastguard เหมือนกับสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐอินเดีย และสาธารณรัฐเกาหลี เพียงแต่กฎหมายฉบับดังกล่าวไม่มีการระบุคำว่า “น่านน้ำภายใน” ไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าว ส่วนกฎหมายหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลีจะมีการกำหนดให้ น่านน้ำภายใน คือ บริเวณพื้นน้ำที่อยู่ในเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด แต่น่านน้ำภายในตามกฎหมายนี้จะไม่รวมพื้นที่น้ำจืด เช่น แม่น้ำ ทะเลสาบ เป็นต้น

ตารางเปรียบเทียบสรุปเปรียบเทียบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายของ
ราชอาณาจักรไทย

เรื่อง	ประเทศ อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	สาธารณรัฐอินเดีย	สหรัฐอเมริกา	สาธารณรัฐเกาหลี	ราชอาณาจักรไทย
กฎหมาย	อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง ค.ศ. 1978	รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง ที่ 329	รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง	พระราชบัญญัติการรักษา ผลประโยชน์แห่งชาติ ทางทะเล พ.ศ. 2562
นิยาม “น่านน้ำภายใน”	น่านน้ำภายในเส้นฐาน ที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด	ไม่มีการบัญญัติ ในกฎหมาย	ไม่มีการบัญญัติ ในกฎหมาย	น่านน้ำภายในเส้นฐาน ที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด แต่ไม่รวมแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ	ไม่มีการกำหนดคำนิยาม แต่เป็นส่วนประกอบ ของเขตทางทะเล

เรื่อง	ประเทศ อนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	สาธารณรัฐอินเดีย	สหรัฐอเมริกา	สาธารณรัฐเกาหลี	ราชอาณาจักรไทย
การกำหนดพื้นที่ ทางทะเล	น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวง	ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวง	ไม่มีการกำหนดพื้นที่ ทางทะเล	น่านน้ำชายฝั่ง ทะเลปิด ทะเลเปิด	น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป ทะเลหลวง

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน

จากการศึกษาเรื่องอาณาเขตทางทะเล ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวง แต่จะเน้นน่านน้ำภายในเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นกรณีที่มีปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ รวมทั้งศึกษาพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาณาเขตทางทะเล รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายต่าง ๆ เพื่อหาความชัดเจนในเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) มีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดประเด็นเพื่อการวิเคราะห์แนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้

4.1 ปัญหากฎหมายว่าด้วยการให้คำนิยามของน่านน้ำภายใน

จากการศึกษากฎหมายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษากฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของทั้งสามประเทศนี้เป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบของ Law Enforcement Coastguards กล่าวคือ เป็นหน่วยยามฝั่งที่มีสถานะเป็นหน่วยงานพลเรือนและหน่วยทหาร มีการจัดหน่วยงานแยกออกจากกองทัพเรืออย่างเด็ดขาด อาจสังกัดกระทรวงแห่งความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ กระทรวงคมนาคม หรือสำนักนายกรัฐมนตรี ในยามปกติจะทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เช่น การทำประมงผิดกฎหมาย การปล่อยสารพิษลงทะเล เป็นต้น แต่ในยามสงครามจะทำหน้าที่สนับสนุนการป้องกันประเทศ

สาธารณรัฐอินเดีย กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลคือ รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง 1978 (Coast Guard Act 1978) (พ.ศ. 2521) เป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งทำหน้าที่การประกันความปลอดภัยแก่เที่ยวและสิ่งปลูกสร้างในทะเล การปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเลและอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตใต้ทะเลที่ใกล้จะสูญพันธุ์ การ

ป้องกันและควบคุมมลพิษทางทะเล การบังคับใช้กฎหมาย และการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามนโยบายรัฐบาล

สำหรับการกำหนดพื้นที่ทางทะเลตามกฎหมายฉบับนี้ เขตทางทะเล หมายถึง เขตน่านน้ำ เขตต่อเนื่อง ไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยคำว่า เขตน่านน้ำ หมายถึง น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต แต่พื้นที่น่านน้ำภายในกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่ามีความหมายรวมถึงแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ หรือไม่ เพราะพื้นที่น่านน้ำภายในที่มีลักษณะเป็นทะเลที่อยู่ในเขตน่านน้ำทะเลชั้นลดต่ำสุดก็เป็นน่านน้ำภายในเหมือนกัน หากไม่มีการระบุไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าวอาจจะมีปัญหาในการตีความกฎหมาย โดยเฉพาะการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หากต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องในพื้นที่น้ำทะเลต่อเนื่องไปถึงพื้นที่น้ำจืด

สหรัฐอเมริกา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง คือ รัษฎบัญญัติที่ 329 (Coast Guard Act 239) โดยเป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบ Law Enforcement Coastguard โดยมีภารกิจด้านความปลอดภัยทางทะเล ความมั่นคงทางทะเล การสัญจรทางทะเล การป้องกันประเทศ และการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ

สำหรับการกำหนดพื้นที่ทางทะเลนั้น กฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสหรัฐอเมริกาไม่ได้มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเลไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าว แต่พอจะอนุมานได้ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ที่กำหนดเขตทางทะเลประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่ก็ไม่ได้มีการระบุว่า น่านน้ำภายใน คือ บริเวณส่วนใดของรัฐนั้น และมีความหมายรวมถึงพื้นที่ทางทะเลหรือไม่

น่านน้ำอาณาเขต (Territorial Waters) หรือทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) นิยามตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ว่าเป็นแนวน่านน้ำชายฝั่งวัดจากเส้นฐาน (ปกติเป็นน้ำทะเลลงเต็มที่ปานกลาง) ของรัฐชายฝั่งไปไกลที่สุด 12 ไมล์ทะเล (22.2 กิโลเมตร)¹ ทะเลอาณาเขตถือเป็นเขตแดนอธิปไตยของรัฐ แต่เรือต่างด้าว (ทั้งทหารและพลเรือน) ได้รับอนุญาตให้ผ่านน่านน้ำของรัฐอื่น โดยสุจริต อำนวยอธิปไตยนี้ยังขยายรวมน่านฟ้าเหนือและพื้นทะเลใต้น่านน้ำ

¹ น่านน้ำอาณาเขต. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก:

อาณาเขตด้วย ในกฎหมายระหว่างประเทศ การปรับเขตแดนเหล่านี้เรียก การปักปันเขตทางทะเล จะเห็นได้ว่า คำว่า "น่านน้ำอาณาเขต" บางครั้งใช้อย่างไม่เป็นการอธิบายน่านน้ำใด ๆ ที่รัฐหนึ่งมีเขตอำนาจ ซึ่งรวมน่านน้ำภายใน เขตนอกน่านน้ำอาณาเขต (contiguous zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และอาจรวมไหล่ทวีปด้วย

สาธารณรัฐเกาหลี กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยยามฝั่ง คือ รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง (Coast Guard Act) เป็นการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบของ Law Enforcement Coastguard โดยมีเป้าหมายคือ พัฒนาและรักษาความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อประกันอธิปไตยทางทะเลของชาติให้ได้รับการยอมรับจากชาติว่าเป็นผู้พิทักษ์ความมั่นคงทางทะเล เป็นหน่วยงานความปลอดภัยทางทะเลที่สำคัญที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ พัฒนาและปรับปรุงความสามารถในการตอบสนองต่อข้อกำหนดการค้นหาและกู้ภัยทางทะเลทั่วทั้งพื้นที่รับผิดชอบ พัฒนาปรับปรุงความสามารถในการอนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเล

สำหรับการกำหนดพื้นที่ทางทะเลนั้น กฎหมายฉบับดังกล่าวมีการแบ่งพื้นที่ทางทะเลออกเป็น 3 พื้นที่ ประกอบด้วย พื้นที่ชายฝั่ง จะเป็นพื้นที่บริเวณน่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต พื้นที่ทะเลเปิด ประกอบด้วย เขตต่อเนื่อง และพื้นที่ทะเลเปิด คือ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่ในกฎหมายฉบับนี้ คำว่า "น่านน้ำภายใน" จะไม่รวมพื้นที่บริเวณแม่น้ำ คลอง และทะเลสาบ แต่จะเป็นน่านน้ำบริเวณที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดตั้งหน่วยยามฝั่งในรูปแบบของ Law Enforcement Coastguard เหมือนกับสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐอินเดีย และสาธารณรัฐเกาหลี เพียงแต่กฎหมายฉบับดังกล่าวไม่มีการระบุคำว่า "น่านน้ำภายใน" ไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าว ส่วนกฎหมายหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลีจะมีการกำหนดให้ น่านน้ำภายใน คือ บริเวณพื้นน้ำที่อยู่ในเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด แต่น่านน้ำภายในตามกฎหมายนี้จะไม่รวมพื้นที่น้ำจืด เช่น แม่น้ำ ทะเลสาบ เป็นต้น

จากการศึกษาพื้นที่น่านน้ำภายในตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของราชอาณาจักรไทย ปรากฏว่า น่านน้ำภายในตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 บริเวณน่านน้ำภายใน หมายถึง บริเวณน่านน้ำภายในเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด ซึ่งรวมทั้งแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ ด้วย ส่วนกฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐ

อินเดีย และสหรัฐอเมริกา ไม่มีการกำหนดคำนิยามคำว่า “น่านน้ำภายใน” หมายถึงบริเวณใดบ้าง แต่กฎหมายหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลี มีการกำหนดคำว่า “น่านน้ำภายใน” หมายถึง น่านน้ำชายฝั่ง แต่ไม่รวมถึงแม่น้ำ คลอง และทะเลสาบ ส่วนกฎหมายของราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติให้น่านน้ำภายใน คือ เขตทางทะเล แต่ไม่ได้มีการบัญญัติว่า น่านน้ำภายใน หมายความว่ารวมถึง แม่น้ำ คลอง และทะเลสาบ หรือไม่ อาจทำให้เกิดปัญหาการตีความทางกฎหมาย จนนำไปสู่ผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่งาน

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ทางทะเล

จากการศึกษาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ได้กำหนดเขตทางทะเล ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และทะเลหลวง โดยทะเลในแต่ละเขตต่างมีขนาดพื้นที่แตกต่างกัน โดยน่านน้ำภายในจะวัดจากเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุดเป็นพื้นที่น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขตจะวัดจากเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุดออกมาไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล เขตต่อเนื่องจะมีพื้นที่ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล โดยจะนับต่อจากเส้นฐานจากพื้นที่ทะเลอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะจะวัดจากเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุดออกไปไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐาน และทะเลหลวงจะเป็นทะเลที่ไม่มีรัฐชายฝั่งใดเป็นเจ้าของพื้นที่นั้น เรือหรืออากาศยานสามารถบินผ่านได้โดยเสรี การกำหนดพื้นที่ทางทะเลนั้น ทำให้รัฐชายฝั่งจำเป็นต้องตรากฎหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เนื่องจากแต่ละเขตทางทะเล อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ได้กำหนดให้พื้นที่ทางทะเลมีอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยที่แตกต่างกัน รัฐชายฝั่งแต่ละรัฐจึงต้องตรากฎหมายเพื่อให้มีการอนุวัติการตามอนุสัญญานั้น

สาธารณรัฐอินเดีย รัฐบัญญัติหน่วยยามฝั่ง 1978 (พ.ศ. 2521) ได้มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเล ประกอบด้วย ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ในกฎหมายฉบับดังกล่าว แต่ไม่มีการบัญญัติคำว่า “น่านน้ำภายใน” ในกฎหมายฉบับนี้ อาจทำให้ต้องตีความว่า น่านน้ำภายในรวมพื้นที่แม่น้ำ คลอง หรือไม่ หากผู้กระทำความผิดได้แล่นเรือเข้าไปในบริเวณดังกล่าว เจ้าหน้าที่หน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐอินเดียจะมีอำนาจจับกุมเรือที่กระทำความผิดได้หรือไม่ เนื่องจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) กำหนดให้น่านน้ำภายในนอกจากจะ

หมายความรวมถึงบริเวณน้ำทะเลในเส้นฐานที่ขึ้นลงต่ำสุดแล้ว น่านน้ำภายในยังหมายความรวมถึงแม่น้ำ คลอง ด้วย อาจทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานได้

สหรัฐอเมริกา รัษฎบัญญัติหน่วยยามฝั่ง ที่ 329 ไม่ได้มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเลไว้ในกฎหมายฉบับนี้ว่าพื้นที่ทางทะเลหมายความรวมถึงบริเวณใดบ้าง เพียงแต่กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยยามฝั่งเท่านั้น ทำให้บางครั้งเจ้าหน้าที่หน่วยยามฝั่งใช้อำนาจเกินขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากในแต่ละเขตพื้นที่ทางทะเลมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยยามฝั่งมักจะใช้กฎหมายเกินเลยจากที่กำหนด และอาจขัดต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525)

สาธารณรัฐเกาหลี รัษฎบัญญัติหน่วยยามฝั่ง ได้มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเลของสาธารณรัฐเกาหลีเป็น 3 พื้นที่ ประกอบด้วย น่านน้ำชายฝั่ง พื้นที่ทะเลปิด และพื้นที่ทะเลเปิด โดยพื้นที่น่านน้ำชายฝั่ง ประกอบด้วย น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต โดยน่านน้ำภายในตามกฎหมายฉบับนี้จะไม่รวมพื้นที่ทะเลสาบ คลอง แม่น้ำ ส่วนพื้นที่ทะเลเปิด ประกอบด้วย เขตต่อเนื่อง ส่วนพื้นที่ทะเลเปิด ประกอบด้วย เขตเศรษฐกิจจำเพาะ การที่รัษฎบัญญัติหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลีมีการกำหนดพื้นที่ทางทะเลและแบ่งพื้นที่ทางทะเลไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ทำให้เจ้าพนักงานของหน่วยยามฝั่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในแต่ละเขตพื้นที่ทางทะเลมีการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ทำให้ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว

จึงเห็นได้ว่า พื้นที่ทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 รวมถึงกฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า การกำหนดเขตทางทะเลในส่วนของน่านน้ำภายในมีความแตกต่างกัน โดยอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) กำหนดให้น่านน้ำภายในหมายถึง น่านน้ำที่อยู่ภายในบริเวณเส้นฐานที่น้ำทะเล ขึ้นลงต่ำสุด พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 ได้กำหนดให้น่านน้ำไทย หมายถึง บริเวณน่านน้ำที่

ราชอาณาจักรไทยมีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมาย ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2566² ได้กำหนดให้พื้นที่ทางทะเล หมายถึง น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่พื้นที่ทางทะเลดังกล่าวจะไม่รวมพื้นที่บริเวณทะเลสาบสงขลา หากมีการกระทำความผิดในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว กฎหมายฉบับนี้จะไม่ผลบังคับใช้ แต่จะใช้กฎหมายฉบับอื่น เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติการรักษาความสะอาด พ.ศ. 2535 เป็นต้น ดังนั้น น่านน้ำภายในจึงไม่รวมพื้นที่ทะเลสาบสงขลา และพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 กำหนดให้น่านน้ำภายใน เป็นส่วนหนึ่งของน่านน้ำไทย โดยน่านน้ำไทย หมายถึง น่านน้ำที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งหมายถึง น่านน้ำภายใน และทะเลอาณาเขต พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 กำหนดให้น่านน้ำภายในคือพื้นที่น้ำจืด ไม่ใช้พื้นที่ที่มีลักษณะเป็นทะเล เช่น แม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ เป็นต้น ส่วนพื้นที่ที่เป็นทะเลจะใช้คำว่า ทะเลชายฝั่ง ส่วนพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 ไม่ได้มีการกำหนดคำนิยามในเรื่องของคำว่า “ทะเล” หรือ “น่านน้ำไทย” ไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าว แต่พอจะอนุมานได้ว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตามกฎหมายฉบับนี้ในบริเวณที่เป็นน่านน้ำไทยที่ราชอาณาจักรไทยมีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมายนั้น หมายถึง น่านน้ำภายในแลพทะเลอาณาเขต ส่วนกฎหมายของสาธารณรัฐอินเดีย มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเล ประกอบด้วย ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ กฎหมายสหรัฐอเมริกา ไม่มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเล ดังนั้น จึงต้องอนุมานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ในการกำหนดพื้นที่ทางทะเล และกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลี มีการแบ่งพื้นที่เป็น น่านน้ำชายฝั่ง ทะเลปิด และทะเลเปิด

ดังนั้น จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมายของคำว่า “น่านน้ำภายใน” ตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้น่านน้ำภายในเป็นส่วนหนึ่งของคำว่า “ทะเล” แต่ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) กำหนดให้น่านน้ำภายใน คือ น่านน้ำภายในเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด ซึ่งคำว่า “น่านน้ำภายใน” ตามอนุสัญญานี้หมายความรวมถึง แม่น้ำ คลอง ทะเลสาบด้วย จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมายว่า น่านน้ำภายใน ตามพระราชบัญญัติการ

² พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2566. มาตรา 120/3.

รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มีความหมายรวมถึง แม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ หรือไม่ เนื่องจากไม่มีการบัญญัติคำว่า “น่านน้ำภายใน” ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ทำให้บางครั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจเกินขอบเขตพื้นที่ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งแตกต่างจาก พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ที่มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเลไว้อย่างชัดเจน

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอาณาเขตทางทะเล จึงมีความจำเป็นต้องการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ถือเป็น การสร้างสมดุลระหว่าง เสรีภาพในการเดินเรือ กับผลประโยชน์ของรัฐชายฝั่ง ซึ่งอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ ชายฝั่งจะเจือจางลงตามระยะทางที่ไกลออกไปในทะเล ประกอบกับการปฏิบัติงานของรัฐชายฝั่ง ภายใต้สภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน ตลอดจนข้อตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมถึง กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาความชัดเจนในเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึง ขอวิเคราะห์จากประเด็นปัญหาต่างๆ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับข้อจำกัดการให้คำนิยามของน่านน้ำภายใน

ในเรื่องอาณาเขตทางทะเล ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวง แต่จะ เน้นน่านน้ำภายในเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นกรณีที่มีปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ที่เกี่ยวข้องกับอาณาเขตทางทะเล รวมถึงการปฏิบัติ หน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งกฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งส่วนใหญ่มาจากความ กังวลและผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของรัฐ แม้ว่าตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย ทะเล 1982 (พ.ศ. 2525) ได้วางหลักการและบทบัญญัติในการให้อำนาจของรัฐชายฝั่งในการออก กฎหมาย เพื่อบังคับต่อรัฐใด ๆ ในการเดินเรือผ่านทะเลอาณาเขตของตน ในเรื่องของความปลอดภัย ในการเดินเรือ การอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิต การรักษาสภาพแวดล้อมทางทะเลและอื่น ๆ

ประเด็นคำนิยาม “น่านน้ำภายใน” อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ได้ให้คำนิยามของคำว่า “น่านน้ำภายใน” หมายถึง บริเวณน่านน้ำในเส้นฐานที่ขึ้นลงต่ำสุด ซึ่งบริเวณดังกล่าวหมายความรวมถึง แม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ คัวย ส่วนกฎหมายของต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ประกอบด้วย สาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี พบว่า กฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐอินเดีย และสหรัฐอเมริกา ไม่ได้มีการกำหนดคำนิยามคำว่า “น่านน้ำภายใน” ในกฎหมายฉบับดังกล่าว ส่วนกฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลี มีการบัญญัติคำว่า “น่านน้ำภายใน” ในกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยน่านน้ำภายในเป็นส่วนประกอบของน่านน้ำชายฝั่ง ซึ่งประกอบด้วย น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต แต่คำว่า น่านน้ำภายใน ไม่รวมพื้นที่บริเวณแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มีการบัญญัติคำว่า “น่านน้ำภายใน” อยู่ในคำนิยามของคำว่า “เขตทางทะเล” ซึ่งรวมถึง ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป และทะเลหลวง แต่ไม่ได้มีการให้คำนิยามคำว่า “น่านน้ำภายใน” ในกฎหมายฉบับดังกล่าวว่ารวมถึงพื้นที่บริเวณแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ หรือไม่

2. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ทางทะเลของน่านน้ำภายใน

ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ที่กำหนดเขตทางทะเลประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ แต่ก็ไม่ได้มีการระบุว่า น่านน้ำภายใน คือ บริเวณส่วนใดของรัฐนั้น และมีความหมายรวมถึงพื้นที่ทางทะเลหรือไม่ ในการกำหนดพื้นที่ทางทะเลนั้น ทำให้รัฐชายฝั่งจำเป็นต้องตรากฎหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เนื่องจากแต่ละเขตทางทะเล อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ได้กำหนดให้พื้นที่ทางทะเลมีอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยที่แตกต่างกัน รัฐชายฝั่งแต่ละรัฐจึงต้องตรากฎหมายเพื่อให้มีการอนุวัติการตามอนุสัญญานั้น

ประเด็นการกำหนดพื้นที่ทางทะเล อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ได้มีการกำหนดพื้นที่ทางทะเล ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และทะเลหลวง โดยน่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยในการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนเขตต่อเนื่องและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รัฐชายฝั่งมีสิทธิ

อธิปไตยที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสำรวจ วิจัย ทางวิทยาศาสตร์ หากเรือต่างชาติกระทำความผิดในพื้นที่น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต ราชอาณาจักรไทยมีอำนาจจับกุมเรือที่กระทำความผิดนั้นได้ แต่หากเรือต่างชาติกระทำความผิดในพื้นที่เขตต่อเนื่องและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ราชอาณาจักรไทยมีอำนาจจับกุมได้ในความผิดที่กฎหมายของราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้เท่านั้น เช่น ความผิดตามกฎหมายคนเข้าเมือง ความผิดตามกฎหมายศุลกากร เป็นต้น ส่วนกฎหมายของต่างประเทศที่ผู้วิจัยศึกษา ประกอบด้วย สาธารณรัฐอินเดีย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐเกาหลี โดยสาธารณรัฐอินเดีย มีการแบ่งเขตทางทะเลออกเป็น ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ สหรัฐอเมริกา ไม่มีกฎหมายกำหนดเขตทางทะเลไว้ จึงต้องอาศัยอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) ในการตีความทางกฎหมาย และสาธารณรัฐเกาหลี แบ่งเขตทางทะเลเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตชายฝั่ง คือ น่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขต เขตทะเลเปิด คือ เขตต่อเนื่อง และเขตทะเลเปิด คือ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ส่วนพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มีการกำหนดเขตทางทะเล ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป และทะเลหลวง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับน่านน้ำภายใน ภายใต้พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งนี้ การกำหนดพื้นที่และขอบเขตการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของราชอาณาจักรไทย เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในเรื่องนี้จะเป็นการศึกษาในเรื่องอาณาเขตทางทะเล ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวง แต่จะเน้นน่านน้ำภายในเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นกรณี

ที่มีปัญหาทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ รวมทั้งศึกษาพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาณาเขตทางทะเล รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายต่าง ๆ โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของราชอาณาจักรไทย ดังนี้

1. ข้อจำกัดการให้คำนิยามของน่านน้ำภายใน

ประเด็นคำนิยาม “น่านน้ำภายใน” ควรจะมีการบัญญัติให้ชัดเจนในพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 โดยเพิ่มคำว่า “น่านน้ำภายใน” ต่อจากคำว่า “เขตทางทะเล” โดยต้องให้คำนิยามว่า “น่านน้ำภายใน” หมายความว่า บริเวณน้ำทะเลในเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด ทั้งนี้ ไม่ให้หมายความรวมถึงพื้นที่บริเวณทะเลสาบสงขลา เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าจากการศึกษาพื้นที่น่านน้ำภายในตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของราชอาณาจักรไทย ปรากฏว่า น่านน้ำภายในตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 บริเวณน่านน้ำภายใน หมายถึง บริเวณน่านน้ำภายในเส้นฐานที่น้ำทะเลขึ้นลงต่ำสุด ซึ่งรวมทั้งแม่น้ำ คลอง ทะเลสาบ ด้วย ส่วนกฎหมายจัดตั้งหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐอินเดีย และสหรัฐอเมริกา ไม่มีการกำหนดคำนิยามคำว่า “น่านน้ำภายใน” หมายถึงบริเวณใดบ้าง แต่กฎหมายหน่วยยามฝั่งของสาธารณรัฐเกาหลี มีการกำหนดคำว่า “น่านน้ำภายใน” หมายถึง น่านน้ำชายฝั่ง แต่ไม่รวมถึงแม่น้ำ คลอง และทะเลสาบ ส่วนกฎหมายของราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติให้น่านน้ำภายใน คือ เขตทางทะเล แต่ไม่ได้มีการบัญญัติว่า น่านน้ำภายใน หมายความว่า รวมถึง แม่น้ำ คลอง และทะเลสาบหรือไม่ อาจทำให้เกิดปัญหาการตีความทางกฎหมาย จนนำไปสู่ผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2. การกำหนดพื้นที่ทางทะเลของน่านน้ำภายใน

ประเด็นพื้นที่ทางทะเล ควรมีการบัญญัติพื้นที่ทางทะเลให้มีความครบถ้วนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในกฎหมายฉบับอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 เป็นต้น

โดยต้องบัญญัติเขตพื้นที่ทางทะเลให้มีความชัดเจน ประกอบด้วย น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

จากการศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างไร โดยประเทศไทยจะต้องมีการพิจารณากฎหมาย ภายในของตนว่ามีความสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกฎหมายระหว่างประเทศและ กฎหมายต่างประเทศ การแก้ไขกฎหมายภายในซึ่งขัดแย้งหรือมีผลกระทบเล็กน้อยเพียงใด หาก เห็นว่ากฎหมายใดไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ก็นำเอาบทบัญญัติหรือหลักเกณฑ์บางประการที่มีความ เหมาะสมมาใช้ในการอนุวัติการหรือการปรับปรุงกฎหมายภายใน บังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ นอกจากนี้ เพื่อให้การดำเนินการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ทางทะเลเกิดประโยชน์สูงสุดโดยเร็ว ประเทศไทยจึงควรพิจารณาเร่งดำเนินการให้มีการจัดการ และให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456

กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

United Nations Convention on the Law of the Sea (UN-CLOS) 1982 (พ.ศ. 2525)

Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone (CTSCZ) 1958 (พ.ศ. 2501)

Convention on the High Seas (CHS) 1958 (พ.ศ. 2501)

Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas (CFCLR)
1958 (พ.ศ. 2501)

Convention on the Continental Shelf (CCS) 1958 (พ.ศ. 2501)

กฎหมายต่างประเทศ

Coast Guard Act 1978 (พ.ศ. 2521)

Coast Guard Act 239

Coast Guard Affairs Act

หนังสือ

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ. (2556). **อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอราวัณการพิมพ์.

จิต เศรษฐบุตร. (2520). **กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง**. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จุมพต สายสุนทร. (2536). **คำอธิบายกฎหมายทะเล : อาณาเขตทางทะเล**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม

จุมพต สายสุนทร. (2561). **กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 1** (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: วิญญูชน

นพนธิ สุริยะ. (2537). **กฎหมายระหว่างประเทศ 1**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2561). **หลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมภายในฝ่ายปกครอง**. กรุงเทพฯ:

วิญญูชน

บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ. (2538). **กฎหมายมหาชน เล่ม 3 ที่มาและนิติวิธี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

นิติธรรม.

บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ. (2547). **กฎหมายมหาชน เล่ม 2 การแบ่งแยกกฎหมายมหาชน เอกชน และ**

พัฒนาการ กฎหมายมหาชนในประเทศไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 4), กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรัณย์ เพ็ชรพิรุณ. (2549). **สมุทรกรณี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนทร जानประดับ. (2560). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการตีความกฎหมาย**. กรุงเทพฯ:

แอกทีฟ พรินท์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.(2562). **ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายการของ**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนัก

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อภิญา เลื่อนฉวี. (2554). **กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

- ไกรศรี เกสร. (2553). *การปรับปรุงโครงสร้างการจัดองค์การในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารจัดการสาธารณะ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชุมศักดิ์ นาควิจิตร. (2549). *แนวทางการบริหารจัดการด้านความมั่นคงทางทะเลในทศวรรษหน้า*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชลธิชา ต๊ะทองด้วง. (2557). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำโดยรัฐในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เทวินทร์ คันทักษ์. (2547). *การก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2465*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นันท บุษอรอด. (2565). *ปัญหาเกี่ยวกับใช้สิทธิเดินเรือของชาวประมงไทยผ่านน่านน้ำของรัฐอื่น*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พรพรหม แจ็งวิถิ. (2547). *การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรวิฑูร พงษ์กรุ่งเรือง. (2549). *การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ในศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป. มหาวิทยาลัยบูรพา

วารสาร บทความ

กล้า สินเจริญ. (2564). ความท้าทายการพัฒนาศักยภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.

วารสารมุมมองความมั่นคง.

จุมพต สายสุนทร. (2529). การทำเหมืองแร่ใต้ทะเลลึก : ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและ

กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา. **วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.** 4(16).

จุมพต สายสุนทร. (2532). เทคนิคทางกฎหมายในการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ. **วารสาร**

นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2(19).

สุธีรา ชูบัณฑิต. (2561). ร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

วารสารจตุรนิติ.

อำนาจ วงศ์บัณฑิต. (2523) หลัก Freedom of the sea ขัดกับหลัก Common Heritage หรือไม่.

วารสารนิติศาสตร์. 1(15).

เอกสารอื่น ๆ

กรมโยธาธิการและผังเมือง. เรื่อง ของหารือแนวทางปฏิบัติการพิจารณาอนุญาตก่อสร้างอาคารติด

ทะเล. อ้างถึง หนังสือเทศบาลเมืองศรีราชา ที่ ชบ 52207/2542 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2559.

การศึกษาเพื่อรวบรวมและปรับปรุงกฎหมายด้านน้ำ (น. (ข)), โดย คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์, 2536, กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

กรกฎ ทองชะ โชค. (2563). “**อ่าวบ้านดอน**” **ปัญหาการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง.** (ออนไลน์)

เข้าถึงได้จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/social/887044>.

น่านน้ำอาณาเขต. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก:

https://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/part2.htm

รื้อบ้านลอยน้ำกลางทะเล จ.ภูเก็ต ยังไม่พบตัวสามี – ภรรยา. ข่าวไทยพีบีเอส.

<http://news.thaipbs.or.th/content/279451>.

พื้นที่พัฒนาร่วมไทย – มาเลเซีย. สำนักงานศุลกากรภาคที่ 4. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก:

http://bureau4.customs.go.th/cont_strc_simple.php?ini_content=international_cooperation_161018_02_161018_01&ini_menu=international_cooperation_161017_01&left_menu=international_cooperation_161017_01_161018_01&lang=th&left_menu=international_cooperation_161017_01.

คลังความรู้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. อาณาเขตทางทะเลไทย. (ออนไลน์)

เข้าถึงได้จาก:https://km.dmcr.go.th/c_54

กรมสนธิสัญญาและกฎหมายกระทรวงการต่างประเทศ. ภูมิหลังและสถานะล่าสุดการเข้าเป็นภาคี

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก:

<http://mrpolicy.trf.or.th/เอกสารเผยแพร่สำหรับผู้สนใจทั่วไป/tabid/65/Default.aspx>

สิทธิการผ่าน โดยสุจริต. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/15433>

ภาษาต่างประเทศ

Federation of American Scientist, "Appendix 1 Freedom of Navigation". (Online). Available:

http://www.fas.org/man/docs/adr_00/apdx i.htm

"Indian Coast Guard Organization," [Indiancoastguard/org/org.htm](http://indiancoastguard.org/org/org.htm).> (13 October 2009). Indian

Coast Guard. (Online). Available: <http://indiancoastguard.nic.in/>

"Indian Coast Guard History Indian Coast Guard, (Online). Available:

[http://indiancoastguard.nic.in/Indian coastguard/history/history.html](http://indiancoastguard.nic.in/Indian%20coastguard/history/history.html)> (1 October 2009).

United Nations. **Chronological lists of ratifications of, accessions and successions to the**

Convention and the related Agreements as at 3 October 2014. March 15, 2015. Source:

(Online). Available:

http://www.un.org/depts/los/reference_files/chronological_lists_of_ratifications.htm

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	เรือโท สิทธิชนันท์ เนตรนรินทร์
วัน เดือน ปีเกิด	28 กรกฎาคม พ.ศ. 2536
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	28 ซอยวังหลัง 7 ถนนวังหลัง แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
สถานที่ทำงาน	กรมพลศึกษาทหารเรือ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา หลักสูตรนายทหารพระธรรมนูญชั้นต้น รุ่นที่ 43